

א ת נ ת א

22.09.22 ראשון תשפ"ב

בשבע

צילום: מירי שמעון

נשמה של יוצר

בריאיון חגיגי לרגל מלאת לו שבעים ולציון חצי יובל שנות יצירה, מספר הרב חיים סבתו על החילונים שצמאים ליצירותיו, על הבחירה לשמש 46 שנה ר"מ שיעור א' ועל תפילת יום כיפור שלא ישכח לעולם

// יוסף ארנפלד

עפרה לקס וחנה קטן
על המלכה אליזבת
ועל המלך האמיתי

ממשיכה את אבא וסבא: הרבנית רחל בזק לוקחת
את בית הרב אליהו לכל שיעור שהיא מעבירה
לנשים בארץ ובעולם // עניין אישי, רבקי גולדפינגר

ריאיון תחת אש עם הרב משה אסמן,
רבה של אוקראינה, שהציל רבבות מיהודי
המדינה בזמן ההפצצות // ניצן קידר

על המשקל

מוסיפים טעם לחיים

מתכוננים לחגים עם הטבות ומבצעים!

מבצעים חגיגיים ומשתלמים מחכים לכם ב-על המשקל
מגוון גדול של מוצרים לחג ומארזים מפנקים לכל מי שאתם אוהבים (:

 שקד טבעי 500 ג' ב-25 ₪ במקום 34.5 ₪	 פקאן טבעי 500 ג' ב-38 ₪ במקום 42.5 ₪	 תמר מג'הול 1 ק"ג 2 יח' ב-30 ₪ במקום 59.8 ₪	 לוביה 500 ג' ב-6 ₪ במקום 8.5 ₪	 מיץ רימונים 100% ליתר 16.9 ₪ במקום 23.9 ₪	 דבש טבעי טהור 500 ג' מגוון טעמים 2 יח' ב-48 ₪ במקום 53.8 ₪
 סילאן טבעי 900 גר' 2 יח' ב-30 ₪ במקום 53.8 ₪	 שומשום לבן 250 ג' ב-5 ₪ במקום 7.5 ₪	 מטבעות שוקולד 70% מעולה לאפיה 500 ג' ב-22 ₪ במקום 29.5 ₪	 רסק תפוחי עץ טבעי, 670 גרם 9.9 ₪ במקום 13.9 ₪	 שקד מולבן מגוון צורות 250 ג' ב-15 ₪ במקום 19.75 ₪	 צנובר 200 ג' ב-30 ₪ במקום 44 ₪
 ערמונים אורגניים 3 יח' ב-12 ₪ במקום 17.7 ₪	 שוקולד טבלאות/מצופים 2 יח' ב-30 ₪ במקום 39.8 ₪	 שמן קוקוס לבישול ללא טעם וללא ריח 19.9 ₪ במקום 34.9 ₪	 קינואה לבנה 1 ק"ג ב-15 ₪ במקום 22 ₪	 רטבים לבישול מגוון טעמים 2 יח' ב-25 ₪ במקום 39.8 ₪	 שמן זית 5 ליטר 190 ₪ במקום 219.9 ₪
 ציפס תפוחים מארז 4 יח' 13.5 ₪ במקום 23.6 ₪	 פינוקים מהטבע - חטיף אנרגיה 100% רכיבים טבעיים 2 יח' ב-25 ₪ במקום 33.8 ₪	 שיזף מגולען 500 ג' ב-18 ₪ במקום 24.5 ₪	 חמוציות 500 ג' ב-22 ₪ במקום 29.5 ₪	 קשיו קלוי 250 ג' ב-17 ₪ במקום 24.75 ₪	 פקאן מסוכך 250 ג' ב-18 ₪ במקום 25 ₪

משלוחים בפריסה ארצית!
alhamishkal.co.il
1-599-50-15-15

להזמנות בוואטסאפ
סרקו את הקוד

על המשקל
מוסיפים טעם לחיים

• שער בנימין • קרני שומרון •

מגוון מארזי שי שיעשו לכם שנה טובה
החל מ-29.9 ₪!

• כפוף לתנאי המבצע • המבצעים לחברי מועדון ולמצטרפים חדשים בלבד • התמונות להמחשה בלבד • בתוקף עד 31.10.2022 • ט.ל.ח.

לפי כל הסימנים השנה תשמרו על הבית

סדרות המזגנים
המובילות של
תדיראן
עם טכנולוגיה
לטיהור אוויר,
המאפשרת לכם
לנשום אוויר נקי
ובריא יותר בבית.
חג שמח!

TADIRAN

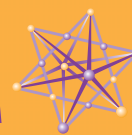
לייעוץ ומכירה: 1-700-703-400

מערכת טיהור אוויר קיימת בסדרות SUPREME, ALPHA PRO

המכללה

האקדמית חמדת
חוסן, אמונה, חינוך.
קריית חינוך שדות נגב

שנה חדשה בפתח והתחלה טובה באקדמית חמדת

תואר שני M.Ed.

שנה אחת בקמפוס

בתוכניות:

ניהול וארגון מערכות חינוך, מותאם לבתי ספר
ניהול וארגון מערכות חינוך, מותאם לגני ילדים
ניהול וארגון מערכות חינוך, מותאם להנחיה והדרכה
תרבות יהודית ישראלית בזיקתה אל התנ"ך והוראתה
חינוך מדעי בהתמחויות: מדעים/ מתמטיקה

תואר ראשון B.Ed.

יומיים בשבוע בקמפוס

בחוגים:

מתמטיקה | מדעים | אנגלית | ספרות | מקרא
תושב"ע | הגיל הרך | חינוך מיוחד +
הוראה מותאמת (מתקנת) בקריאה, כתיבה וחשבון

M.TEACH תואר שני ותעודת הוראה

שנה אחת בקמפוס

רכבת

אפשרות לשילוב
מדרשה באקדמיה

רג"ב
תוכנית מצוינות

אחת לחודש
למידה מרוחק

החזר שכר
לימוד ל-M.Ed.*

מערך מלגות
נרחב

שנה ראשונה חינם ל-B.Ed.*
בנוסף לכספי הפיקדון

* B.Ed. - בכפוף לתקנון משרד הביטחון
M.Ed. - בכפוף לתקנון משרד החינוך

כשחוסן פוגש אמונה וחינוך

www.hemdat.ac.il

למידע והרשמה חייגו אלינו ***5280**

לאומי מציג מיזם חברתי

בטיחות פיננסית

לגיל השלישי

McCann

הגיל השלישי הוא שלב בחיים הדורש מאתנו להתנהל באופן מותאם ובמשנה זהירות במגוון נושאים, מניהול חשבון הבנק ועד התמודדות עם מקרי הונאות וסכנות ברשת תוך שמירה על הביטחון הפיננסי. איך נשמור טוב יותר על המידע האישי שלנו? איך נמנע מניסיונות הונאה באמצעות הודעות SMS, מיילים או שיחות טלפון? ואיך ננהל טוב יותר את חשבון הבנק שלנו? לשם כך הקמנו בלאומי מיזם חברתי ייחודי אשר יאפשר לבני ובנות הגיל השלישי להתנהל בנוחות וביטחון באמצעות מגוון כלים ושירותים:

המדריך לבטיחות פיננסית לגיל השלישי - לקהל הרחב

איפה שומרים את שם המשתמש והסיסמה לחשבון? איך מומלץ להיעזר בן משפחה בפעולות בחשבון? ואיזה שירותים יש לבנק להציע לכם כדי להגביר את רמת הביטחון בחשבון? מהיום כל המידע במקום אחד באתר לאומי: טיפים שיעזרו לכם לשמור על חשבון הבנק ומידע חשוב על ניהול חשבון הבנק בגיל השלישי.

סדנאות zoom לקהל הרחב

איך אפשר לזהות ניסיון הונאה בטלפון או בהודעת SMS? מה הטיפים שיעזרו לכם לשמור על חשבון הבנק? מה ההבדל בין שותף בחשבון למיזם כוח? ומה זה סעיף "אריכות ימים" בחשבון? הצטרפו עכשיו לסדנאות לאבטחת מידע ומניעת הונאות ברשת, וסדנאות להתנהלות פיננסית בגיל השלישי. להרשמה הכנסו לאתר לאומי או חפשו בגוגל "בטיחות פיננסית".

שירות התראות ב-SMS על פעולות בחשבון - ללקוחות לאומי בלבד

שמרו על חשבונכם והתעדכנו בזמן אמת על פעולות שמתבצעות בחשבון הבנק שלכם. שירות "לאומי בזמן" מאפשר לקבל מידע ועדכונים על מגוון פעולות בחשבונכם בהודעת SMS.

קו טלפון ייעודי לבטיחות פיננסית - 5360*

זיהיתם תנועה חשודה בחשבון? שלחו לכם הודעת טקסט להזנת הסיסמה שלכם לחשבון? קיבלתם שיחת טלפון שמעוררת חשד לשיטות מידע פיננסי ואתם מרגישים לא בטוחים? צרו איתנו קשר בקו טלפוני ייעודי ללקוחות לאומי, בני ובנות הגיל השלישי, להתמודדות עם מקרי הונאות וסייבר.

לאומי

leumi

הכי נוח

פרטים באתר לאומי

חפשו בגוגל "בטיחות פיננסית"

כמה זה עולה לנו?

עלות הדיור במדינת ישראל

יזמים מזרחי האם התוודעה
מזרחה תאפשר את הוזלת
מחירי הדיור במדינת ישראל?

שנהיה בריאים

כמה עולה להיות בריא?

בימים של שר"פ, ביטוחים, בתי חולים
ורופאים פרטיים - האם יכולה להיות
רפואה שוויונית במדינת ישראל?

ועידת בשבע

לכלכלה

תשפ"ו | 2022

כ"ח בתשרי

23.10

מלון VERT ירושלים

מוסיפים ערך לכסף

האם רצוי להשקיע את הכסף
הפנוי והנזיל בהשקעות בגופים
הנוהגים עפ"י ההלכה?
האם ההלכה מחייבת
השקעה הוגנת?

יוקר המחיה

מהם יעדי
הממשלה הבאה?
כיצד מתמודדים
עם האינפלציה,
ריביות, משבר הדיור,
תחבורה, רכבות,
תל"ג ואובדן תוצר?

בשבע | ערוץ 7

לפרטים והרשמה חפשו בגוגל: ועידת בשבע לכלכלה 2022

**לחיים טובים
בריאים
ולשלום**

בראש סרוג BOPO

מכבי שירותי בריאות, מכון פוע"ה וערוץ 7
בשיתוף עמותת סולמות ואיגוד רבני קהילות מציגים:
צום יום כיפור למעשה, בהלכה וברפואה

מתחם תוכן באתר ערוץ 7

מומחי מכבי ורבני מכון פוע"ה וסולמות: הרב שמואל אליהו, הרב מנחם בורשטין,
הרב יוסף צבי רימון בשידור מיוחד ומבחר כתבות והדרכות בנושאים:
● הנקה ● חינוך ילדים לצום ● טיפולי פוריות והריון ● הגיל השלישי
● אכילה ושתייה לשיעורים ● לקיחת תרופות ● חולים כרוניים

חדר מצב לקראת צום יום כיפור | יום חמישי ד' בתשרי (29.9) | 10:00-17:00
מענה טלפוני לשאלות בנושאי הצום בהשתתפות מומחי מכבי, רבני מכון פוע"ה וסולמות
לשאלות התקשרו: *5437

בביה"ס למשחק לחשיכה

• << תיאטרון יהודי יוצר

פותרחים שנה חדשה

אריאל

מכינה צעירה למשחק • **כתה ח'**

מסלול תיאטרון צעירות • **ט'-יב'**

תיאטרון נשים • **מתחילות**

תיאטרון נשים מתמקצע • **מתקדמות**

תיאטרון פלייבק • **מתחילות** • **מתקדמות**

ספוקן וורד • **נשים** • **כתיבה יוצרת** • **נשים**

באר שבע

יצירה במה.
רוח. תיאטרון. נפש.
גוף. בית.

מכינה צעירה למשחק • **כתה ח'**

מסלול תיאטרון צעירות • **ט'-יב'**

תיאטרון פלייבק • **נשים**

תיאטרון מתחילות • **נשים**

www.bmoriah.org.il

ירושלים

נשים

תיאטרון פלייבק

חדש!

נערות

מסלול תיאטרון צעירות • **ט'-יב'**

אתה יוצרת

ניהול אומנותי: אופיר נהרי

לימוד
משחק.
תיאטרון.
רוח.
לגברים ובני נוער

בני נוער

לימודי משחק ותיאטרון • **ט'-יב'**

גברים

לימודי משחק ותיאטרון • **מתחילים**

קבוצת העמקה ביצירה • **מתקדמים**

לפרטים ורישום לערב הפתוח:

054-9390228

rishum.lechisha@gmail.com

לפרטים ורישום במסלולי הנשים והנערות:
נעמה 050-8666740

ובצאתך

בראש סתיו סופו

49
GLADELIG
סט קערות / 4 יח'
קוטר 14 ס"מ

59
GLADELIG
סט צלחות / 4 יח'
קוטר 25 ס"מ

בבואך

35
KONSTFULL
אגרסל, זכוכית.
קוטר 9 ס"מ, ג' 10 ס"מ.

גם בחג, איקאה מציגה מגוון פתרונות עיצוב
שיאפשרו לכם לחגוג את החג בהידור. חג שמח!

פתרונות לחיים

אשתאול | באר שבע | ק. אתא | ראשלי"צ | נתניה
שעות פתיחה: א'-ד' 10:00-20:00, ה' 10:00-22:00, ו' 9:00-15:00.

"דרושה תוכנית חירום לאומית לפתרון משבר הדיור"

עליית מחירי הדיור, ושיא בלקיחת משכנתאות - אורי יוניסי, ראש חטיבת המשכנתאות בבנק לאומי, מסביר בריאיון מיוחד ל'בשבע' מדוע יש צורך בתוכנית חירום לאומית. "אם לא תהיה תוכנית חירום לאומית מגמת עליית המחירים תימשך" // **דביר עמר**

פתאום השיפוע הפך לתלול יותר? איך יש עלייה דרמטית אחרי כ-15 שנה של עליות? לעניות דעתי התשובה לשאלה הזאת לא לקוחה מעולם הכלכלה אלא מעולם הפסיכולוגיה, מסביר יוניסי: "אנשים מבינים שאין על השולחן תוכנית ישימה, כך שכדאי לרכוש דירה שעולה כיום מיליון וחצי, כי אין למה לחכות. כך נוצרת מציאות

דיור אופציונליות, במציאות שבה הריבוי הטבעי נע סביב כ-55 אלף יחידות דיור בשנה, זה לא מספיק. יותר מכך, נכון להיום התוכנית הזאת לא קיימת. הממשלה אמורה להיבחר מחדש בקרוב ואין אופק".

מדוע העלייה במחירי הדיור חדה כל כך?
"זו באמת שאלה טובה. מה קרה? למה

ירדו, השאלה היא באיזה קצב הם יעלו".
לדברי יוניסי, גם הפתרונות שהציעה המדינה התגלו כטעוניהם שיפור רב. "התוצאות של מחיר למשתכן הן די עגומות. נכון להיום, אחרי כשבע שנים, רק 30 אלף בתי אב נכנסו לדירות שנקנו במסגרת מחיר למשתכן, ועוד כ-40 אלף נמצאים עדיין בתהליך, כך ש-70 אלף יחידות

אורי יוניסי, ראש חטיבת המשכנתאות בבנק לאומי, בשיחה עם 'בשבע' מספק פרשנות עדכנית ומקיפה על משבר הדיור. "מחירי הדיור עולים כבר 15 שנים בתהליך שהחל על רקע של עודף ביקוש ריאלי. במדינת ישראל חסרות 100 אלף יחידות דיור", אומר יוניסי. "כולנו למדנו כלכלה ואנחנו מבינים שאין סיכוי שהמחירים

לחיי
החגים
הטובים

פרוטיאה באלקנה. איכות חיים מושלמת, אוירת חג מרוממת.

ההדמיות להמחשה בלבד

רשת פרוטיאה מביאה לכם בשורה של חוויות מגורים איכותית ביחד עם אוירת שבת וחג, שיעורים תורניים ומעטפת קהילתית בדיוק כמו שאתם אוהבים. בואו לבחור מבין מגוון דירות מושקעות שעוצבו במיוחד עבור החיים הטובים.

אוירת שבת וחג
מרוממת. בית
כנסת מפואר

דירות אירוח
מרווחות לילדים
וקרובי משפחה

פעילות תרבות,
בריכה, חדר כושר,
קולנוע וספורט

פרוטיאה באלקנה
דיור מוגן לקהילה הדתית

לתיאום התקשרו:
***9405**
www.proteahomes.co.il

מוזמנים לסיור
בדירה לדוגמא

שאנשים משיגים בכל דרך אפשרית את ההון העצמי כדי לא להישאר מאחור. זו התפיסה הרווחת בקרב מרבית חסרי הדירה כיום. אדם אומר לעצמו: אני חייב דירה, ואם אני לא אשיג 300 אלף שקלים חיסכון, אין לי אלטרנטיבה שפויה במסגרת תוכנית ממשלתית". המציאות הזאת גוררת עובדה יבשה אחת: "עליית מחירים דרמטית בשוק".

יוניסי מבקש לחדד עוד כמה נקודות ברמת המאקרו. עליית האינפלציה בעולם מתרחשת כתוצאה מהיצאה ממשבר הקורונה, וכן ממשברי ההובלה, הסחורות והנפט שנגרמו כתוצאה מהמלחמה בין רוסיה לאוקראינה". יחד עם זאת, מציין יוניסי, כי בישראל המצב טוב יחסית. "אם שיעורי האינפלציה הכלל-עולמיים עומדים על ממוצע של כ-10 אחוזים, אצלנו המצב הוא 5.2 אחוזים, והיד עוד נטויה".

איך נלחמים באינפלציה? "מעלים את הריבית. הריבית השקלית הניידת של בנק ישראל עלתה ב-1.9 אחוזים בחודשים האחרונים, זאת למרות שהנגיד הבטיח שיעלה רק ב-1.4 אחוזים. בעקבות האינפלציה הגבוהה התשוואות באיגרות החוב לטווחים ארוכים עלו דרמטית, ולכן הריבית על המשכנתאות בכל המסלולים עלתה גם היא".

יוניסי מסכם: "האינפלציה מרימה ראש ומחירי הדיור מאמירים, וכמובן תוכנית ממשלתית אינה קיימת. אנחנו צריכים תוכנית חירום לאומית שתטפל בכל הדברים הללו, הן מהצד הפיננסי, הן מהצד של הריביות והן מהצד של הביקוש. המציאות הזאת הופכת להיות הבעיה הלאומית הכי משמעותית במדינת ישראל, שגורמת ללקוחות להשתעבד לפרק זמן של שלושים שנה כדי לקנות בית. לעניות דעתי, אם לא תהיה תוכנית חירום לאומית מגמת עליית המחירים תימשך".

המציאות שבה יותר ויותר אנשים בוחרים להשתעבד לפרק זמן של 30 שנה כדי לקנות בית במדינת ישראל נגרמת כתוצאה מהביקוש האדיר בשטח לדירה. "יותר משנה וחצי שוק המשכנתאות חווה ביקושים אדירים, בקצב נטילת משכנתאות שהוא שיא השיאים של כל הזמנים. מדובר בכ-140 מיליארד שקל בהיקף המשכנתאות, כאשר המשכנתא הממוצעת עומדת על יותר ממיליון שקלים, ואילו השכר הריאלי לא הדביק את הקצב הזה. ההחזר החודשי של הזוגות עולה, לצד העובדה שמחירי השכירות עולים. אין ברירה, בתחום הדיור הכול עולה. למעשה, מזה כשנה וחצי יש בבנקים ביקושי ענק למשכנתא".

לדברי יוניסי, "לפני ימים אחדים נכנסה לתוקף רגולציה חדשה שמטרתה להנגיש את עולם המשכנתאות לציבור הרחב בערוצים הדיגיטליים, וכן לתת הצעות למסלולים גנריים שבנק ישראל קבע. זאת כדי שהלקוח יוכל להשוות בקלות בין הצעות הבנקים, ולבסוף לבחור לעצמו את הבנק שאיתו הוא רוצה להמשיך הלאה. יש פה ניסיון ליצור יותר שקיפות, יותר זמינות, ופעילות רחבה בערוצים שונים".

בנקודה זו מסביר יוניסי את מקומו של בנק לאומי. "הבנק נערך לרפורמה מבעוד מועד. ככלל, אנחנו בעד כל דבר שתומך בחוויית הלקוח ובהנגשת המידע כדי להבין יותר את

העולם המורכב הזה. כך למשל, צריך לקחת בחשבון שמשכנתא היא דבר אישי וצריך לדעת להתאים אותו לכל בית אב. למה? כי כל בית אב נמצא במצב פיננסי שונה, ומה שמתאים לאחד לא מתאים לאחר".

התחום שבו יוניסי מצביע על השתדרגות משמעותית כבר כעת הוא התחום הדיגיטלי. "בנק לאומי הוא הבנק המתקדם ביותר בכל הקשור לפעילות בערוצי הדיגיטל. הוא הבנק היחיד שמפעיל מודלים מהירים לאישור אשראי, כך שלקוח יכול לקבל אישור עם סיום השיחה ולא צריך לחכות אפילו דקה אחת. הכול נעשה באמצעות רובוטים משוכללים שמוזינים את המידע. כ-95 אחוזים מהדרך למשכנתא יכולים להיעשות היום ללא הגעה פיזית לסניף, וממש לאחרונה השיק הבנק שירות של 'משכנתא בזום'. הלקוח יכול לשבת בבית ולקיים פגישה ותהליך החתמה מול בנקאי משכנתאות בשיחת זום, בלי לטרוח ולהמתין בתור".

מה ההמלצה שלך לזוגות הצעירים? "זוג צעיר שרוצה לקנות דירה צריך לשקול את צעדיו ולוודא שיש לו את ההון העצמי הנדרש ויכולת החזר בעתיד", קובע יוניסי. "אם זוג צעיר מצליח להשיג את ההון בעצמו ולא באמצעות מימון מהלוואות נוספות, אז הכול בסדר".

כשיוניסי מדבר אל הצעירים, הוא מדבר כמובן גם על צעירי הציונות הדתית. "בנק לאומי מגלה ערנות והבנה לצרכים של המגזר הדתי-לאומי", מדגיש יוניסי. "הוא ייצר פתרונות להעמדת אשראי על מנת להמשיך ולהיות שם בשביל הזוגות הצעירים.. בכלל, לאומי למשכנתאות הגדיל את הפרסה שלו לכ-90 נציגויות ברחבי המדינה".

יוניסי מחדד שוב כי דרושה תוכנית חירום לאומית שתכלול שכירות לטווח ארוך. "צריך לייצר פתרון בדמות שכירות לטווח ארוך, ולגרום ללקוחות שמקדשים את תרבות הבעלות על דירה להתחיל לפתח מודל מתאים. במרכז הערים צריכים להיות מגדלים שמיועדים לשכירות לטווח ארוך עם הבטחת מחיר לחמש שנים, כך שאף אחד לא יוכל להעלות מחירים. בזכות המציאות החדשה, עשרות אלפי זוגות צעירים יוכלו לעבור את התקופה הראשונה בחייהם בצורה מסודרת וזה יפתור חלק מהבעיה של הביקוש. קרי, ירידת מחירים משמעותית בכ-30 אחוזים בגלל ביקוש למוצר חלופי".

לסיום אומר יוניסי, כי צריך להאיץ פתרונות נוספים כמו פינוי ובינוי, "אשר ירחיב את ההיצע. כל הפתרונות הללו יהיו כחלק מצוות מיוחד לטובת הזוגות הצעירים שצריך לקום מיד אחרי הבחירות, צוות חירום לאומי שצריך להוביל כאן".

אורי יוניסי, ראש חטיבת המשכנתאות בבנק לאומי: "עליית מחירי הדיור הופכת להיות הבעיה הלאומית הכי משמעותית במדינת ישראל. לעניות דעתי, אם לא תהיה תוכנית חירום לאומית מגמת עליית המחירים תימשך"

פרוטיאה באלקנה איכות חיים מושלמת אווירת חג מרוממת

אחרי שנים בהן ותיקי הציבור הדתי נדרשו לבחור בין אווירת שבת וחג ומעטפת קהילתית לבין דיור מוגן איכותי ברמה גבוהה, רשת פרוטיאה מביאה בשורה של ממש לגמלאי הקהילה הדתית: חווית מגורים מפנקת בדירות מושקעות שעוצבו במיוחד עבור החיים הטובים, ביחד עם אווירת שבת וחג מרוממת, בית כנסת מפואר ושירותי קהילה בדיוק כמו בבית.

אולמות תרבות, קולנוע וספורט. גם בפן הבריאותי המתחם מציע מענה מקיף הכולל שירותים סוציאליים, שירותי רפואה 24/7, השגחה וטיפול מונע. רשת פרוטיאה, שמאחוריה ניסיון של יותר מ-20 שנה בתחום הדיור המוגן, גייסה את המומחיות רבת השנים לטובת הקמת המתחם באלקנה. וכך עם תכנון קפדני תוך שימת דגש על איכות חיים יוקרתית, מתוך הבנה כי הדור הנוכחי של הגמלאים אינו מחפש פתרון טכני בלבד אלא איכות חיים מתקדמת על כל המשתמע מכך, התגבש מתווה שיעניק חווית מגורים ברמה גבוהה, באווירה התואמת אורח החיים הדתי לאומי. מתחם הדיור המוגן פרוטיאה באלקנה מציע לדיירים מגורים בדירות פרטיות ומרווחות בשילוב של מלונאות ברמה גבוהה וחיי קהילה וחברה ענפים הכוללים פעילויות חברה, בילוי, תרבות וספורט. מגוון הדירות מאפשר לדיירים לבחור את הדירה המתאימה לצרכיהם מתוך מגוון רחב של דירות בגדלים של 60- ועד 100 מטר רבוע.

דיור ממשפחה טובה

הקרבה למשפחה היא חלק בלתי נפרד מאיכות החיים בגיל השלישי. הקשר עם הילדים והנכדים, והיכולת להמשיך ולתחזק מעטפת משפחתית חמה, משדרגים את איכות החיים ואפשר אף להעז ולומר – מאריכים את תוחלת החיים. מתחם הדיור המוגן פרוטיאה באלקנה תוכנן על מנת לאפשר לדיירים חיבור עם המשפחה והיקרים להם. החל מהמיקום – באזור אסטרטגי מגזרית, וכלה במספר לא מבוטל של דירות אירוח שתוכננו במתחם, ומיועדות לבני משפחה שמגיעים לבקר ויכולים להישאר ללון שם למשך השבת או החג. היכולת להמשיך ולארך גם בדיור המוגן, ולהיפגש עם המשפחה בשבתות וחגים באווירה קהילתית ומשפחתית, הוא יתרון משמעותי שמאפשר לדיירים ליהנות ממעטפת מושלמת של דיור מוגן, אבל עדיין להישאר קרובים לכל למה ומי שחשוב להם.

את החג הבא, אתם מוזמנים לחגוג ביחד, בפרוטיאה באלקנה, להרגיש את אווירת החג המרוממת, להרגיש קרובים לילדים ולמשפחה ובעיקר – להרגיש בבית.

***9405**
www.proteahomes.co.il

לתיאום
פגישה:

תרגישו בבית

היתרון המרכזי של מתחם הדיור המוגן פרוטיאה באלקנה הוא ההתאמה המרבית שלו לאורח החיים של האוכלוסייה הדתית-לאומית, שבאה לידי ביטוי בכל שלבי התכנון של הבית החדש. מתחם המגורים יותאם כולו למגזר הדתי לאומי, הן בהיבטים הטכניים-שעוני שבת, מעלית שבת, ובעיקר בהיבטים התרבותיים – עושר של שיעורים תורניים, תפילות, קידוש משותף בשבת ועוד. אם במתחמים

פרוטיאה באלקנה
דיור מוגן לקהילה הדתית

דומים רגילים מתקיים חילול שבת בפרהסיה, מושמעת מוזיקה, החניון האוטומטי פעיל וכו' והאווירה אינה מותאמת לקהל הדתי, הרי שבפרוטיאה באלקנה תרגישו לגמרי בבית, בימי חול כמו גם בימי שבת ומועד. במטבח יותקנו כיורים כפולים, כיור לנטילת ידיים ובחלק מהדירות יש מרפסות סוכה לצד סוכה מרכזית גדולה שתוקם לשירות הדיירים. גם בחללים הציבוריים נעשתה מחשבה על צרכי המגזר. כך למשל הוקצה שטח לבתי כנסת לימות החול ואולם מרווח לתפילות שבת וחג.

גם אופי ההתנהלות הציבורית בשבת ובחג מותאם לצביון הבית – עם כניסת השבת הבית באלקנה מתמלא באווירת הקדושה הייחודית, ודיירי הבית מוזמנים לתפילות שבת וחג משותפות ובמידה וירצו – להזמין וליהנות מארוחות שבת וחג חגיגות ביחד עם בני המשפחה. את האירועים החברתיים הנהוגים בערבי שבת וחג בבתי דיור מוגן חילוניים, מחליפים בפרוטיאה באלקנה בזמירות שבת סביב השולחן, בילוי עם המשפחה וערבי שיח עם הדיירים והדיירים.

חווית מגורים ברמה אחרת

שמירה, אחזקה ונקיון הדירה לצד הפן הקהילתי, לפני הכל מדובר במתחם מגורים מושקע מתקדם המשקף אל הנוף עוצר הנשימה של הרי השומרון וכולל דירות מפוארות ומעטפת מגורים מושלמת: בריכת שחייה, סאונה, ג'קוזי, חדר כושר, מספרה,

אחד האתגרים הגדולים הניצבים בפני העוברים לדיור מוגן הוא השמירה על אורח החיים שבחרו לעצמם. עבור הגמלאים הדתיים לאומיים האתגר מורכב במיוחד, מכיוון שרובם המוחלט של בתי הדיור המוגן בישראל הם חילוניים במהותם, ודורשים מהדיירים הדתיים להתגמש ולהתאים את אורחות חייהם לבית החדש.

פרוטיאה מציעה דיור מוגן לאוכלוסייה הדתית-לאומית, המאפשר לדיירים והדיירות ליהנות מחווית מגורים ברמה גבוהה ולהמשיך את שגרת החיים המשפחתית והקהילתית אליה הורגלו.

הצורך שזיהתה פרוטיאה התגלה כרחב מהצפוי, ומיד עם תחילת הבניה החלו להגיע פניות מגמלאים דתיים לאומיים מכל רחבי הארץ. "אנחנו מקבלים פניות רבות מחברי המגזר דתי לאומי שלא בהכרח מתגוררים היום ביהודה ושומרון, אלא דווקא במרכז הארץ", מסביר יחיאל ניסנהולץ – מנכ"ל פרוטיאה, "הקרבה של אלקנה לערים במרכז הארץ בהן חיה אוכלוסייה דתית כמו גבעת שמואל, פתח תקווה, רעננה ואפילו צפון תל אביב, הופך את הבית באלקנה לאופציה עבור אנשים שהתבגרו ורוצים לעבור לגור במחיצת אנשים דומים להם, מבלי להיאלץ להתנתק מהקהילה ומאורח החיים המוכר להם. כשמדובר באוכלוסייה מסורתית דתית, ישנה חשיבות לידיעה שהם יכולים לעבור מהקהילה בה הם גרים כיום ברעננה או בפתח תקווה, ותהיה להם קהילה נוספת באלקנה".

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

שמחה בארצך, שנה בארצך

שנה אחרי ריקוד החקלאים בשדה ערב השמיטה, אני מגלה בו משמעויות חדשות. וגם: מה הסיפור של רם בן ברק?

וקיבוץ, ומערכת חינוך מפוארת. והוא ידע להעריך את ארץ ישראל ולשמוח בה, ובעיקר לשמוח על הזכות לקיים את מצוותיה. לא פלא שכך הוא ביאר את התפילה מהימים הנוראים: "ישנו מובן נוסף לצמד המילים 'שמחה לארצך'. שמחתה של ארץ ישראל פירושה, גם - ואולי בראש ובראשונה - שמחתה של הארץ, שמחת מצווה של ארץ ישראל. ואימתי קיימת שמחת מצווה של ארץ ישראל? כשבני ישראל מקיימים מצוות, ובמיוחד כשהם מקיימים את מצוות הארץ על אדמת הארץ, מחבבים את מצוות יישוב הארץ ומרבים בשמחות לכבודה של ארץ ישראל".

וכאן הוא מספר בהתרגשות על שורת אירועים שבהם השתתף לאחרונה בחברת חקלאים גיבורי כוח עושי דברו ביישובי פא"י: "בשבועות האחרונים זכיתי ליטול חלק בחמש שמחות לכבודה של ארץ ישראל: בי"א במנחם אב השתתפתי בכרם של בית יתיר בפדיון גטע רבעי של הכרם הצעיר של היישוב הצעיר, בהשתתפות הראשון לציון הגאון רבי מרדכי אליהו. באותו יום נערכה חגיגה מרגינה לציון יום העלייה ה"ג של היישוב שלנו, שעלבים, בהשתתפותם

**כשביקשתי בשעתו רשות
לפרסם את הברכה הזאת,
בני משפחתו הוסיפו עוד
כרט שלא מופיע בטקסט
החגיגי, אבל משנה את כל
המבט עליו: בשנת השמיטה
תש"ה (1945) שמואל עמנואל
היה במחנה הריכוז ברגן-
בלזן, שם נרצחו הוריו
וארבעה מאחיו, והוא לא ידע
בכלל אם יזכה לשנה הבאה**

1 ביום ראשון הקרוב, בסביבות השעה שש בערב, תסתיים שנת תשפ"ב ותחל בשעה טובה ומוצלחת שנת תשפ"ג. וברגע הזה יקרה עוד משהו, לא פחות מרגש: שנת השמיטה תסתיים. עברה לנו מהר השמיטה, אה? טוב, זה כנראה בגלל שאנחנו לא חקלאים. לא התמודדנו יום יום מול האתגרים שמזמנת המצווה החשובה הזאת פעם בשבע שנים למי שכל עולמו, ובעיקר כל פרנסתו, תלויים באדמת ארץ הקודש. בערב ראש השנה, שעבר, שעות ספורות לפני התקדש השמיטה, הייתה לי הזכות להשתתף במסיבת הפרידה של חקלאי קיבוץ שעלבים מאדמתם. זה היה אירוע בלתי נשכח. בכל פעם שנסעתי השנה בכביש ירושלים-תל אביב וחלפתי על פני השלט "כאן שומרים שמיטה", נזכרתי בהתרגשות בריקודים של חברי הקיבוץ בשדות הכותנה. הם שרו בכוונה שוב ושוב את התפילה שיגידו למחרת בבית הכנסת: "שמחה לארצך וששון לעירך".

2 רגע לפני שחקלאי שעלבים חוזרים אל השדות, נתקלתי בפירוש שנתן לי משמעות חדשה, ואפילו יותר מרגשת, לשירה ההיא של ערב השמיטה. בספר 'שמחתי בישועתך', שמאגד רעיונות קצרים שכתב ר' שמואל עמנואל ז"ל, מאבות שעלבים ותנועת פא"י, מופיע הרעיון הבא:

"בתפילת 'ובכן תן פחדך' בימים הנוראים אנו מבקשים שה' ייתן 'שמחה לארצך'. מאז שעליתי לארץ ישראל לפני שלושים ושלוש שנה, תפילה זו נותנת לי חומר למחשבה. היאך אנו מתפללים לקב"ה שייתן שמחה לארץ ישראל? הרי השמחה תלויה בנו. הקב"ה יוצר את התנאים המעוררים שמחה, אבל השמחה עצמה תלויה בנו, היא חלק מעבודת ה' ומיראת ה', והכול בידי שמיים חוץ מיראת שמיים'. הרי שמחתה של ארץ ישראל תלויה בתושביה. ברצותם יודעים להעריך את הטובות שגמלים ה', והיו בשמחה תמיד, וברצותם חס וחלילה לא זוכים לכך, והם הולכים בלא שמחה ובלב רגז. יודעים דברי התוכחה 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל', המזהירים אותנו שייתכן מצב של 'דוב כל' ולמרות זאת אין שמחה".

3 עוד מעט נחזור לשאלה בעניין השמחה. אבל לפני זה, מילה על הכותב, ר' שמואל עמנואל: לפני שבע שנים בדיוק, בטור האחרון של שנת תשע"ה, שהייתה שנת שמיטה, פרסמתי כאן את כרטיס ברכת השנה טובה ששלח לידידי, ובה הוא מודה לקב"ה על עשר שמיטות שזכה לשמור כהלכה בארץ ישראל, משמיטה תשי"ב (1952) ועד שמיטה תשע"ה (2015).

כשביקשתי בשעתו רשות לפרסם את הברכה הזאת, בני משפחתו הוסיפו עוד פרט שלא מופיע בטקסט החגיגי, אבל משנה את כל המבט עליו: בשנת השמיטה תש"ה (1945) שמואל עמנואל היה במחנה הריכוז ברגן-בלזן, שם נרצחו הוריו וארבעה מאחיו, והוא לא ידע בכלל אם יזכה לשנה הבאה. אבל הוא זכה לחיות, ולעלות לארץ, ולהקים משפחה,

האיגרת ששלח שמואל עמנואל ז"ל במוצאי השמיטה הקודמת

בס"ד
שלהי שמיטה תשפ"ב

גדולי הדור קוראים לכם לקיים מצוות שמיטת כספים

עם סיום שנת השמיטה מצווה אותנו התורה:

**"מִקֵּץ שִׁבְעַת שָׁנִים... שְׁמוֹט כָּל בְּעַל מִשְׁהָ יָדוֹ
אֲשֶׁר יִשֶׁה בְּרִעְהוֹ לֹא יִגַּשׁ אֶת רִעְהוֹ וְאֶת אֲחִיו..."**

לאחר שזכינו בשנת השמיטה ליהנות מקדושת ארץ ישראל, אנו נקראים בזאת להתעלות ולקיים מצוות שמיטת כספים כמאמרה. לשמט לפחות חוב אחד שיועבר לטובת עניים ונזקקים. מכון התורה והארץ וארגון מקימי, חברו יחדיו להקמת קרן שמיטת כספים גדולה וחזקה. קרן "נדיבי ארץ". הקרן תוכל בע"ה לסייע למשפחות השקועות בחובות לפתוח דף חדש. ככל שהקרן תהיה גדולה יותר, כן תוכל להוסיף ולסייע לנזקקים ונצרכים.

אנו קוראים לציבור לתת הלוואות לקרן "נדיבי ארץ". מועד תום ההלוואה יהיה ערב ראש השנה תשפ"ג. באותו היום חובות אלו ישמטו, והכספים יועברו לחלוקה לפרעון חובות ולעזרה לכל נצרך, על ידי הוועדה הציבורית.

המצטרף לקרן שמיטת כספים של נדיבי ארץ, זוכה גם לקיום מצוות שמיטת כספים דרבנן וגם לקיום מצוות צדקה דאורייתא.

צדקה הבאה מכספי שמיטת כספים, בלא נגישה של אדם בחברו, מעולה היא, והקב"ה מבטיחנו: "בצדקה תכוננו". ובכך בע"ה נזכה ליישוב ישראל על אדמת הקודש מתוך אהבת חינום איש את רעהו, עד יחדל אביון מקרב הארץ.

הרב **יעקב אריאל** שליט"א • הרב **חיים דרוקמן** שליט"א • הרב **דב ליאור** שליט"א
הרב **מאיר מזוז** שליט"א • הרב **אברהם יוסף** שליט"א • הרב **דוד חי הכהן** שליט"א
הרב **דרור טוויל** שליט"א • הרב **יהודה עמיחי** שליט"א • הרב **אליעזר איגרא** שליט"א
הרב **שמואל אליהו** שליט"א • הרב **אהרון בוטבול** שליט"א • הרב **יצחק ברדא** שליט"א
הרב **מיכה הלוי** שליט"א • הרב **שמואל דוד** שליט"א

הרב **יעקב מדין** שליט"א • הרב **מיכאל אדרעי** שליט"א • הרב **משה אמסלם** שליט"א • הרב **שמואל אריאל** שליט"א
הרב **יהודה בהרב** שליט"א • הרב **אמיר בירנבוים** שליט"א • הרב **אליהו בלום** שליט"א • הרב **אלחנן בן נון** שליט"א
הרב **מאיר בראלי** שליט"א • הרב **שלמה הכט** שליט"א • הרב **מרדכי וולנוב** שליט"א • הרב **דניאל לונצר** שליט"א
הרב **אשר מאיר** שליט"א • הרב **ישי סמואל** שליט"א • הרב **לוי יצחק קופר** שליט"א • הרב **יהודה קרויזר** שליט"א
הרב **אוהד קרקובר** שליט"א • הרב **חנניה רכל** שליט"א • הרב **יהושע שמידט** שליט"א

נא לשמור על קדושת הגיליון

סדר הרבנים לפי סדר הא"ב

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

ועם כל הכבוד לשדות הכותנה השובתים של קיבוץ שעלבים, התמונה הלא־פסטורלית הזאת היא לא פחות שמיטה. מה אתם רואים כאן? רחוב בירושלים. נכון. רחוב אוסישקין הוותיק. אבל שימו לב: בצידו השמאלי של הרחוב אפשר לראות את העצים היפים שנשתלו שם מזמן. לעומת זאת, בצד הימני של הרחוב, שעבר השנה שיפוץ והרחבה, יש ריבועים ריקים עם אדמה. ריבוע ועוד ריבוע ועוד ריבוע. ובכל בוקר השנה, כשהלכתי להתפלל בשכונת שערי חסד (לחובבי הזיכרונות: הקיר בצד ימין של התמונה הוא ביתו של ר' שלמה זלמן אוירבך זצ"ל) ועברתי ברחוב הריבועים הריקים, הרגשתי קדושה באוויר. הרי בריבוע הריק הזה היה אמור מזמן להישתל עץ, וגם בזה שאחריו. אבל עיריית ירושלים מקפידה שלא לשתול בשמיטה. חבל שלא הציבו בכל ריבוע כזה שלט קטן: "גם כאן שומרים שמיטה".

את הריאיון הארוך שלו עם שרון גל בגלי ישראל, שבו ניסה להסביר את דבריו.

זה היה מעורר חלחלה. אתה לא שומע שם אדם שצועק בהתלהטות יצרים. לא. הוא נשמע שקול, רגוע. ממש כמו לפני שתילת מכשירי האזנה בשגרירות איראן. הוא פירט בקור רוח את ההערכה המטורללת שלו: זה יתחיל כנראה בערוץ הממלכתי. בשידורי התאגיד יחייבו את המגישות לכסות את ראשן, כי הוא כלי תקשורת שממומן על ידי המדינה, ואז זה עלול לעבור גם לערוצים אחרים.

ושם השאלות מנקרות בראש: האם יש סחורה להפחדות האלה של בן ברק? נגיד שהוא מאמין לעצמו, מישוהו מאמין לו? מישוהו באמת חושב שכשנחזור לשלטון נעשה מעשה מרוב מיכאלי ונשליט כאן בכוח ובדורסנות את עולם הערכים שלנו? את השפה שלנו?

תירגע, בן ברק. ייקח עוד שנים עד שנחלום להתנהל כמוך וכמו חבריך. בשביל שזה יקרה נצטרך לעלות מחדש לארץ (בעלייה השנייה!), להקים מחדש את נהלל, להתגייס לסיירת, למוסד, להשתתף במבצעים עלומים, ואז, אחרי כל זה, נוכל להרגיש שהמדינה היא שלנו, וכל אלו שחושבים קצת אחרת מאיתנו הם חבורת קנאים חשוכים שמכסים למגישות טלוויזיה את הראש בשביסים ומאיימים על שלום הדמוקרטיה. ●

ומה מזעזע יותר - האפשרות שהוא באמת חושב ככה, שזאת תפיסת המציאות שלו, או זה שהוא מנסה מסיבות פוליטיות ליצור בציניות שיח שנאה והפחדה כזה?

תחתונה קצרה אחת. גיבור ישראל רם בן ברק הוא אחד מהשניים: או טמבלול, במחילה, או פוליטיקאי ציני חסר גבולות.

מהתחקיר ההיסטורי המעמיק (בויקיפדיה) עברתי לדוקומנטים מהשבוע. לפעמים פוליטיקאי מוצא מהקשרו. לפעמים בעלי עניין עושים לו עוול ומפרסמים חצי ציטוט. אז הלכתי אל ההקלטה. שמעתי

הפעילה של בני הקיבוץ מכל הגילים. בראש חודש אלול השתתפנו בחגיגה מרגשת לציון פדיון כרם רבעי של ענבי הכרם הצעיר של מושב מתתיהו. שבועיים לאחר מכן זכינו להשתתף בחנוכת בית המדרש היפה במבוא חורון. השמחה החמישית הייתה אור לכ"ד באלול, יום הזיכרון של בעל החפץ חיים זצ"ל, אצל בני קיבוץ חפץ חיים, שזכו לכתוב ספר תורה ולהכניסו בשמחה ובריקודים לבית הכנסת. חמש שמחות בחמישה יישובים, יישוב יישוב וייחודו, שמחה שמחה ואופייה המיוחד, שמחה שמחה והנאומים שלה, והצד השווה שלהן: מתן ביטוי לשמחת הארץ ולעוסקים בבניינה על פי דרכה של תורה.

"כל מי שמשתתף בשמחות הארץ מתעודד ומתחזק", הוא מסיים. "שמחות הארץ ממלאות את המצברים של המשתתפים בהן. ההשתתפות בשמחות הארץ חשובה במיוחד לכל אלה שחשים בכל ימות השנה, בימים האפורים, עד כמה ארץ ישראל נקנית בייסורים. כדאי לעשות מאמץ מיוחד כדי להשתתף בשמחות כאלה. הן מביאות שמחה ללב ולנפש, ולא סתם שמחה, אלא שמחת הארץ". שמחה בארץ.

5 ומשמחה בארץ לשנאה בארץ. היה לי קשה מאוד להכריע השבוע: האם חבר הכנסת רם בן ברק חושב באמת ובתמים שאם הימין ישלוט כאן יחייבו שדרניות טלוויזיה לכסות את ראשן, או שזה סתם משפט מתוך עוד דף מסרים מסית שאיזה אסטרטג כתב לנציגים היפים והנכונים של מפלגת יש עתיד שבאו להחזיר לנו את התקווה?

ומה מזעזע יותר: האפשרות שבן ברק באמת חושב ככה, שזאת תפיסת המציאות שלו, או זה שהוא מנסה מסיבות פוליטיות ליצור בציניות שיח שנאה והפחדה כזה?

מכיוון שבן ברק יחסית חדש בפוליטיקה, חסרה לי היכרות מוקדמת איתו שתעזור לי להכריע בשאלה הקשה. אז מצאתי את עצמי הולך לגוגל ומנסה לקרוא קצת על דמותו של האיש. להבין את הרקע שלו. איפה גדל. מאיזה עולם הוא מגיע.

אז ככה: הוא נולד בנהלל, בן למייסדי המושב. נכד לאנשי העלייה השנייה. הוא התגייס לסיירת מטכ"ל ונטל חלק בפעולות ובמבצעים של הסיירת, בין היתר בהשתלטות על המחבלים בפיגוע המיקוח במשגב עם בתחילת שנות השמונים. בתפקידו האחרון הוא היה מפקד פלגת לוחמה בטרור והשתחרר בדרגת סרן. אחרי הצבא למד באוניברסיטת חיפה לתואר שני במדעי המדינה, ואז הצטרף למוסד. גם שם הוא השתתף במבצעים מסוכנים. הוא אפילו נעצר בקפריסין בשנת 1991 יחד עם סוכני מוסד נוספים שהתחזו לתיירים במהלך מבצע שתילת מכשירי האזנה בשגרירות איראן בניקוסיה. וואו. איזה אומץ מטורף. ממש גיבור מהסרטים.

לא פלא שהוא התקדם מהר במוסד. הוא מונה לראש אגף 'קשת' בארגון, בתקופה שהאגף אסף מידע על הכור הגרעיני בסוריה, הגיע עד לתפקיד סגן ראש המוסד, ואז הושאל לצה"ל ושימש כמתאם מבצעים מיוחדים. אחרי שליחות בחו"ל שב ארצה ומונה למנכ"ל משרד המודיעין וגם למנכ"ל המשרד לאימונים אסטרטגיים. אחר כך היה מועמד לתפקיד ראש המוסד, אבל לבסוף נבחר יוסי כהן. איזה רוזומה. תראו לי עוד אנשים כאלה בכנסת. תראו לי עוד אנשים כאלה במדינה. הקרבה, אומץ, תחכום צבאי, פיקוד, השכלה, ניהול, נהלל.

ואז מגיע המשפט הזה השבוע ומסכם את כל מסכת החיים הבאמת מפוארת הזאת, למען העם והארץ, לשורה

עושים חג

מתפללים יחד ביום כיפור

לע"נ ד"ר אריה (ליאון) קרוניץ ז"ל

חדושים בתנאים

וקבוצות מניין לסיוע במוקדי התפילות
ביום כיפור בקיבוצים, מושבים ובכל רחבי הארץ

לפרטים והרשמה: אסתי - 0524296936 (בהודעה)
www.tzohar.org.il | hagim@tzohar.org.il

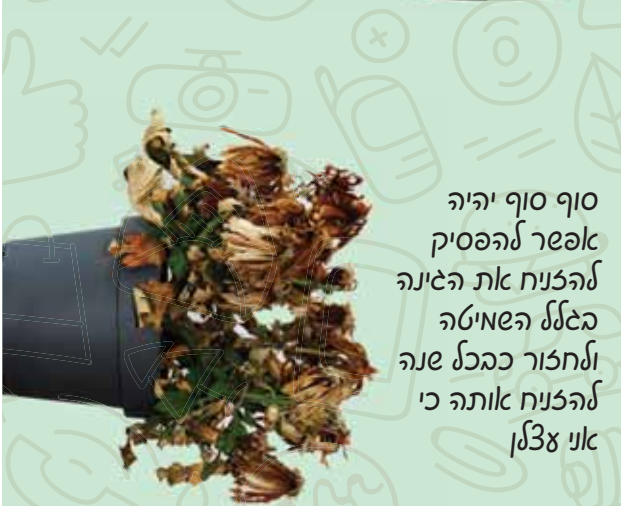
חפשו אותנו בפייסבוק ואינסטגרם

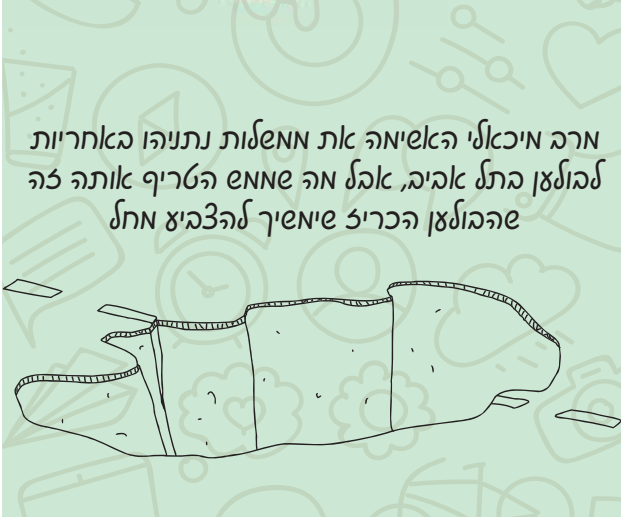
בראש השנה הכה
החלטתי כלקח
משנים קודמות לקבל
על עצמי לא לקבל
על עצמי קבלות
חדשות. אופס

אוקראינה מצליחה לדחוק
אחורה את הצבא הרוסי,
כנראה בגלל שבדיוק כווננו, גם
הצבא הרוסי שח שהאלחמה
הזו עוד מתרחשת

סוף סוף יהיה
אפשר להפסיק
להכניח את האינה
בגלל השמיטה
ולחזור ככל שנה
להכניח אותה כי
אני עצמאי

ארכ מיכאלי האלימה את ממשלות נתניהו באחריות
לכולן בתל אביב, אבל מה שמה הטריף אותה זה
שהכולן הכריז שימשיך להצביע מחל

סליחה, אני לא מתנצל

לי "נו, נו" - את המילים יקום פורקן לא תשמע ממני ואני לא מתכוון להתנצל על זה.

אחת מארבע אחיותיי

לצערי אני לא זוכר איזו, אבל ברור לי שעם אחת מהן הייתי בסדר השנה. כנראה אורית, אבל אולי יעל. בטוח לא אביטל.

רופא השיניים שלי

אם אתה קובע לי תור באמצע היום, אתה צריך להניח שאני אגיע אליו עם אי אילו שאריות פיתה עם שוקולד בחניכיים. תגיד תודה שלא היה לי זמן להכין טונה בבוקר.

הקופאית בסופר

אני לא אשם שאין לך עודף ממאיתיים ואני לא מתכוון ליפול למניפולציה שאת מפעילה עליי כאילו אני הבעיה. כמו כן אני לא מתנצל על זה שלוקח לי הרבה זמן לארוז את המוצרים בשקיות. כן, אני מבין שיש בנאדם מאחוריי, אני ליטרלי מרגיש את הנשיפות שלו בעורפי. אבל תביני, אני יוצא גרמניה ואם אני לא אסדר את המוצרים בשקיות באופן מאוד מסוים אני עלול להתחיל לפרפר על רצפת המרכול. אז אם יורשה לי לבקש מכל השותפים לטרנוקציה לקחת רגע לנשום ולתת לי לתפעל את הארזיות בנחת, הכול יעבור יותר מהר.

חמי

אני לא צריך להתנצל בפני חמי כי זה מה שיפה ביחסים עם החם, הם מנוהלים ברובד שאין בו מימד של עלבון. הקשר הבריא בעולם. רק שני גברים שהתרגלו זה לזה ומקפידים להנהן לסירוגין בדרך למנחה וערבית.

האיש ששוטף את הרצפה במשרד

מה ההיגיון לשטוף את המסדרון בזמן שכולנו במשרד? הרי בכל רגע נתון מישוהו צריך לצעוד לשירותים או למכונת הקפה. אז כל פעם שאני רואה שהרצפה בדיוק נשטפה, אני נאלץ לעשות את ההליכה המוזרה הזו בה אני נצמד אל הקיר משל אני צועד לצד תהום במרכז המסדרון, כאילו שבזה אני מציל משהו. תוך כדי אני כמובן ממלמל "סליחה, סליחה" כאילו העובדה שמישהו במשרד הומה אדם מרגיש צורך להתפנות זו איזו התרחשות של אחת למילניום. אז אני לא מתנצל.

(אוקיי, על זה אולי קצת. אבל רק כי אתה מסתכל עליי ככה).

אשתי

החתחתחתחתחתחת. נראה לכם? ●

תופעת אמירת הסליחות ברוב עם הפכה לטרנד של ממש. מין הפנינג של תשובה עם כלי נגינה והפקה ברמה שלא מבטישת הפקות שלא מתביישות. ואין לי משהו נגד זה, אלא שבעוד הסליחות שבין אדם למקום השתדרגו הפקתיות, הסליחות שבין אדם לחברו דורכות במקום. ההליכה אל היהודי שבו פגעת לא מלווה עדיין בנגינת גיטרה וקלרינט, ובקשת הסליחה עצמה לא מתבצעת תוך כדי קפיצות במקום וחיבוקים עם עמרם ויוני, החברה שלך מהשכבה. בקשת הסליחה נותרה מבושלת, מהוססת ולא נעימה. לא סתם אנחנו מסייגים את הנוסח "שנה טובה וסליחה *אם* פגעת". מי רוצה לבקש סליחה בטעות? רק אם אנחנו בטוחים שטעינו אנחנו מוכנים לעבור את ייסורי הבעת החרטה בפרהסייה. וגם אני, תאמינו או לא, בסך הכול בנאדם וגם לי קשה כל שנה לבקש סליחה ממני שפגעת בו. לכן החלטתי השנה לצאת במיזם חדש: אני מתכוון לפרסם בפומבי ובלי להתבייש את רשימת האנשים שבוודאות לא פגעת בהם. וכך, בדרך האלימינציה, מי ששמו אינו מופיע ברשימה יידע שאני מתנצל מדם ליבי ומתחרט על כל מה שחטאתי לו מיום כיפורים שעבר ועד יום כיפורים זה. באופן זה בקשת סליחה רשמית נעשית מיותרת וציפייה לאחת כזו ממאן שהוא שנפגע, תהיה קטנונית וצרת עין. לא פחות.

אז הנה ללא דיחוי, רשימת האנשים שאני בוודאות לא צריך לבקש מהם סליחה.

חברים של הילדים שלי

חמודים, כשאתם באים לבקר את הילדים שלי תחת קורת הגג שלי, אתם נכנסים רשמית לתחום השיפוט היעקביני. כללי הנימוס וקוד ההתנהגות המקומי מחייבים אתכם, ואני לא מתכוון להתנצל על כך שאני קופץ על ההזדמנות לחנך ילדים שאינם שלי. רוצים ביסקוויט? תיאלצו לומר את המילה בבקשה. מהפכני, אני יודע, אבל ככה זה אצלנו. משוגעים. אגב, גם לשטוף ידיים עם סבון ביציאה מהשירותים זה מנהג שאני מתכוון לאכוף כל עוד אתם ברשות היחיד שלי. מה אתם אומרים? גם הילדים שלי לא מקפידים על זה? אין הכי נמי, בפניהם אני בטח לא צריך להתנצל.

גבאי בית הכנסת

אני לא מרגיש ביטחון להיות חזן במוסף, לא משנה כמה פעמים תבקש ואני לא מתכוון להתנצל על זה. כן, אני אקרא הפטרה בשמחה, אפילו שאני נאלץ לחרטט בכל פעם מחדש את המונח-סגול כי הוא לא הופיע אצלי בהפטרת הבר-מצווה. אבל מוסף מפחיד אותי. יש לי נטייה לברוח למנגינות הלא נכונות ויש סיכוי טוב שאחרי קדושה כולנו נמצא את עצמנו במנחה של שלוש רגלים. אז לא יעזור שאחרי הפטרה תסמן

אני לא מתנצל על זה שלוקח לי הרבה זמן לארוז את המוצרים בשקיות. תביני, אני יוצא גרמניה ואם אני לא אסדר את המוצרים בשקיות באופן מאוד מסוים אני עלול להתחיל לפרפר על רצפת המרכול

התחלנו
קומזיץ
אל תוך הלילה

הולך
להיות אנשי!

אמישראלגז במבצע לווט לשנה החדשה

מחון הריני
Broil king
1,990 ₪ החל מ-

הובלה והתקנה חינם

תהיו בטוחים שזה
אמישראלגז

המומחים של אמישראלגז לשירותך *8628

סניפי אמישראלגז ברחבי הארץ: מולטי סנטר צומת בית דגן, מולטי סנטר באר שבע רחוב הרצל 38, מולטי סנטר חיפה רחוב הנביאים 20, מולטי סנטר קרית אתא דרך חיפה 16 (ליד איקאה), מולטי סנטר פ"ת רחוב שנקר 17, אילת מרכז מסחרי סנטר, אריאל מרכז מסחרי אי רחוב יהודה 10, אשדוד מרכז מסחרי אי חנות 19, אשקלון רחוב צה"ל 8, בני ברק רחוב ירושלים 8, בת ים רחוב רוטשילד 35, דימונה מרכז מסחרי, הרצליה רחוב בן גוריון 17 (תחנת אנד), חולון כיכר ויצמן 3, חדרה רחוב הרברט סמואל 57, טבריה בנין רסקו מרכז מסחרי, ירושלים רחוב המלך גיורג 33-35, כפר סבא רחוב ויצמן 124, נהריה בנין רסקו שדרות געתון 20, עכו רחוב בן עמי 43, עפולה רחוב הנשיא 3, פתח תקוה רחוב ההגנה 25, צפת רחוב ירושלים 59, קרית אתא דרך העצמאות 50, ראשלי"צ רחוב הרצל 52, רחובות רח' הרצל 184, רמלה שד' הרצל 69, רמת גן רח' הרואיה 2 קניון שופינג, תל אביב רח' אחד העם 34.

תוקף המבצע עד 20.10.2022, כ"ה בתשרי תשפ"ג או עד גמר המלאי (המוקדם מביניהם). מלאי מינימום במבצע: 50 יח' ממגוון המוצרים שמוצעים. משלוח חינם בכפוף לאזורי החלוקה של החברה. בכפוף לתקנון. ט.ל.ח.

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

מלאכים יחפזון

למה מאריכים בסימנים, למה לא כדאי להירדם בדרשה ומה עושים כשבאמצע התפילה באות מחשבות על מכבי חיפה

"ונתנה תוקף" במנגינה של רוזנבלום או של הישיבה? אילוסטרציה

צילום: אורי לזר, פלאש 90

"בי-בי-בי-בי-בי".
"תראה את ההוא שם... איזו דבקות! על מה הוא מתפלל בכזאת כוונה?"
"הוא מתפלל שמכבי חיפה תנצח את יובנטוס. תסתכל רגע בספר, מה המאזן שם?"
"של חיפה? לא משהו, אין להם כל כך סיכוי."
"התכוונתי למאזן שלו מבחינת עבירות מול זכויות".
"אה... גם כן לא מזהיר".
"אז חייבים לעזור לו להפסיק את המחשבות האלה. שלח אליו את הילד שלו שיגיד לו שהוא צריך פיפי".
"עכשיו? באמצע התפילה?"
"אז מתי, כשהוא יתחיל לחשוב גם על הפועל באר שבע?"
"מי זה הילד שלו?"
"ההוא שעומד ליד החזן ומחכה שיזרקו סוכריות".
"ויזרקו?"
"כן. אותו".

למה צועקים על החזן

המלאך הצעיר עמד מוקדם כולו והקשיב לשירה האדירה שבקעה מפי המתפללים. "תגיד", הוא שאל, "למה כולם שרים מנגינה אחת, וההוא שעומד ליד הגבאי מנסה להכתיב מנגינה אחרת?"

"כי הם שרים 'ונתנה תוקף' במנגינה שרוזנבלום הלחין לפני שלושים שנה, וההוא אומר שאסור לשנות מהמנגינה שהוא למד בישיבה לפני ארבעים ומשהו שנה", ענה המלאך הוותיק.
"אז למה כולם שרים דווקא את המנגינה של רוזנבלום?"
"שלושים שנה שרים אותה, אסור לשנות".
"ולמה ההוא מצד שמאל צועק על החזן?"
"כי הוא אמר 'תעביר ממשלת זדון מן הארץ'".
"אז?"

"ביקשו לא לערב פוליטיקה".
מבטו של המלאך הצעיר נעצר על אחד המתפללים. "תראה איך הוא מפהק", לחש, "נראה לי שהוא בונה על שנ"צ אחרי סעודת החג".

"אל תדאג", הרגיע הוותיק, "תהיה לו כזאת ערמה של כלים, שהוא יכול לשכוח מלעצום את העיניים".
"אבל איך הוא יטוף אותם? אסור להכין מהיום הראשון לשני".

"זה בדיוק מה שהוא יגיד לאשתו. אבל היא תענה לו שזה בבחינת גרף של רעי, והוא יעמוד כל הצהריים ליד הכיור כמו שלוך בזמן שהיא תשליך את עצמה למיטה עד תשליך".
"רגע, אבל נהוג שלא לישון בראש השנה".
"נשים פטורות ממצוות שהזמן גרמן".
"החבר'ה האלה שם ליד הדלת, על מה הם מדברים כל הזמן?"

"כרגיל, נותנים ציונים לחזן ומהמרים כמה זמן הבעל תוקע יצליח למשוך את התקיעה הגדולה. אבל שמע, עזוב הכול, מתחילות להגיע תפילות מאומן וזה ים של בלגן. קח אותן, תמייין, תתייק, תשים לב שלא הסתנן לשם אף חייל אוקראיני ותביא לי אותן לרישום. נו נו, קדימה, ומלאכים יחפזון. ניפגש פה שוב בערב, אותו מקום, אותה שעה, אותה תפילה".

"אל תדאג. עליי".
"כל הכבוד", אמר הוותיק, "אתה מלאך".
"תודה", הסמיק הצעיר, "גם אתה". ●

שני המלאכים צחורי הכנפיים התיישבו במרכז הבקרה השמימי ופתחו את הספרים של השנה החדשה. "לא ראיתי אותך פה עדיין", אמר האחד לשני, "אתה חדש פה?"
"כן", ענה המלאך הצעיר בהתרגשות, "עד עכשיו הרשו לי לאסוף רק את התפילות של הסליחות".
"אשכנזים או ספרדים?"
"אשכנזים".

"אז תגיד תודה", אמר המלאך הוותיק, "עבדת בקושי שבוע".
"כן", אמר הצעיר, "אבל לא הבנתי מילה".
"גם הם לא מבינים", אמר הוותיק, "בגלל זה בערב ראש השנה הם אומרים סליחות פעמיים, ואז יש כאלה שמתחמנים והולכים לסליחות של הספרדים. אבל אל דאגה, הכול נכתב בספרים כאן למעלה".

"טוב, זה התפקיד שלנו".
"התפקיד שלך הוא להסתכל ולהגיד לי מה אתה רואה. רק אני מוסמן לכתוב פה".
"אבל אני לא יודע על מה להסתכל".

"על כל דבר שבני האדם עושים", אמר הוותיק, "הנה, שים לב למשל להוא שם. ביציאה מבית הכנסת כולם אמרו את הנוסח החוקי 'לשנה טובה תיכתבו ותיחתמו בספרם של צדיקים גמורים אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך שגר אלפיך ועשרות צאנך וגרך אשר בשעריך לאלתר ולחיים טובים וכן יהי רצון וגאמר אמן', ורק הוא חיפף עם 'שנה טובה' והלך הביתה. עכשיו הוא יושב ליד השולחן עם האורחים הרעבים שלו ומאריך בסימנים כדי למשוך זמן".

"למה?"
"הוא פישל עם השעון של הפלטה, האוכל עוד לא חם".

להבחין בין שופר לשופר

השכם בבוקר שוב נפגשו שני המלאכים והמשיכו במלאכת איסוף המודיעין.

"תגיד", שאל המלאך הצעיר, "ההוא שנכנס עכשיו לבית הכנסת - למה יש לו ביד ערמה של ספרים?"
"הוא יודע מי החזן במוסף", הסביר הוותיק, "הוא מתכוון לתפילה ארוכה".

"זה לא ההוא שטען בלהט בשיבת הוועד האחרונה שהתפילה בראש השנה צריכה להימשך מינימום חמש וחצי שעות?"
"כן", גירד הוותיק בכנפיו, "הוא כנראה לא הבין עד הסוף את השורה בפיוט 'היום בפותח ספרים'".
"זה לא מהתפילה של יום כיפור?"

"אל תדאג, גם ביום כיפור הוא יביא איתו הרבה ספרים".
"נו מה, אבל עכשיו הוא נרדם בדרשה שלפני התקיעות".
"זאת מסורת אצלו להירדם תמיד בדרשה של הרב. במחשבה שנייה, אם הוא ישן בדרשה בראש השנה זה מסביר למה הוא נרדם כל השנה. רק שלא יקום ויטובב פתאום אחורה, כמו שקורה לו כל שבוע כשהוא נרדם בקבלת שבת".
"כולם מסתובבים בלכה דודי".

"כן, אבל הוא מתעורר במזמור שיר ליום השבת. עכשיו תתרכז, הם מתחילים את התקיעות. בשנים האחרונות נהיה ממש קשה להבחין בין שופר כשר לשופרות שמדברים פוליטיקאים".

"איך מבדילים ביניהם?"
"זו באמת משימה קשה. אבל בעיקרון, שופר כשר משמיע קול כזה: טו-טו-טו-טו-טו".
"ושופרות פוליטיים?"

להגדל את חיינו והילתנו "אחוזת יונתן" ביד בנימין

השנה אתם כבר יודעים מה לבקש,
שהמעבר יהיה נעים ונוח ממש כמו החיים שהולכים להיות לכם.

אשור & more

3 דקות
מכביש 6

בית כנסת ומרכז
מסחרי במתחם

נוף כפרי
ואוויר נקי

מרכזי קניות,
תרבות ובריאות
במרחק הליכה

קהילה פעילה
ואיכותית של אנשים
טובים, כמוכם

דירה מרווחת
במיקום מרכזי
על שמכם בטאבו
(ללא פקדון)

חזון קהילתי חדש לבני 55+

חפשו בגוגל:

www.ahuzatyonatan.co.il

אחוזת יונתן יד בנימין

0723950738

אחוזת יונתן
החיים החדשים שלכם

מלך בלי כתר

קרוב למחצית מאוכלוסיית העולם עצרה את נשימתה עם הבאתה של מלכת אנגליה למנוחות, אבל הדמות הטקסית והעשירה לא חוללה שינוי של ממש. אליקים העצני ז"ל, לעומתה, היה מלך אמיתי שפועלו שינה את פניה של מדינת ישראל

נשמעו גם תלונות על כך שהיא הייתה יכולה לעשות יותר. שהייתה יכולה להיאבק בעוולות שהמדינה שלה אחראית להן בצורה פעילה יותר. האם זה היה מעמדם מעט את החיוך שלה? כנראה שכן. האם עדיין הייתה נשארת על כיסאה? אין לדעת.

ביום שני הובא למנוחות אדם ענק, בן גילה של אליזבת השנייה. בעצם, צעיר ממנה בחודשיים. אליקים העצני. ההלוויה שלו עשתה הרבה פחות רעש מזו של המלכה. היא לא שודרה בטלוויזיה או בבתי הקולנוע. הציבור לא חיכה לאורונו ברחובות ולא זרק עליו פרחים. האדם הזה החליט מגיל צעיר מאוד שהוא יורד מהגדר ולא ייתן לעוולות לחלוף על פניו. רבים מכירים את העשייה המבורכת שלו בנושא ארץ ישראל. הוא היה פעיל בתנועה למען ארץ ישראל השלמה, גייס את הרב לוינגר להתיישבות בחברון, הקים את קריית ארבע, היה בין מייסדי מועצת יש"ע, נאבק נגד הנסיגה מסיני, והיה נאמן לכל חלקי הארץ עד ימיו האחרונים. בשנת תש"מ, כך סיפר לי פנחס ולרשטיין, פתחו ראשי מועצת יש"ע, ובהם כמוכר העצני, בשביתת רעב ארוכה מאוד. הם דרשו שיתאפשר להם להקים יישובים חדשים ביהודה ושומרון. מבין כל השובתים, אליקים העצני וישראל הראל היו היחידים שלא אכלו יותר מכזית חלה בשבת. גם אז הם הקפידו. כל השאר עיגלו פינות, היו רעבים. עקרונות הם לא משהו לדבר עליו, אלא משהו להילחם עליו.

אבל העצני לא פעל רק למען הארץ. בצעירותו היה פעיל בשורת המתנדבים. הוא התמסר לנושא של קליטת עלייה, עבר לגור במעברת תלפיות וללמד שם את העולים החדשים תנ"ך. כך נחשף לשחיתות השלטונית ונאבק בה, למרות מחירים אישיים ששילם. במקביל הוא המשיך לסייע לאנשים פרטיים. ג'קי לוי כתב בפייסבוק שבתחילת שנות השבעים הוריו הגשימו חלום: הם רכשו מקום קטן עם חצר בבית ים והקימו גן ילדים. "יכולתי לספר לכם כמה הם ייפו את החצר המזנוחת, וכמה אהבתי כילד לצבוע את הקרוסלה והגדנדות, אבל האמת היא שהיה קשה. השכנים הכריזו מלחמה על הגן, איימו על אמא, זרקו פסולת שלא אנקוב בשמה על החצר והמתקנים ומיררו את חיי הילדים וגם את חיינו. אני זוכר את הכאב, התדהמה והעלבון. ולא פחות מכך אני זוכר את עורך הדין האלמוני אליקים העצני שהתגייס לסייע להוריי. הוא לא רק עזר להם בבית המשפט, הוא גם לא הפסיק לעקוב, להתעניין, לעודד את רוחם ולשאול אם הכול בסדר. הוא גבה מחיר צנוע, וההורים, שהבינו מהתקשורת שיש לעו"ד העצני עוד כמה דברים על הראש, לא ידעו את נפשם מרוב הכרת תודה". ככה, בקטנה, בצנעה.

אליזבת השנייה הייתה חוליה מוערכת וחזקה במיוחד בשלשלת יחסין אנגלית ארוכה. אבל אחרי ככלות הכול, לא ברור מה יקרה לחוליה הבאה. שאלת השאלות בבריטניה של היום היא האם בית המלוכה יחזיק מעמד. העצני, לעומתה, אולי התחיל מגילת יחסין חדשה. בניו ונכדיו פועלים יומם ולילה למען ארץ ישראל, ביטחונה וההתיישבות בה, והשרשרת הנצחית הזו כנראה לא תתנתק.

ערב ראש השנה. ממליכים את מלכנו, וקיבלנו מושג קטן על כבוד מלכים אמיתי. ערב ראש השנה, הכול אומנם צפוי, אבל הרשות נתונה. ולא צריך להיות מלך, לא לגור בארמון, לא להיות מיליארדר, כדי לחולל שינוי, כדי לדאוג לאחרים, כדי לפעול שתתחדש עלינו שנה טובה. ●

אליזבת השנייה הייתה חוליה מוערכת וחזקה במיוחד בשלשלת יחסין אנגלית ארוכה. אבל אחרי ככלות הכול, לא ברור מה יקרה לחוליה הבאה. שאלת השאלות בבריטניה של היום היא האם בית המלוכה יחזיק מעמד. העצני, לעומתה, אולי התחיל מגילת יחסין חדשה. בניו ונכדיו פועלים יומם ולילה למען ארץ ישראל, ביטחונה וההתיישבות בה

חצי מאוכלוסיית העולם, למעלה מארבעה מיליארד איש, שבתו ביום שני מכל מלאכתם, הניחו את המקלדת והמטאטא, את הספר או ההגה שבהם אחזו בשעת צהריים, וליוו את מלכת בריטניה, אליזבת השנייה, לעולמה. היו שעשו את זה דרך מסך טלוויזיה, היו שצפו בסלולרי, בריטים רבים עקבו אחרי האירוע בבתי הקולנוע ברחבי הממלכה. האמת היא שאלו הן הערכות ואף אחד לא יודע אם אכן כל כך הרבה אנשים השתתפו באירוע הזה כך או אחרת. אבל גם אם נשנמך מאוד את ההערכות, ורק חמישית או שישית מאזרחי העולם הקדישו למלכה בת ה-96 את זמנם ותשומת ליבם - מדובר במספרים מרחיקי לכת. מה לנו ולמלכת אנגליה?

אליזבת השנייה היא דמות שגדלנו עליה. היא לא השפיעה עלינו, אבל תמיד הייתה שם ברקע. אין היום כמעט אזרחים שזוכרים את המלך הקודם. מעט לפני פטירתה חגגה שבעים שנות מלוכה - תקופת כהונה ארוכה יותר מכל המלכים לפנייה. המלכה הרבתה להתעדכן בנעשה בממשלות בריטניה, ולמרות שיש בידי המונרך הבריטי סמכויות נרחבות להתערבות במדיניות הממשלה, היא בחרה שלא לעשות זאת. כמעט. תחקיר של 'הגרדיאן' הבריטי טען שהיא התערבה בכמה חוקים שנגעו לסמכויות של בית המלוכה שלה, כדי שאלה לא ייפגעו. אבל מי שמע על זה מחוץ לבריטניה?

רוב הזמן סיפק בית המלוכה הבריטי בעיקר הוד והדר. מעט שערוריות משפחתיות, כדי שלא יהיה משעמם, תמונות שהציגו קולקציית כובעים מצוינת ולרוב גם אופנה צנועה, אבל לא הרבה יותר מזה. משפחת המלוכה עולה הרבה מאוד כסף לממלכה הבריטית המאוחדת, היא עשירה מאוד, וכבר יש ביקורת על עצם קיומו של בית המלוכה. ובכל זאת, בית המלוכה נהנה מפופולריות באחוזים גבוהים ביותר. אז מה הסוד?

בריטי אחר, וינסטון צ'רצ'יל, אמר פעם כי "הדמוקרטיה היא שיטת המשטר הגרועה ביותר הקיימת, מלבד כל שאר שיטות המשטר שנוסו עד היום". כלומר, הדמוקרטיה היא הרע במיעוט. כפי שעניינו רואות בשנים האחרונות בישראל, זו שיטה שלא מבטיחה יציבות ולא התמשכות. זה משטר שבו נבחרה הציבור רואים מקסימום ארבע שנים קדימה (הו, הלוואי) ולא מעבר לכך. אין תכנון ארוך טווח, לפעמים מגיעים אל סף הכאוס, ובשנים האחרונות גם אין היררכיה.

ופתאום בית מלוכה עם כללים עתיקים וקודים של עשה ולא תעשה. מקום שמציג המשכיות ויציבות. במציאות שמשתנה במהירות, בעולם שבו הטכנולוגיה מתחלפת בלי הרף, בעולם שבו הערכים כבר לא ברורים, יש בבית המלוכה הזה, הזר, המנוכר ואולי המעט מגוחך, איזה עוגן. כן, מסורת לא ניתנה כדי לייצר יציבות, אבל היא לגמרי כזאת. ומי שמנסה להיאבק בה, להגחיק אותה ולהמעיס בערכה, כורת את הענף שעליו הוא ובני דורו יושבים, בלי שהם שמים לב.

מלחמה על הארץ, מלחמה בשחיתות

אליזבת השנייה הייתה דיפלומטית אהודה מאוד בעולם. היא הייתה אשת סודם של ראשי הממשלה שכיהנו תחתיה, ורוב הזמן שירתה את המדיניות שהובילו. זה היה התפקיד שלה וגם מקור כוחה. הנאומים שלה היו אלה שהרגיעו את הציבור בעיתות משבר. היא הייתה גורם מאחד. אבל עם מותה

בנק ישראל בדק ומצא:

חדשות כלכלה

בנק יהב הוא הזול במערכת הבנקאית בעמלות עובר ושב

14.09.2022 **מעריב**

LEAD Ogilvy

הצטרפו עוד היום לבנק יהב ותיהנו מחשבון ללא עמלות עו"ש

ואפשרות להלוואה עד 120,000 ₪ • בריבית פריים + 1%
בפריסה של עד 15 שנים • בהחזר מ-918 ₪ בחודש וללא דמי טיפול!

בנק יהב
הכי משתלם בשבילך

להצטרפות
חייגו עכשיו ***2617**

על פי נתוני הפיקוח על הבנקים - בנק ישראל ספטמבר 2022

עמלות עו"ש: עמלת ערוץ ישיר ועמלת פקיד, כמפורט בתעריפון הבנק. למצטרפים חדשים מעבירי משכורת/קצבה חודשית של 5,000 ₪ ויותר. ריבית מתואמת שנתית 4.59%. מתן האשראי ושיעור הריבית כפופים להוראות הדין, נוהלי הבנק ולשיקול דעתו, לרבות קבלת ביטחונות, חיווי ו/או דו"ח נתוני אשראי ממערכת נתוני אשראי. אי עמידה בפירעון ההלוואה עלולה לגרור חיוב בריבית פיגורים הליכי הוצאה לפועל.

המברק ששלח הרבי לקראת ראש השנה תשי"ג 'שנת ה'תקל" (1952-53)
כתיבה וחתימה טובה. הצעתי להתוועד והקהילו
האנשים והנשים והטף ללמוד ליראה את השם.
בברכה, מנחם שניאורסאהן

דבר מלכות

מתורותיו=הוראותיו של הרבי

המשמעות וההוראה שבמצות "הקהל" לכל אחד ואחת מאתנו

מכתב מהרבי לקראת ראש השנה ה'תשכ"ז 'שנת הקהל' (1966-67) / בתרגום חופשי

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשכ"ו
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
אשר בכל מקום ומקום
ה' עליהם יחיו

נוסף על העניינים הקבועים, שכל חג, ובכלל זה חג ראש-השנה, מביא בכנפיו משנה לשנה -

עניינים שגם אותם יש לראות ולחיות כחדשים, ככל ענייני התורה והמצוות שהם חיוו וכוחו של איש ישראל ("כי הם חיינו ואורך ימינו"), והרי החיים הם תמיד חדשים ורעננים, גם באדם שחי שנים רבות -

ישנם דברים מיוחדים, הנוגעים לשנים מסוימות, ולכן הם בעלי משמעות מיוחדת באותן שנים.

שנת ה'תשכ"ז [השנה שלקראתה נכתב המכתב. המו"ל], הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, היא שנה של "מוצאי-שביעית" (השנה שלאחר שנת השמיטה), בה מתווסף עניין מיוחד: מצוות הקהל, שהיא "עמוד חזק וכבוד גדול בדת".

בזמן שהיה בית המקדש קיים היה צורך להקהיל בשנה זו, "מקץ שנת השבע", בבית המקדש, את העם: אנשים, נשים וטף, ואף תינוקות רכים, לשם שמיעת שורה של פרשיות נבחרות מן התורה, שנקראו על-ידי המלך. דבר זה היה צריך להיעשות בהזדמנות הראשונה בשנה שבה אפשרות להקהיל את העם (בחג הסוכות - כשבני ישראל עולים לירושלים).

אף שמאז חורבן בית המקדש - עד לבניינו במהרה בימינו - מצוות הקהל אינה נוהגת, הרי התורה והמצוות הן נצחיות. גם אותן המצוות הנוהגות רק בזמן הבית - תוכנן הרוחני הפנימי הוא בעל משמעות (במועד הקבוע של היום או השנה) לכל הזמנים ולכל המקומות, והדבר צריך לבוא לידי ביטוי ולהתבצע באופן התואם למקור (תפילות - באותו זמן של היום בו הוקרבו הקרבנות, וכדומה).

...

מצוות הקהל כללה שתי נקודות שממבט ראשון הן נראות כמנוגדות: מצד אחד נדרשה פעולה של "הקהל את העם, אנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך" - כינוס כל בני העם, מן הנעלים ביותר ועד לנחותים ביותר, דבר המורה שכל אחד וכל אחת, מבלי להתחשב במעמדו ומצבו, שייכים

לדבר, ואילו מצד שני נדרשה קריאת קבוצת הפרשיות הנבחרות מן התורה - על-ידי המרומם בעם, המלך.

אחד ההסברים לכך:

התורה צריכה להחיות את כל אחד ואחד מישראל - ללא יוצא מן הכלל: אנשים, נשים, טף וגרים - להקיף את כליכולו ולחדור לכל מציאותו, על כל פרטיה, במידה המלאה ביותר, עד שכל חושיו ייעשו חדורים בתורה ומצוות - באלוקות.

כדי להשיג זאת במידה המלאה והעמוקה ביותר - נקראת התורה, בהזדמנות זו, על-ידי המלך ש"אימתו עליך". הוא מעורר תחושה של אימה וקבלת-עול המבטלת את ה"אני" ואת הישות של השומע.

...

המשמעות וההוראה שבמצות "הקהל" לכל אחד ואחת מאתנו: יש לנצל את ימי ההתעוררות של חודש תשרי, לשם הקהלת יהודים - אנשים, נשים וטף עד לתינוקות רכים - ב"מקום" קדוש, באוירה קדושה - ולנצל הזדמנות זו למטרה, שהיא יסודה של מצות "הקהל": למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם, ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת.

זו חובתו המיוחדת של מי שהוא "מלך", גדול בסביבתו: רב בקהילתו, מחנך בכיתתו, אב במשפחתו - להשמיע את דבר התורה והמצוות בחוגו, בחוזק וברצינות, במידה שתיצור רושם עמוק והשפעה לטווח ארוך על השומעים, ובאופן כזה, שהדבר יורגש לא רק במשך חודש תשרי ואף לא רק במשך כל שנה זו, כי אם במשך כל שבע השנים, ממעמד "הקהל" למשנהו; השפעה שתבטא בחיי היום-יום, בהתנהגות על-פי התורה והמצוות ביראת שמים, ויחד עם זה - בשמחה ובטוב לבב.

...

ויהי רצון שהקדוש ברוך הוא - שאותו מכתירים בני ישראל בראש-השנה, למלך ישראל ולמלך על כל הארץ - יעניק הצלחה לכל אחד ואחת בביצוע הדבר במלוא המידה.

ודבר זה יקרב ויחיש את הזמן שבו תקוים מצות "הקהל", על כל פרטיה, בבית המקדש, בביאת משיח צדקנו, במהרה בימינו אמן.

בברכת כתיבה וחתימה טובה
לשנה טובה ומתוקה

מנחם שניאורסאהן

הגדול שבדור ה' קורא פרשת הקהל. ובאזהרות רב סעדי' גאון (דיבור לא תשא): רב מהיר יקרא ספר במועד שמיטת (מנחת חינוך שם. ביאור להרב פערלא על ס' המצות לרס"ג, עשה ט"ז ופ' י"ד).
ויחד עם זה: להעיר מספרי ואתחנן (ו, ה) ואין אהבה במקום יראה כו' אלא כו'.
מכתירים בני ישראל בראש-השנה: ראש השנה טז, א. וראה לקו"ת נצבים נא, ב. ד"ה תקעו ה'תש"א, ובכ"מ.
ויחיש את הזמן: כמחז"ל (סנה' צח, א. זח"א קיז, ב): זכו אחישנה.

המרומם . . המלך: להעיר מסוף תענית. וברמב"ם (שם) "ויראה . . כאילו . . מפי הגבורה שומעה שהמלך שליח הוא להשמיע דברי האל".
התורה צריכה . . להקיף וכו': כי היא חיינו ובדוגמת חיות האדם כפשוטו.
ש"אימתו עליך": קדושים לב, ב.
המבטלת את ה"אני": ראה חגיגה ה, ב: יחוי קמי מלכא. סהמ"צ לאדמו"ר הצמח צדק (שהשנה שנת המאה להסתלקות הילולא שלו) מצות מינוי מלך.
"מלך", גדול: להעיר אשר לכמה דעות באם אין מלך בישראל

ולחיות כחדשים: ספרי דברים (ו, ו) - יותר מזה ברש"י שם (יא, יג. כו, טז) "חדשים".
הקהל . . בדת": וילך לא, יב. ס' החינוך שם. וברמב"ם סוף הל' חגיגה ש"קריאה זו . . לחזק דת האמת".
תינוקות רכים: ראה רמב"ן עה"ת שם. גו"א (על פרש"י עה"ת). ובמנחת חינוך (שם) "נראה דתיכף שיצאו מכלל נפל" (ועפ"ז גם בספק צריך להביא - שה"ז מ"ע מה"ת) ועד"ז הוא בכלי יקר. בהזדמנות הראשונה: כפשוטו של מקרא "בבוא כל ישראל גו" - שמוסיף ומבאר הטעם.
(תפלות - באותו זמן כו' ברכות כו, ב.

הרשמה למנויים:

03-9601001

www.DvarMalchus.Org

התמונה באדיבות חברת jem

מיקה (5),
חלמה להתפרסם
יום אחד בעיתון,
אבל לא ככה.

תרמו עכשיו ועזרו לנו להציל חיים.

מחנה
קיץ

תמיכה
במשפחות

דגימת
מח עצם

עזר מציון

**עומדת לצד החולים ובני המשפחה
ברגעים הקשים.**

ארז צדוק מנכ"ל אביב השקעות

"אנחנו הראשונים בעולם שמשיקים קרנות שמשקיעות גם בחברות הוגנות וגם על פי ההלכה"

עליית מחירי הדיור, התפרצות האינפלציה בעולם ופריצת הדרך העולמית של אביב בית השקעות. ארז צדוק, מנכ"ל אביב בית השקעות, מסביר בריאיון מיוחד ל'בשבע' כיצד יישום ההלכה בשוק ההון יכול להניב גם רווחים נאים. "אני נהנה מהפגישות עם לקוחות שאומרים לי: אני רוצה להשקיע אצלך כהלכה כי זה רצון ה'". // **דביר עמר**

ארז צדוק, מנכ"ל אביב בית השקעות: "המטרה כעת היא להנגיש את השירותים הללו לכל הציבור הישראלי, קרי לכל המשקיעים. לכן התחלנו לנהל השקעות בחמש קרנות נאמנות, שלוש קרנות שמשקיעות בחברות שמתנהלות בהוגנות (ESG) וגם כשרות, קרן אחת שמשקיעה רק בחברות הוגנות (ESG) אבל לא כשרות וקרן אחת שמשקיעה בחברות כשרות אבל לא הוגנות"

מדלק ועד החשמל, מהתרופות ועד החופשות, מהדירה ועד הירקות. יוקר המחיה בישראל רק הולך ועולה, מציאות אשר מדינה שינה מעיניו של ארז צדוק, מנכ"ל אביב בית השקעות, ובמיוחד עליית מחירי הדיור. "מחירי הדיור נמצאים בעלייה מטורפת. בתוך חודשים בודדים מדובר באזורים מסוימים על עלייה של עשרות אחוזים, הרבה יותר מהמדרים. כך למשל דירה שעלתה כ-1.8 מיליון שקלים באלקנה לפני כמה חודשים, כיום השווה שלה עלה ל-2.3 מיליון שקלים", אומר צדוק. לדבריו, כשמתחילים למציאות החדשה והיקרה יש שתי גישות: הראשונה טוענת כי מחירי הדיור ימשיכו לעלות. "המחירים ימשיכו לעלות כי הביקושים גדלים והילודה גבוהה. כך נוצרת מציאות שברגע שאדם יוצא מבית הוריו הוא רוצה לרכוש דירה, וגם אם הוא מתחתן ואחר כך מבקש להתגרש הוא צריך שתי דירות, כך שגם הנשואים החדשים וגם המתגרשים יוצרים מציאות של עלייה בביקוש. תוסף לזה את העלייה הברוכה ואת המשקיעים ומצד שני אין מספיק בנייה".

מן הצד השני, לדברי צדוק, ישנה דעה לא פחות חשובה המטילה ספק בכך שהמחירים רק ימשיכו לעלות. העובדה כי מחירי הדירות עלו בשני אחוזים ובכך השלימו עלייה של 17.8 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד, עליית המחירים השנתית הגבוהה ביותר מזה עשור, לא עושה על התזה הזאת רושם. "הריבית עלתה משמעותית בתקופה האחרונה והיא תמשיך לעלות. המציאות החדשה היא שהמשכנתאות מכבידות באלף-אלפים שקלים יותר, וזה יכול להיות אף יותר. העובדה שריבית עולה יכולה להוביל להאטה או למיתון, ההכנסות של משק הבית יפחתו ומצד שני החור המשכנתא יעלה, עלולה לגרום לאנשים למכור דירות. גם כדאיות הרכישה של המשקיעים יורדת כשהריבית עולה".

צדוק נותן סיבות נוספות לירידה אפשרית במחירי הדיור. "עובדי ההייטק חיכו לממש את האופציות שלהם ולרכוש דירות, אבל מחירי חברות ההייטק צנחו והאופציות שהיו שוות דירה שוות עכשיו אפס אז התכנון של רכישת דירות נגזר. בנוסף לכך, בגלל שהמשכנתא יקרה, חלק מהאנשים מבינים שלא לנצל המחירים יעלו, מדובר בהשפעה פסיכולוגית עליהם, ולכן הם לא קונים, ואז המחירים ירדו. חשוב להדגיש: המחירים יכולים גם לרדת".

האם הבנייה ביהודה ושומרון היא פתרון למשבר הדיור?

"ברור שבנייה ביהודה ושומרון יכולה לפתור את משבר הדיור, מהסיבה הפשוטה: אפשר לבנות בפריפריה אבל זה לא בהכרח יענה על הביקוש, כי לא מדובר באזור שרוצים לגור בו. כדי שירצו לגור במקום צריך להשקיע משאבי עתק שהמדינה לא רוצה להשקיע. ביהודה ושומרון לעומת זאת יש ביקוש גדול, בוודאי למערב השומרון. בלי פקקים אני נוסע מהבית שלי באלקנה למרינה בהרצליה ב-25 דקות. ברגע שתהיה ממשלה שתחליט לבנות במערב השומרון, קרי מקום במרכז עם ביקוש מטורף וקרקעות בלי סוף, בפרט אם יבנו בנייה רוויה, זהו בהחלט פתרון. בנייה רוויה יש כיום כבר בנטפים, ביקר, באלקנה, בבית אל, בעפרה, בלשם ועוד. אם במקביל לכן המדינה תרחיב את כביש 5 ותנגיש רכבת לאזור זהו בהחלט פתרון אפשרי. פתרון משבר הדיור טמון בהיצע, אסור לפתור אותו באמצעות הקטנת הביקוש כי

לא יתמוטט והכלכלה העולמית לא תיעלם". לארז צדוק, בן 53, נשוי ואב לחמישה, יש כבר 25 שנות ניסיון בשוק ההון הישראלי ובשוקים הגלובליים. הוא אחד מחלוצי ההשקעות הגלובליות וההשקעות הערכיות בישראל וחיבר תזה בנושא 'השפעת אינדיקטורים כלכליים על שוקי מניות בעולם'. צדוק פיתח מודל מתמטי מבוסס רגרסיה לינארית לחיזוי אטרקטיביות של שוקי מניות, וכן חיבר את הספרים 'המדריך הישראלי להשקעות גלובליות' (2001) ו'קרנות גידור - מדריך למשקיע' (2005), והרצה לתלמידי MBA בניהול השקעות גלובליות ובמימון בינלאומי. הוא אסטרטג בינלאומי והיה חבר בצוות ההשקעות של בית השקעות אמריקני בין השנים 2001-2014, כיהן כמנכ"ל בית ההשקעות הישראלי גרין-בול בין השנים 2005-2011, וכיום מנכ"ל ואסטרטג השקעות ראשי של אביב בית השקעות.

מלבד הביזנס, לארז צדוק, ששימש גם כמגיש ופרשן בערוץ 14, יש אידאל ציבורי כללי בבית העסק שלו: חינוך הזהות היהודית, וזאת על ידי השקעה על פי ההלכה וגם בחברות שמתנהלות בהוגנות - בעולם קוראים לזה "אחריות תאגידית" או "השקעות אחראיות", או תחת שם הקוד ESG, ראשי התיבות של סביבה, חברה וממשל תאגידי - שהערך הנוסף שלהן הוא שהן נוטות על פי מחקרים להציג תוצאות טובות יותר

שהמחזוריות הופרעה ב-2008, בזמן משבר המשכנתאות בארצות הברית. בארצות הברית התחילו להדפיס כסף והורידו את הריבית לאפס, ובעקבותיה הלכו מדינות רבות בעולם. כעת אנחנו חוזרים למחזוריות הכלכלית הרגילה. בין הגורמים לאינפלציה אפשר למנות כמונח את המלחמה באוקראינה שהביאה לעלייה במחירי הנפט, הגז, החיטה ועוד, וזאת לאחר משבר הקורונה והדפסת הכספים בעקבותיו, משבר שרשרת האספקה שבו מפעלים בסין סבלו מהסגרים, היה ביקוש למוצרים אבל לא היה היצע, לכן המחירים עלו. בנוסף לכך, בעיית התובלה העולמית תרמה להעלאת המחירים. כל אלו יצרו את הסערה המושלמת של אינפלציה מעל שמונה אחוזים בארצות הברית, תופעה שהרבה זמן לא ראינו. בארץ היא נעה בסביבות החמישה אחוזים, וגם כאן הריבית בסימן עלייה, לאחר תקופה של ריבית אפסית".

צדוק מסביר כי במובן מסוים מדובר בדבר טוב. "לא הגיוני שאין מחיר לכסף והריבית אפסית. לכסף אמור להיות מחיר והריבית משקפת את המחיר שלו. כעת אנחנו חוזרים למצב של שוק נורמלי, גם אם הולכים קצת בקיצוניות לכיוון השני כדי להתיישר אחר כך. רואי השחורות יוצרים היסטריה שלא לצורך. בסופו של דבר אנחנו חוזרים לתנאי כלכלה נורמליים וצריך לדעת להתנהל נכון. שום דבר

זה פוגע בכלכלה". את האופציה של שכירות לטווח ארוך עם הבטחת מחיר לחמש שנים כך שאף אחד לא יוכל לעלות מחירים כלפי מעלה, המוצעת על ידי בכירים בבנקים, דוחה צדוק. "אני נגד התערבות של הממשלה. פרויקטים מטעם המדינה מזמינים שחיתות ומינויים של מקורבים. במציאות כזאת אני מקווה שהבניינים יהיו ישרים ולא עקומים", הוא אומר בצנינות. "המדינה צריכה להשאיר את תחום הבנייה לסקטור הפרטי העסקי. שנית, למדינה אין אינטרס להוריד את מחירי הדיור, היא מרוויחה המון כסף מהקרקעות והמיסים. לכ-60 אחוזים מתושבי ישראל יש דירה, כ-20 אחוזים יש להם רצון לקנות דירה, וכ-20 אחוזים אפילו לא חולמים, אז המדינה לא באמת רוצה שהמחירים ירדו. רק אם יבנו בסביבות 100 אלף יחידות דיור בשנה, כ-20 אלף יותר מהביקוש השנתי שנע סביב ה-80 אלף המחירים יתחילו לרדת".

אבל תחום המומחיות של צדוק הוא כמונח שוק ההון. "אנשים רבים חוששים מהאינפלציה הגבוהה ומהעלאות הריבית שבאות בעקבותיה", אומר צדוק ומסביר כיצד הגענו למצב הזה: "יש בכלכלה מחזוריות: הצמיחה הכלכלית מובילה לאינפלציה שמובילה להעלאות ריבית שמובילות להאטה או מיתון ואז יש הורדת ריבית ועוד פעם צמיחה וכך הלאה. אלא

הרב דוד לאו, הכנס השלישי להשקעות, הוגנות והלכה

ארז צדוק עם רם גב המשנה למנכ"ל בנק הפועלים, הכנס השלישי להשקעות, הוגנות והלכה

מול כל קרנות הנאמנות. אין לי הנחות פה. אין קטגוריה כשרה או של חברות הוגנות שאני יכול להתחרות בה עם התוצאות שלי מול אחרים. בסוף אני מתחרה מול הקרנות הרגילות ומולן אני צריך להביא תוצאות. אם לא יהיו תוצאות טובות, לא יהיה כלום. תוצאות ושירות. הלקוחות רוצים לקבל מענה כשהם מתקשרים לחברה, הם רוצים שיהיה מי שמטפל בפניות שלהם, והכול במהירות וביעילות. בסוף אנחנו צריכים גם להביא ערכי הוגנות והלכה, וגם להתמודד מול כולם בכל הפרמטרים האחרים. צריך להיות טוב בהכול. זה המגרש שלנו".

הבהרות כלליות: אין במידע הכלול בכתבה זו משום ייעוץ השקעות ו/או תחליף לייעוץ אישי המתחשב ומותאם לצורכי ונכסי כל אדם בידי יועץ השקעות מוסמך. אין בכתבה זו משום הצעה להשקיע בקרנות המנוהלות על ידי אביב, ואף לא המלצה או חוות דעת, והיא אינה באה במקום שיקול דעת עצמאי של הקורא. אין באמור בכתבה זו משום התחייבות להשגת תשואה כלשהי.

למרות העובדה שכרגע התחום נמצא בהובלתו, צדוק לא רוצה לראות עצמו מוביל יחיד אלא ישמח לכל מצטרף חדש לאידאל. "המטרה שלי לתקן עולם, לא להיות המוביל הראשי. אני מתכנן להוביל, אבל אם הגדולים יצטרפו ויובילו, אהיה מאושר מכך. הסיפוק שלי בעבודה הוא לראות אנשים מצביעים בחשבון הבנק שלהם על הדרך שלנו תוך שהם מקבלים שירות מצוין".

בהתאם להרחבת השירותים בית ההשקעות הולך וגדל. "יש לנו אנליסטים, מנהלי השקעות ומנהלי קרנות. החברה היא לא רק אני אלא האנשים שעובדים בה. יש פה מתודולוגיה סדורה וועדת השקעות ותיקה ומנוסה. יש פה צוות שלם שמרים בית השקעות גדול וצריך תוך כדי זה לשמור על שירות מצוין ללקוחות ותוצאות מעולות. בסוף אף אחד לא עושה לי הנחות ואני צריך להביא תוצאות. קרנות הנאמנות שמשיקעות בחברות שמתנהלות בהוגנות ועל פי ההלכה לא מתחרות בקטגוריות של הוגנות והלכה אלא בקטגוריות הכלליות

בעסק של צדוק לא מדובר בחומרות יתרות אלא בבסיס של ההלכה. "הרבה פעמים יש דיונים הלכתיים האם זה חובה או לא חובה. יש סיפור מפורסם על הרב עובדיה יוסף זצ"ל שהגיעה אליו אישה לפני פסח ואמרה לו: הרב, יש לי סכום בבית אבל לא כתוב עליו כשר לפסח. ענה לה הרב: יש לך עיפרון בבית? ענתה לו האישה בחיוב, אז ענה לה הרב: קחי את העיפרון ותרשימי על הסכום 'כשר לפסח'. זה סיפור יפה על החמרה מיותרת. פה אנחנו לא מדברים משום כיוון על החמרה מיותרת אלא על תיקון עולם וקידוש השם, השפעה ממש".

הטענה הרווחת בקרב אלו שאינם משקיעים על פי ההלכה היא שממילא הם קונים מניות בסכומים קטנים ואינם משפיעים על כלום. כדי להתמודד בפשטות עם הטענה הזאת, מחבר אותנו צדוק לשאלה שעולה בכל מערכת בחירות במדינת ישראל. "שאלתי חבר: אתה הולך להצביע בבחירות? הוא ענה לי: בוודאי. עניתי לו: 'אגלה לך סוד, מאז היווסדה של הדמוקרטיה הראשונה ועד היום, בכל מדינות העולם, אף מפלגה לא הרוויחה או הפסידה מנדט על חודו של קול. בוודאות מוחלטת אני קובע לך שאתה לא משפיע'. החבר לא התייאש: 'אם אני לא אצביע, ועוד ועוד לא יצביעו כמוני, לא נשפיע', עניתי לו: 'יפה, למה בבחירות אתה מסתכל בראייה מערכתית והולך להצביע למרות שהקול שלך ספציפית לא משפיע, ואילו בהשקעות אתה כן אומר שאינך משפיע ולכן אתה לא נוהג כך? גם בהשקעות הלכתיות, כמו בבחירות, אם עוד ועוד אנשים ינהגו כך, בסוף הציבור הדתי ישקיע על פי ההלכה. ואם הציבור הדתי ישקיע על פי ההלכה, אין ספק שלא תהיה חברה שלא תפעל על פי הלכות ריבית, כי מדובר באפס מאמץ לחתום על היתר עיסקא. כולם מאשרים זאת ואין לכך שום נפקא מינה מלבד חתימה, ולמרות זאת יש חברות שלא חותמות. אבל אם הן היו יודעות שהם מפסידות חצי טריליון שקלים של משקיעים דתיים, הן בוודאות היו רוצות היתר עיסקא. הקול שלנו יכול גם להכריע אצל חברות שמתלבטות אם לשמור שבת או לא".

לאורך זמן. "גם מי שמקפיד להשקיע בחברות כאלה, סביר על פי אותם מחקרים שירוויח יותר לאורך זמן ובסיכון נמוך יותר. הקביעות הללו מגובות במאות מחקרים שנעשו ברחבי העולם, כמו גם בסטטיסטיקות המבדילות בין חברות הוגנות לכלל החברות, ומראות שחברות הוגנות משיגות תשואה טובה יותר ובסיכון נמוך יותר", קובע צדוק.

עד היום החיים של צדוק היו יחסית קלים ועל מי מנוחות. "באביב קרנות ניהלנו עד לפני כמה חודשים רק קרנות פרטיות לאנשים עשירים כאשר המטרה שלי הייתה להוכיח שהשקעה בחברות שמתנהלות בהוגנות יכולה להיות רווחית לאורך זמן. הצלחתי להביא את הערכים האלה לידי ביטוי בהשקעות. הצלחתי להביא את הערכים האלה לידי ביטוי בהשקעות אבל לא יכולתי להנגיש את ההשקעות האלה. לא יכולתי להנגיש את ההשקעות האלה לציבור אלא למשקיעים מסוימים עם עושר מסוים, בגלל מגבלות רגולטוריות, אבל היה לי חשוב להראות שזה אפשרי ואת זה עשינו".

כעת עובר צדוק לשלב הבא. "המטרה כעת היא להנגיש את השירותים הללו לכל הציבור הישראלי, קרי לכל המשקיעים. לכן התחלנו לנהל השקעות בחמש קרנות נאמנות, שלוש קרנות שמשקיעות בחברות שמתנהלות בהוגנות (ESG) וגם כשרות, קרן אחת שמשיקעה רק בחברות הוגנות (ESG) אבל לא כשרות וקרן אחת שמשיקעה בחברות כשרות אבל לא הוגנות". צדוק מסביר שהקרן שמשיקעה בחברות כשרות אבל לא הוגנות (ESG) היא קרן גלובלית שמשיקעה בחו"ל ואין להם דרך לבחון את ההוגנות, אבל הם לא יקנו למשל מניות של חברות שהם יודעים שאינן מתנהלות בהוגנות.

פריצת הדרך של קרנות הנאמנות שאת ההשקעות שלהן מנהלים באביב בית השקעות היא למעשה פריצת דרך עולמית. אלו כנראה קרנות הנאמנות הראשונות בעולם שמשיקעות גם בחברות שמתנהלות בהוגנות (ESG) וגם על פי ההלכה. מדובר בהצהרה חשובה ומעניינת מאוד. "כיום רשומות בישראל קרנות בודדות ביותר שמשיקעות בחברות הוגנות וגם הן משקיעות במניות בלבד. בין הקרנות שאת השקעותיהן מנהלים באביב יש גם קרנות שמשיקעות באיגרות חוב, וזה חידוש בשוק הישראלי. וכמובן ההנגשה, כל אחד יכול לקנות בכל סכום שהוא רוצה, אפילו בכמה מאות שקלים".

מה החברה סביבך אמרה על פריצת הדרך שאתה עושה?

"בתחילה החברים שלי המליצו לא לעשות את הצעד הזה. הם אמרו לי: אתה חי חיים טובים ורגועים. למה לך לצאת למסע שכרוך באין סוף בירוקרטיה, עבודה רבה, עורכי דין ועוד? מה גם שמדובר בהשקעות גדולות שצריך לעשות". אלא שצדוק צופה למרחוק. "מי שמסתכל רק על הנושא הכלכלי ועל הרווחה אישית אולי יחשוב אחרת, אבל לפני עשור החלטתי שהשליחות שלי היא להוכיח שאפשר להשקיע בחברות הוגנות ועל פי ההלכה ולהרוויח. עכשיו השליחות עוברת לשלב השני, להנגיש את ההשקעות האלה לכלל הציבור".

מה שמחיה את צדוק הוא המפגש עם הציבור שצמא להסתכלות תורנית בתחום מורכב שכזה. "אני נהנה מהפגישות עם הלקוחות שאומרים לי: אני רוצה להשקיע אצלך כי זה רצון ה' או כי ככה צריך. במהלך העשור האחרון פנו אליי אנשים שרצו להשקיע אבל לא התאים להם הקרנות כי הם לא עמדו בקריטריונים, כיום יש לי מוצרים ושירותים שמתאימים לכולם. כאשר אנשים לא שואלים אותי מה ההשקעות עושות אלא קודם אומרים שהם רוצים זאת כי זה על פי ההלכה, מבחינתי הרעיון מתגשם בסוף, אבל גם מי שבא רק בגלל התוצאות זה בסדר, הוא מוסיף בחיך".

אני ניצלתי בזכותה!

מי הילד שינצל בזכותכם?

בימים בהם אנו מבקשים "זכרנו לחיים"
אפרת יוצאת בקמפיין להצלת חיים

כל תרומה - משמעותה עוד ילד שיכול לגדול!
ועוד אמא שבוחרת בחיים!

גולן אזולאי,
שחקן יוצר וזמר

קנו לכם
זכות ליום הדין
והצילו ילד!

לתרומות:

02-5454500

מאפשרים לבחור חיים!
אגודה למתן יעוץ וסיוע לנשים הרות במצוקה (ע"ר)
מס' 580009363 | מוכר לזיכוי לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה

אפרת

"התורה היא אהבת ה'"

הוא קיבל הסכמה לסיפורו הראשון מהרב צבי יהודה קוק, וספרו 'תיאום
כוונות' גרם לקורא חילוני להתחיל לשמור שבת. הרב חיים סבתו חוגג
שבעים, ולמרות הצלחתו הספרותית חוצת המגזרים, הוא קובע את מושבו
כבר עשרות שנים עם צעירי תלמידי הישיבה כדי להטמיע בהם את החשוב
בעיניו מכול – אהבת תורה

יוסף ארנפלד // צילום: מירי שמעונוביץ

החגורה שלך". "חשבתי: כמה מאמרים וכמה ספרים נכתבו
על השבת, במה זכיתי? אבל אז הבנתי - הרי הוא חשב
לעצמו: אם בחור בן 19, אחרי מלחמה שבה איבד מטובי
החברים שלו, אחרי הטראומה הגדולה הזאת, מה שמעניין
אותו זה למצוא משהו מיוחד לשבת - אז החגורה הזאת
בשבילו היא הכול. היא כל מה שכתוב על השבת בתורה,
בנביאים ובחכמים".

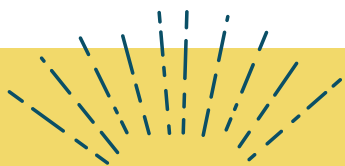
זוהי רק אחת מהתגובות הייחודיות שקיבל הרב סבתו
במהלך השנים על ספריו רבי המכר, חלקן מקוראים שאינם
שומרי תורה ומצוות. "זה אחד הדברים היפים בספרים
האלה, שקוראים אותם גם בקיבוצים של השומר הצעיר,
קיבלתי תגובות מאנשים שכתבו לי שהם אוכלים ביום
כיפור. מאידך, קוראים אותם גם משגיחים בישיבות
גדולות בבני ברק - גם הם כתבו לי מכתבים. זה דבר

היינו חודשים רבים בקו, והשבתות שלנו היו נראות
דומות לימי חול - עם אותם מדים, עם אותם
טנקים ואותו אוכל ממנות קרב. רציתי שיהיה לי
משהו מיוחד לשבת, אז חיפשתי ומצאתי חגורה,
וחגרתי אותה בשבת. הרגשתי בה כאילו אני עם חליפה
ועניבה הולך לכותל להתפלל", כך תיאר הרב חיים סבתו
בספרו רב המכר 'תיאום כוונות' את חוויותיו כשריונר
צעיר שלחם בקרבות הקשים ברמת הגולן בימים שאחרי
מלחמת יום הכיפורים. "החגורה הזאת - זה מה שהיה לי,
זאת הייתה השבת שלי".

אחרי 25 שנה הזדמן הרב סבתו לרמת הגולן, שם פגש
בכיר באחד היישובים שאמר לו: "אני רוצה שתדע שאני
שומר שבת בגללך". כשהרב סבתו התפלא כיצד התגלגלה
על ידו זכות זו, קיבל את ההסבר המדהים הבא: "רק בגלל

"זה לא עוזב אותנו, את כל מי שהיה שם". לוחמים במלחמת יום כיפור

"זה אחד הדברים היפים בספרים האלה, שקוראים אותם גם בקיבוצים של השומר הצעיר, קיבלתי תגובות מאנשים שכתבו לי שהם אוכלים ביום כיפור. מאידך, קוראים אותם גם משגיחים בישיבות גדולות בבני ברק. יש לי קוראים רבים שאינם שומרים תורה ומצוות, והתרבות הזאת מדברת אליהם, פורטת להם על נימה עמוקה בלב"

אבל אני לא מרגיש שזה פוגע בשאיפה שלהם ללמוד תורה ולגדול בתורה. אני דווקא מרגיש שהם יותר תמימים ויותר עם בקשת פני ה'."

מפתיע לשמוע שיש תמימות דווקא בעידן של המדיה.

"גם אני הופתעתי מזה", הוא מודה. "אין לי תשובה ברורה, אבל לפי מה שאני מזהה, אני רואה שיותר ויותר תלמידים רוצים להסתופף בחצרות בית ה', רוצים להתקרב לאמונה, מבקשים עוד ועוד שיעורים ורוצים לגדול בתורה. אתה צודק שזה מפתיע. יש לנו הבטחה אלוהית של 'לא ימוש מפיק ומפי זרעך ומפי זרעך מעתה ועד עולם'. יש לנו הבטחה שהתורה לא תמוש מעם ישראל, ואולי זה מה שמזיז הצידה את העולמות של שקר, של כבוד, של קריירה, של כסף. הם חווים עולם אחר, אידיאליסטי יותר. יכול להיות שזה גם מביא אותם לחיפוש".

אולי בגלל שכל הזמן הם חשופים לעולם הגדול.

"הם מחפשים אמת, מחפשים עומק, מחפשים יושר, קרבת אלוקים. המכשירים האינטרנטיים לא מביאים את הרגשות האלה: אהבת ה', קרבת אלוקים, געגוע לאמת. יכול להיות שזה יוצר צימאון שגורם לאנשים לחפש תורה. בכל שנה יש

היום אנחנו אומרים אותם בסליחות ובפיוטי ימים נוראים. הם נבעו מרגש דתי. הפיוטים של רבי ישראל נג'ארה נוצרו בתקופת הפריחה של יהדות ספרד. בנוסף ישנם פיוטי תלמידי רש"י ותוספות, ספרות של רמח"ל, וגם השירים של הרב קוק. כשיש אמונה דתית עמוקה ורגש, יש אנשים שזה מובע אצלם בצורה ספרותית".

"למרות האינטרנט - יש יותר תמימות"

הרב סבתו היה שותף להקמת ישיבת ההסדר במעלה אדומים יחד עם הרב יצחק שילת בשנת תשל"ז. לפני כשבע שנים מונה לתפקיד ראש הישיבה. עם זאת, מפתיע לגלות כי מיום הקמת הישיבה ועד עצם היום הזה, כבר 46 שנה, התפקיד שעליו הרב סבתו לא מוותר הוא ר"מ שיעור א'. "עכשיו הגיעו 74 תלמידים חדשים", הוא מציין בסיפוק. מנקודת מבטו הרחבה, הוא לא רואה שינוי ניכר בין התלמידים דאז ודהיום. "בעיקר אני רואה יותר תמימות, יותר רצון לעבוד את ה', יותר שאיפה לדעת. אני נותן הזדמנות להשתמש בכלים שונים שגורמים להם לפתח את היכולת להגיע לכל המקורות כולם. כמובן שישנן גם שאלות, חינוכיות ואידיאולוגיות שעולות מפעם לפעם,

יום כיפור. רק לפני שבועיים נפגשתי עם ר' אהרן אייזנטל ואלי אפללו, צוות הטנק, וסיפרנו וסיפרנו את מה שעבר עלינו".

יום כיפור אצלך מקבל משמעות אחרת?

"כמובן! בזמן שירו עלינו פגז, עם כל הטנקים שבוערים סביבנו, ואני צועק למט"ק: תתפלל! והוא, שהיה אתאיסט, כך הוא הגדיר את עצמו, אמר לי: תתפלל! אמרתי לו: תתפלל אתה! אז הוא אמר לי: אני לא יודע להתפלל. אז בוא נצעק ביחד! צעקנו: אנה ה' הושיעה נא - באותה שעה לא הייתה חציצה אפילו כחוט השערה בין הפה ללב. וזה כמובן בכל יום כיפור חוזר וחוזר, לא רק אצלי, אלא כל מי שהיה שם. כשאדם עומד מול חייו, מול האלוקים, בלי שום עטיפה, בלי המחיצות והחציצות של החיים, באמת טהור מול האלוקים - זה רגע מרומם ביותר".

לא מעביר סדנאות כתיבה

כאמור, לפני כשבע שנים הצטרף הרב סבתו לראשות ישיבת ההסדר ברכת משה במעלה אדומים, אך לדבריו הספרות פחות באה לידי ביטוי בישיבה. "זה עולם אחר. אני כל היום בישיבה, מהשחר עד הלילה, כבר 46 שנה. אי אפשר להשוות".

אתה מתכוון להמשיך לכתוב פרוזה?

"כשיש סיפור, הוא פורץ מאליו. זה לא תלוי בזמן, אלא בהשראה. את 'תיאום כוונות' כתבתי בזמן קצר מאוד. אם ההשראה קיימת, אני כותב. כמובן, כל הזמן אני בישיבה, וגם לפני הספר 'טוב עין' של השיעורים הכלליים היה הספר החשוב - ספר המצוות לרס"ג השלם עם הערות. כל עוד ה' ייתן כוח, נמשיך ללמוד, ללמד ולכתוב".

יש משהו בקנה שמתגלגל לספר הפרוזה הבא?
"לא, זה מוקדם מדי".

הרב סבתו היה אחד מהחלוצים במעמקי בית המדרש של הציבור הדתי שסימנו תחילת מהפכה בתרבות בכלל ובספרות בפרט בציבור הדתי-לאומי. ככל שעוברות השנים יש יותר ויותר פירות שצמחו מתוך בית המדרש הזה. "לא נעים לי לדבר על אחרים", הוא מסרב להתייחס לשמות ספציפיים. "אני מצפה שככל שהאמונה תהיה יותר עמוקה, יותר פנימית, יותר נוגעת בנפש, אין לי ספק שיהיו יצירות אמוניות עם בירור. הרב קוק ניבא את זה וכתב שהוא מחכה לשלב שבו יתחילו להיות יוצרים שייצרו מתוך האמונה. מי שהגשמה שלו יצרת, חייב לבטא את זה. כשכתבתי את הסיפור הראשון, שלחתי אותו לרב צבי יהודה קוק, והוא שלח לי מכתב מאוד מרגש, שעיקרו: 'חזק ואמץ! וחזק ואמץ גם בפיתוח כישרונות חמודות אלה יחד עם שקידתך על התורה באוירא דארץ ישראל'. כל מיילה פנינה. אני חושב שככל שיהיו לנו אנשי אמונה, יהיו לנו גם אנשי ספרות של אמונה".

מגיעים אליך סופרים צעירים בתחילת דרכם שמבקשים ממך הכוונה?

"כן, אבל זו לא דרכי כל כך, כי בדרך כלל ההשראה הראשונה היא סוג של כישרון שהקב"ה חנן אותך בו, ואם לאדם יש את זה, הוא יצליח. כמובן אפשר לכוון ולעשות תיקונים, אבל זו לא הנקודה המשמעותית. מה שחשוב הוא היכולת להיות כן בהבעה. קשה מאוד ללמד את זה בסדנאות, לכן אני גם לא עוסק בזה".

יש לבית המדרש הדתי-לאומי שאיפות בתחום הזה, להצמיח עוד ועוד סופרים?

"אני לא חושב רק על הציבור הדתי-לאומי, אני חושב על העולם הדתי בכלל. בכל תולדות ישראל באשר הם, העולם הדתי-הרגשי היה עמוק. הייתה גם ספרות עמוקה. הפיוטים הארצישראלים - עד

מייוחד במינו, כמובן שאני מאוד שמח על זה. יש לי קוראים רבים שאינם שומרים תורה ומצוות, ושהתרבות הזאת מדברת אליהם, פורטת להם על נימה עמוקה בלב וקוראת להם. עצם השפה המיוחדת, הסגנון המיוחד, הדברים המיוחדים שבאים מבית המדרש - מסקרנים ומעניינים כל מי שאוהב תרבות".

"כעפעפי שחר - כולו השראה"

לרגל מלאת לרב סבתו שבעים שנה רואה אור ספר חדש בשם 'טוב עין' - שבעים שיעורים עיוניים בסוגיות תלמודיות, מה שמכונה "שיעור כללי" בעגה הישיבתית, כאלה שנמסרו על ידו בשנים האחרונות בהיכל ישיבת ההסדר ברכת משה במעלה אדומים, שבה הוא מכהן כראש הישיבה בשבע השנים האחרונות. לצד הספר החדש, לכבוד חגיגות גיל השיבה, החליטו ב'דיעות ספרים' להוציא את ספרי הפרווה שלו במהדורה מחודשת, שמציינת גם חצי יובל לספרו הראשון 'אמת מארץ תצמח', זאת בנוסף למספר חידושים לחובבי ה'אנר': לספר 'אמת מארץ תצמח' הצטרף סיפור חדש בשם 'המורה רוח', שלא פורסם בעבר. כמו כן, 'גלגל חוזר בעולם', שפורסם בעבר כסיפור, רואה אור כעת כנובלה נפרדת ומורחבת.

"המורה רוח" מספר על שני מורים בבית הספר ישרון: המורה רוח והמורה קופטל, וכיצד הם הצליחו ליצור קשר עם ילדי העולים ולרומם אותם, מגלה הרב סבתו, ומסביר את נסיבות הולדתו של הסיפור החדש: "ההוצאה ביקשה לעשות לי מחווה, להוציא את כלל הספרים מחדש במהדורת יובל. אמרתי שבהזדמנות זו גם אכתוב להם סיפור חדש, וגם אחרית דבר לכל ספר, דהיינו מה שקרה בעקבות הקוראים והיחס איתם - דברים מרתקים".

יש ספר מספיק שאתה מחובר אליו יותר מכל השאר?

"אני אוהב את כולם. יש לי כמובן קשר מיוחד ל'תיאום כוונות' ול'כעפעפי שחר', שנכתב כולו בהשראה. כל הספרים נכתבו בהשראה, אבל יש בהם תערובת של השראה עם היסטוריה, עם תולדות חיים. ב'כעפעפי שחר' הרגשתי שכולו נכתב בהשראה".

מבחינתך מהדורה מחודשת לציון חצי יובל היא סוג של סיכום או רק תחנת ביניים?

"זה לא הסוף", הוא מבהיר ומצטט בתנ"כית: "לא עת היאסף המקנה, השקו הצאן ולכו רעו".

מאז שהוצאת את הספר הראשון, לפני 25 שנה, השתנתה נקודת המבט שלך על החיים?
"לא, אני בסך הכול אותו אדם. כמובן, כמו שרבענו יונה אומר בספר 'שערי תשובה', ככל שאדם מתבגר הוא מבין יותר את יוקר הזמן. כמובן, הוא גדל יותר ומתקרב לה' יותר ככל שהוא עמל בתורה יותר. אדם מרגיש את החשיבות של העבודה שלו, של היצירה שלו ושל הקשר שלו לתורה. ככל שהאדם מתבגר יותר, הדברים מקבלים משנה תוקף של חשיבות".

בשבוע הבא ימלאו 49 שנים לפרוץ מלחמת יום הכיפורים, שטלטלה את החברה הישראלית. עד היום, שנים רבות אחרי, התקשורת עוסקת בנושא, במקום או במקביל לעיסוק בעיצומו של יום. מסתבר שלא בכדי. הרב סבתו מעיד על עצמו כי למרות התקופה הארוכה שחלפה, המלחמה הנוראה שבה איבד את טובי חבריו עדיין תופסת אצלו מקום בנפש. "זה לא עוזב אותנו", הוא משתף, "לא רק אצלי, אצל כל מי שלחם שם. כשאנחנו נפגשים יחד, יש רק סיפורים על מלחמת

צילום: איתן האריס לע"מ

בין עוד כמה ערכים.

"אומר לך את האמת: מעולם לא השתמשתי בביטוי של מגזרים, חרדים ודתיים-לאומיים. כל מי שעובד ה', כל מי שמקיים מצוות ולומד תורה, הולך בדרכי ה' - 'חבר אני לכל אשר יראוך'. בוודאי שאצל הציבור שפתוח לעוד עולמות, הקשר לתורה זקק יותר מאמץ, יותר השקעה ויותר חינוך. אבל אני מזמין אותך לבקר באולמות של בחינות לדיניות ולראות כמה כיפות סרוגות יש שם. לימודי דיניות הם לימודים של שנים על גבי שנים", הוא מזכיר, "וברוך ה' הבוגרים שלנו ממלאים את האולמות לבחינות לרבנות, לרבנות ערים, וכותבים מאמרים תורניים. נכון, לא כל הציבור. כמו בכל הציבורים, יש מי שרוצה דברים אחרים - יותר חשובים, פחות חשובים, אבל בהחלט יש ציבור הגון שמשקיע את עיתותיו בתורה. הייתה השנה עלייה של כמעט שישה אחוזים בנרשמים לשיבות הסדר, ויש כל הזמן רצון לגדול בתורה".

לפני עשרים-שלושים שנה בתפקידים האלה שצינית, של בוגרים שלכם שמשלבים בתפקידים בכירים בעולם הרבנות, המספרים היו הרבה יותר נמוכים. מה השתנה?

"כמובן שחלה התפתחות גדולה. תראה איזה ציבור עצום יש היום בכל הישיבות. אבל אני לא ממועט גם בערכם של מי שהולכים למקצועות אחרים. בחור שלמד חמש-שש שנים בישיבה תורה בעמל, ובחר להיות מהנדס או רופא או מתמטיקאי או פיזיקאי, והוא דואג לעם שלו, יש לו אחריות, והוא קובע עיתים לתורה במסירות - הוא לומד תורה. יש לנו בוגרים פיזיקאים דגולים, שהם גם תלמידי חכמים. זה גם דגם שאנחנו חותרים אליו, שבנוסף לקבוצה שממשיכה בתורה שנים רבות, יהיו לנו גם אנשי מדע דגולים שעוסקים בתורה וגם בעבודה. ההתפתחות הזאת היא מאוד חשובה".

למדנות ליטאית ועיון ספרדי

אחת המהפכות שהרב סבתו היה שותף להן בספריו היא הענקת הכבוד וההכרה לעולם הספרדי שנדחק הצידה בתוך הציבור הדתי. "מעולם לא השתמשתי בביטויים 'ספרדי' ו'אשכנזי'", הוא מבקש להעמיד דברים על דיוקם. "אנחנו מדברים על כלל ישראל, על עם ישראל."

צילום: באריכות ישיבת ברכת משה

"כל שנה יש לנו מחזורים גדלים של תלמידים שרוצים להישאר בישיבה עוד שנים". תלמידי ישיבת ההסדר ברכת משה

נכון שבספרים שלי ביטאתי גם את המצוקות וגם את ההישגים של העליות. דיברתי גם על יהודי הונגריה, לא רק על העולים מארצות המזרח, אבל נכון שדיברתי על ארם צובא, על חלב. העליתי את החכמים שלהם, את העיון שלהם - דבר שלא היה ידוע כל כך. הספרות היא כלי שיש לו כוח להראות עולמות שלמים, ובאמת רבים אמרו לי שדרך הספרים שלי הם זכו להכיר את העולם של יהודי חלב או של יוצאי מרוקו וכן הלאה. אבל בישיבה לא הרגשתי בכלל שאני ספרדי, בישיבה אנחנו לא מדגישים את זה".

זה שההיסטוריה הזאת נעלמה מעיני רבים וטובים, זה דבר מכונן או שפשוט לא ידעו איך להתייחס לזה נכון?

"באופן עקרוני, כאשר מגיעות קבוצות שונות ממקורות שונים בעלייה - כדי לקלוט אותן צריך רוחב דעת, צריך אופקים רחבים, צריך להיות רב-תרבותיים, להבין שיש גם תרבות אחרת שלא הכרת. כמו שהנביא יחזקאל מדבר על עץ יהודה ועץ יוסף שיחברו אותם יחד. איך יחברו אותם יחד? באמצעות הרכבה. מה זה הרכבה? כשאתה משלב את התכונות הטובות שיש בכל תרבות. עולי מרוקו ועולי תונים ועולי מצרים ועולי חלב ועולי תימן הביאו איתם תרבויות עשירות, ואם היו נוהגים איתם בכבוד, הן היו משתלבות. אדרבה, כל ענף היה תורם את החוזק שלו, את

"גם אם על פני השטח רואים התרחקות גדולה מהתורה, מתחת לפני השטח מבעבע רצון עז של הערצה לארץ, לקשר לעם ישראל. אלפיים שנות תלמוד לא נעלמות פתאום. היצירה, השו"תים, הקבלה, החסידות, הדרשות - תרבות כזאת אי אפשר להתחיל את התרבות הישראלית בדגניה, זה לא מציאות. זה ינבע, לא מציאות. זה ינבע, זה נובע"

הכוח שלו, את היכולות שלו. גם בלימוד הגמרא, על אף שאני חניך של הישיבות הליטאיות, ולמדתי אצל ר'מים ליטאים מובהקים - בכל זאת, בלימוד שלי אני משלב את מה ששמעתי מסבי עם מה ששמעתי מרבתי. שילבתי את חכמי ספרד, כמו גם את הדקדוק במילים, בסוגיה ובמבנה הסוגיה. בספר השיעורים הכלליים שלי, 'טוב עין', אפשר לראות את זה במובהק: יש שם שילוב בין השיטה הליטאית הלמדנית ובין העיון הספרדי".

היום כל התרבות שבאה מארצות המזרח זוכה לעדנה מחודשת. מה בעצם גורם לזה לקרות?

"תרבות זה תחום שאי אפשר לצפות. הדברים מחלחלים מתחת לפני הקרקע, ופתאום פורצים. דבר אחד אפשר לדעת: שום זרם תרבותי-רוחני לא נעלם. הוא פשוט מבעבע. אני אישית גם בטוח שבחברה הישראלית מבעבעים מתחת לפני השטח כוחות רוחניים עמוקים שעדיין לא באו לידי ביטוי - גם בקשר לתורה ולמסורת. הקשרים התרבותיים הם לא רק מה שרואים בעיתונים ושומעים ברדיו. ישנם זרמים עמוקים, וכשמגיע זמנם לפרוץ הם פורצים. אף פעם לא תוכל לדייק בשאלה 'למה עכשיו'".

בעולם הפוליטי החרדי הציבור הספרדי הרגיש מקופח הרבה שנים, עד שפתאום פתח תנועה מתחרה.

"בעולם הפוליטי אני לא מבין כלום", מבהיר הרב סבתו. "בעולם התרבותי אני יודע בוודאות שזרמים לא נעלמים. אני בטוח שגם אם על פני השטח רואים התרחקות גדולה מהתורה, מתחת לפני השטח מבעבע רצון עז של הערצה לארץ, לקשר לעם ישראל. אלפיים שנות תלמוד לא נעלמות פתאום. זה לא יכול להיעלם - היצירה, השו"תים, הקבלה, החסידות, הדרשות. תרבות כזאת אי אפשר להעלים. אי אפשר להתחיל את התרבות הישראלית בדגניה, זה לא מציאות. זה ינבע, זה נובע. פעם אמר הסופר אברהם קריב בוועידת הסופרים: 'עזבונו את ביתנו בטריקת דלת'. טריקת דלת בלי להגיד שלום נותנת את אותותיה בכל הספרות העברית עד היום. אני יודע ש'דבר אחד מדברך אחור לא ישוב ריקם'. הבטיחו לנו שיחד עם שיבת ציון תהיה גם גאולה של עורלת הלב. התורה הבטיחה, הנביאים הבטיחו, שעם שיבת ציון תהיה גם שיבה לערכים של נצח. אנחנו לא רואים את הכול בבת אחת, אבל בוודאי שנראה. 'הספרות בעצם מבטאת את עומק הנפש שלך, הרגש שלך. אתה לא יכול לזייף', מבקש הרב סבתו להוסיף. 'לכן אם אדם מאוד מאמין, זה יובע בספרות, ואם לא, לא. כדי שיהיו לנו יוצרים מאמינים לא צריך שהנושאים יהיו דתיים, אבל שהלבבות יהיו דתיים. אם אדם הוא מאוד עמוק, מאוד דתי, מאוד מאמין - אז הספרות שתנבע ממנו תהיה ספרות מאמינה. זה מה שאני מצפה. אני חושב שתלמידי תיכון דתיים רוצים לראות את זה, רוצים לראות אמונה, הם רוצים להרגיש קרבת אלוקים, ותרמתי את תרומתי הקטנה. אני איש פשוט. בסופו של דבר, עיקר עבודתי היא ללמד גמרא וראשונים לתלמידים שנה אחרי שנה באופן קבוע כל יום בשעה 12, שיעור בעיון, שיעור א' - זאת השנה ה-46 ברציפות".

יש לך חלומות לעתיד?

"להמשיך ככה כל עוד ה' ייתן כוח ובריאות. כמה שיותר ללמד את נערי ישראל, לחנכם ליראת שמים, לתלמוד תורה, להשקיע בהם שיאהבו את התורה וילמדו אותה ושיקבלו את המפתחות לתורה שבעל פה, זאת האהבה שלי. התורה היא אהבת חיי מיום שאני זוכר את עצמי עד היום הזה. ככל שה' ייתן כוח ובריאות, נמשיך ללמוד וללמד". ●

עזב את ברית
המועצות כי
סירב לחיות תחת
השתקה. הרב
משה אסמן

כשהוא מתרוצץ בערים מופגזות
תחת ארטילריה כבדה ניצח רבה
של אוקראינה, הרב משה אסמן,
על מבצע הצלה של אלפי יהודים
ואוקראינים שנמלטו בעזרתו מחוץ
לאזורי הקרבות. בריאיון לקראת ראש
השנה, כשהדי המלחמה עדיין ברקע,
מספר הרב אסמן על המדינה שהתרוקנה
מיהודיה, על ניסים שהתרחשו בלב
ההפצצות, וגם על החלטתו להפיק
קליפ פטריוטי בסגנון מפתיע

// ניצן קידר

צילומים: דוברות משרד הרב הראשי לאוקראינה

הרב היהודי נגד החזון הרוסי

הספקתי לקנות הרבה מאוד אספקה של אוכל, הספקנו לערוך שחיטה ענקית ולמלא קונטיינר ענק של שחיטה כשרה, וגם שכרנו אבטחה פרטית חזקה מאוד.

"המלחמה התחילה בחמש לפנות בוקר. התעוררנו מרעשים של הפצצות שכוונו לשדה התעופה בקייב. היו שעות ארוכות של הפצצות, בהתחלה לא ידענו בדיוק מה המצב. תוך שעות אחדות, בבוקר, הצבא הרוסי כבר היה לידנו. הם באו מכמה כיוונים, כבשו עיירות ליד קייב. כוחות גדולים של הצבא, טנקים, מטוסים, מסוקים, ארטילריה - את הכול ראינו כבר ביום הראשון של המלחמה. בימים הראשונים לא ידענו איך להציל אנשים, ורוב מי שביקש מחסה הגיע אלינו לאנטבקה. תוך ימים הגיע המספר למאות רבות.

בשלב הזה אין לנו מושג לאן אפשר לכוון אנשים לברוח, כי אנחנו שומעים שהרוסים התקדמו כבר, סגרו על כל האזור ויורים בכל כלי רכב אוקראיני שעובר, כולל באזרחים ובילדים רכים. זו הייתה אי־ודאות נוראית, כי רצינו לסייע למי שרצה להימלט מהאזור לעשות זאת באופן הבטוח ביותר".

מה עושים בשלב הזה? מצד אחד קייב הייתה המטרה של הרוסים, מצד שני הכפר אנטבקה היה חשוף הרבה יותר ובאזור שהופצץ בצורה אינטנסיבית יותר. "הייתה לנו התלבטות אם לעבור לאנטבקה או להישאר בקייב. באנטבקה היו הרבה יותר הפצצות, אבל המטרה של הרוסים הייתה לכבוש את קייב.

מילים אלה אומר יהודי לפני מיתתו. אני אחיה. אני רוצה לחיות. אני רוצה לעזור לאנשים. אני לא מפחד למות. ואני יודע, שביחד, אם נלך עם האור - מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך. אני מברך אתכם, אנשים שאינם אדישים".

אין לאן לברוח

הרב אסמן זוכר את הרגע הזה כאילו התרחש אתמול. בשיחה מיוחדת לקראת ראש השנה מקייב, שעדיין נתונה בעיצומה של המלחמה, הוא מספר לנו: "אני חושב שזה היה יותר מקריאה לעזרה, זו הייתה זעקה מעומק הלב. היינו מכותרים ומופצצים, עם הנשים והילדים, כולל ילדים רכים בשנים, בהם גם הילדים והנכדים שלי - כולם במקלטים. שמענו כבר מההתחלה על פשעי המלחמה שהרוסים מבצעים בערים כמו בוצ'ה, שממש קרובות אלינו והפכו מאוחר יותר לסמל הטרגדיה, ולא ידענו את נפשנו. האם לשלוח את הילדים בדרך עם סכנה מוחשית שבה עלולים לירות בהם, או להשאיר אותם איתנו כשאנחנו מופצצים וגם כן נמצאים בסכנה גדולה", הוא מתאר את הדילמה ואת חוסר האונים.

איפה תפסה אותך תחילת המלחמה?

"המלחמה תפסה אותי בעיירה אנטבקה שבאזור קייב, שבנינו עבור פליטים יהודים לפני כמה שנים. הרגשתי שמלחמה מתקרבת, אבל עד הרגע האחרון קיוויתי שמשוה יקרה ולא ניכנס למצב מלחמה.

אחד הרגעים הזכורים ביותר מתחילת המלחמה באוקראינה הוא תיעוד וידאו מצמרר של הרב משה אסמן, רבה של אוקראינה, כשהוא אוחז בספר תורה ומספר לעולם על המצב באנטבקה, כפר פליטים שהקים לפני מספר שנים סמוך לקייב הבירה.

הרב אסמן תועד כשהוא עומד סמוך לארון הקודש בבית הכנסת בכפר, ובדמעות מתחנן בפני העולם והעם הרוסי לפקוח עיניים ולעצור את שפיכות הדמים באוקראינה.

"אני גאה בכך שנפלה בחלקי הזכות להציל אנשים ולהיות בצד האור, ולא בצד ההורגים. שתקתי הרבה זמן, אבל אינני יכול לשתוק עוד. אני לא מפחד למות, לא מפחד להיהרג. מעולם לא חלמתי, בחלומי הגרוע ביותר, שיבוא בחלקי להיהרג מידיה של רוסיה - המקום שבו נולדתי", אמר אז הרב אסמן וזעק: "אני פונה מכאן לרבני רוסיה, ליהודי רוסיה ולציבור הרוסי - תעצרו את המלחמה, מתרחש כאן פשע מלחמה. זכרו - כל אלה שאדישים, כל אלה שמסכימים בשתיקה - או לא בשתיקה - הם שותפים בפשע, בפשע מלחמה, פשע נגד האנושות. ואני לא מדבר איתכם מהטלוויזיה, אני מדבר על מה שאני רואה בעיניי".

הוא אחז בספר התורה והצהיר: "אני עומד עם ספר התורה הזה שנתן לנו הקב"ה, ועם התורה אני אומר לכם - מצטער, אבל אומר לכם מילים שאמרו אבותינו כשהלכו לבאבי יאר - שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד.

מתוך קהילה של 50,000 יהודים, 30,000 הוברחו מחוץ למדינה. חבילות סיוע ליהודי אוקראינה

"אחת מהפליטות שהוצאנו הייתה אישה בת 92 בשם רחל. היא ברחת מהנאצים בשנת 1941, כשהנאצים כבשו את קייב, ואחרי המלחמה חזרה לאוקראינה והקימה דור חדש. היא נאלצה, בפעם השנייה בחייה, לעזוב את הבית ולברוח מקייב. הצלחנו להוציא אותה יחד עם בתה והן עברו דרך חתחתים כשהיעד הסופי היה גרמניה. לאחר שבועיים, לצערנו, רחל נפטרה, הלב שלה לא החזיק מעמד"

זו לא הפתיע רק אותי, אלא את כל בעלות הברית של אוקראינה - בארצות הברית, באירופה ובכל רחבי העולם. כולם חשבו שאוקראינה תיפול בתוך כמה ימים ובנס זה לא קרה, ואני מאמין שהנס יימשך וזה גם לא יקרה. בימים האחרונים אוקראינה עברה להתקפות - שחררו תוך ימים ספורים שלושת אלפים קילומטרים וממשיכים במתקפה. זה נס גדול והפתעה גדולה".

בתור חסיד חב"ד ורב שנמצא בקשר עם רבנים ושליחים רבים של החסידות בכל רחבי העולם, מעניין לשמוע מהרב אסמן האם שמע מחבריו מרוסיה מאז פרוץ הקרבות. ברוסיה שיח נגד השלטונות הוא בעייתי מאוד, ורבה של מוסקבה, הרב פנחס גולדשמיט, נאלץ לעזוב את המדינה לאחרונה לאחר שהובהר לו שנוכחותו אינה רצויה משום שדיבר בגנות המלחמה נגד אוקראינה.

קיבלת תמיכה מרבנים מרוסיה? הם לא יצאו בלהט להגנת חבריהם שהופצצו באוקראינה.

"שוחחתי עם הרבה רבנים ברוסיה שהתקשרו אליי בצורה דיסקרטית, הם מעודדים אותנו בצורה שקטה, אבל לא יכולים לומר דברים בקול. יש שם הרגשה שמסך הברזל יורד שוב. לפני כמה שבועות התקיימה אספה של כל רבני רוסיה והם החליטו להישאר במדינה עם הקהילות שלהם, אך יש רבנים שנאלצו לעזוב - כמו הרב של מוסקבה - בגלל שדיברו נגד המלחמה. אני לא מתקשר לרבנים ברוסיה כדי לא להפיל אותם. הרוסים עוקבים אחרי כולם ומודעים היטב לעמדה הפרו-אוקראינית החזקה שלי. אני עלול לסכן משהו אם אצלצל אליו, ואני לא רוצה לעשות זאת."

יש לי כאן כל הזמן ראיונות בערוצים

חינוך, בית תמחוי, ישיבה ועוד.

הרב אסמן רשם גם פרק של שירות קרבי בצה"ל, שמקרין על פעילותו עד עצם היום הזה, ובכל הזדמנות שהוא מגיע לארץ הוא נפגש עם חיילים.

נולדת ברוסיה, אתה חי שנים רבות באוקראינה. מה רוצים הרוסים מהאוקראינים? מה המהות של המלחמה?

"אחרי מאתיים ימים של מלחמה מתבררת האמת: הם פשוט רוצים שלא יהיה עם אוקראיני. בהתחלה הם אמרו שאוקראינה היא 'נאצית' והם באים להציל את האזרחים מידי ה'נאצים'. ומה הם עושים? מפציצים ערים כמו מריופול וחרקוב, ערים שהשפה האוקראינית בכלל לא נוכחת בהן, מדברים שם רוסית. הם פוגעים באוכלוסייה אזרחית.

"נשיא אוקראינה הוא יהודי, ראש האופוזיציה היה גם הוא יהודי, והמפלגות הלאומניות באוקראינה לא עברו את אחוז החסימה, אז איזה נאצים יש פה? לרוסים היה קשה מאוד עם הפריחה של אוקראינה אחרי שיצאה מברית המועצות, עם החיבור שלה למערב ולעולם החופשי, והם רוצים להשפיע בכוח שאוקראינה תהיה חלק מהאימפריה הרוסית. הם היו בטוחים שיכבשו את אוקראינה תוך שלושה ימים, אבל העם כאן הצליח לעמוד בזכות האחדות שלו ומסירות הנפש שלו, אוקראינה שרדה והיא נמצאת עכשיו בעמדה מנצחת".

ומה שקורה עכשיו מפתיע אותך? כשאנחנו שומעים שצבא אוקראינה הולך וכובש מחדש שטחים נרחבים במדינה?

עם טקס שכלל שירה וריקודים, ופשוט שכחנו לאורך כל היום מהבשורה הקשה הזו על הטנקים שמתקרבים אלינו".

ומה קרה בסופו של דבר? הטנקים התקרבו לאנטבקה?

"בערב, אחרי שהריקודים והשירים הסתיימו, נזכרתי שוב בטנקים ושאלתי את אנשי הצבא מה לגבי האזהרה שלהם. הם סיפרו שבאופן מפתיע, במהלך היום הטנקים איבדו כיוון, ואז הופצצו על ידי הצבא האוקראיני ולא נותר מהם זכר. זה היה ממש נס".

לצד הסיפור הניסי הזה, היו גם סיפורים שהסתיימו באופן אופטימי פחות. הרב אסמן נזכר במקרה אחד כזה. "אחת מהפליטות שהוצאנו הייתה אישה בת 92 בשם רחל. היא ברחת מהנאצים בשנת 1941, כשהנאצים כבשו את קייב, והצליחה להימלט ברכבת האחרונה, ואחרי המלחמה חזרה לאוקראינה, חייתה שם עם משפחתה והקימה דור חדש. היא נאלצה, בפעם השנייה בחייה, לעזוב את הבית ולברוח מקייב, מאימת הרוסים. הצלחנו להוציא אותה יחד עם בתה והן עברו דרך חתחתים כשהיעד הסופי היה גרמניה. לאחר שבועיים, לצערנו, רחל נפטרה, הלב שלה לא החזיק מעמד במסע. אישה ששרדה את הנאצים, לא הצליחה לשרוד לצערנו את ההימלטות השנייה של חייה".

"על הרבנים ברוסיה יש מסך ברזל"

הרב משה ראובן אסמן נולד בלנינגרד שבברית המועצות. בצעירותו התקרב לחסידות חב"ד, וכבר כבחור צעיר פעל להברחת ספרי יהדות ותפילין ברחבי ברית המועצות. הוא נחקר מספר פעמים על פעילותו אך לא נעצר.

בשנת תשמ"ז קיבל אישור עלייה, ויחד עם אשתו ואמו עלה לישראל. אחרי שלמד בישיבה לעולים מברית המועצות בירושלים נסע לרבי מלובביץ' כדי לקבל ממנו הדרכה. שנים ספורות אחר כך פעל למען ילדי צ'רנוביל שהועלו לישראל, ובשנת 1995 נשלח לקייב בירת אוקראינה על ידי מרכז צעירי אגודת חב"ד בארץ הקודש.

עשור לאחר מכן, פעילותו בקרב יהודי אוקראינה כבר הייתה לשם דבר והוא הוכתר לרבה הראשי של המדינה, ומשמש מאז כאיש קשר של הממשל האוקראיני לכל ענייני היהודים באוקראינה. מוסדות הקהילה באוקראינה כללו בית יתומים, את כפר הפליטים אנטבקה, מוסדות

הרבה מאוד אזרחים ברחו ושמו פעמיהם לאנטבקה כשהתחלנו לארגן קבוצות ראשונות של פליטים שאובטחו על ידי המשטרה כדי שיוכלו להגיע לגבולות ולעבור למדינות אחרות. המשטרה הייתה מאוד מעודכנת דרך הצבא בדרכים הנכונות להגיע לגבולות וכיצד לעקוף את הרוסים וגם לעבור במחסומים שהציב צבא אוקראינה. בשבועות הראשונים הבאנו את כולם לאנטבקה והוצאנו משם את שיירות הפליטים, אך אחרי השבועות ההם נהיה כבר מסוכן מדי להישאר בכפר בגלל ההפגזות הכבדות, אז חזרנו כולנו לקייב".

ריקודים באמצע המלחמה

הרב אסמן כמעט ולא עזב את אוקראינה במאתיים ימי המלחמה. למעט שתי גיחות קצרות לישראל, הוא נשאר בעיקר על קו קייב-אנטבקה. "לא עזבתי את האזור. אחרי שהעברנו את האנשים האחרונים מאנטבקה בתקופה שהיה מסוכן מאוד, חזרתי עם כולם לקייב וליוויתי את כל מי שהיה זקוק לעזרה או תמיכה. הפעם הראשונה שיצאתי מגבולות המדינה הייתה לכמה ימים לישראל, וזה היה שלושה חודשים אחרי תחילת המלחמה, כשהמצב התייצב, עד כמה שאפשר לומר זאת, כדי להביא את הזעקה שלנו בפני בכירים ישראלים".

קייב עיר גדולה עם עשרות אלפים יהודים. מה הם עושים ברגע האמת?

"נשארו בקייב יהודים רבים, אבל רבבות עזבו. עזרנו לכל מי שאפשר, יהודים ולא יהודים. מי שנוקק, מי שנפצע והיה צריך עזרה. סייענו לפליטים לא רק בקייב, אלא גם למי שברחו בתוך המדינה למערב אוקראינה. העבודה שלנו התפרסה על פני כל אוקראינה. היו גם הרבה מאוד גברים בגיל צבא עד גיל ששים שהוחלט שאסור להם לעזוב את המדינה, ובעוד שסייענו לנשים ולילדים לצאת, הגברים נשארו כאן, לפעמים בלי פרנסה ובלי אגורה ממש, והיו נוקקים לכל דבר. היו מקומות שנוקקו לסיוע של פסיכולוגים לילדים וגם למבוגרים, יש אנשים שהצלחנו לעזור להם בדיור, אחרים היו צריכים תרופות, וכמובן כולם נזקקו לאספקה של מזון".

יש הרבה מאוד רגעים מדאיגים בסיטואציה שהרב מתאר. איך בכל זאת מצד אחד מנהלים חיים יהודיים, ומצד שני מתמודדים עם העומס ההולך וגדל של פליטים והצורך לנסות ולהעביר אותם הלאה?

"באחד הימים שהיה אחד השיאים של הפליטים שנמצאים ברויזמית יחד איתנו - כ־700 איש חוץ מתושבי אנטבקה הקבועים - הגיעו אנשי צבא והזהירו ש־22 טנקים רוסיים נוסעים שני קילומטרים מאיתנו ואנחנו בעצם המקום היחיד שנשאר להם לעבור בדרך לקייב, לאחר שהאוקראינים פוצצו כמעט את כל הגשרים כדי לעצור את הרוסים.

"חששתי מאוד, כי ידעתי משירותי הצבאי לאיזה נזק יכולים לגרום טנקים שזורים בכיוון ישיר, בניגוד לרקטות שלעיתים עוברות מעל ולא פוגעות. ידעתי שבעיירות סביבנו ירו הטנקים ישירות לבתי מגורים ועל ריכוזים אזרחיים. ביקשתי עצה מה' ועלה לי רעיון. ביקשתי מהאנשים, למרות המצב, שנעשה ממש באותם רגעים טקס הנחת אבן הפינה להקמת ישיבה חדשה באנטבקה. לפני המלחמה, כך זכרתי, היה תורם שהבטיח כסף לבניין מפואר לישיבה. ביקשתי מכולם להצטרף, הלכנו לאחד השטחים הפתוחים באנטבקה, עשינו הנחת אבן הפינה

תשרי בתיאטרון

אֶסְפַּקְלָרִיָּא

זמן הצגה - אוקטובר

שלישי | כ"ג תשרי 18.10

17:00 - הגינה של יעלי - ילדים

21:00 - שלום עולמים - מבוגרים

חמישי | כ"ה תשרי 20.10

17:00 - הדרך ללב של ליבי - ילדים

20:30 - ארבעה אבות - מבוגרים

ראשון | כ"ח תשרי 23.10

17:00 - הגינה של שלי - ילדים

20:30 - חד הורים - מבוגרים

שלישי | ל' תשרי 25.10

17:00 - הדרך ללב של ליבי - ילדים

20:30 - שברי לוחות - מבוגרים

חמישי | ב' חשוון 27.10

17:00 - הגינה של שלי - ילדים

20:30 - אי זוגי - מבוגרים

ראשון | ה' חשוון 30.10

17:00 - הדרך ללב של ליבי - ילדים

חמישי | י"א תשרי 6.10

20:30 - אי זוגי - מבוגרים

שלישי | ט"ז תשרי 11.10

14:00 - הדרך ללב של ליבי - ילדים

17:30 - הגינה של שלי - ילדים

20:30 - ארבעה אבות - מבוגרים

רביעי | י"ז תשרי 12.10

14:00 - הדרך ללב של ליבי - ילדים

17:30 - הגינה של שלי - ילדים

20:30 - אי זוגי - מבוגרים

חמישי | י"ח תשרי 13.10

14:00 - הדרך ללב של ליבי - ילדים

17:30 - הגינה של שלי - ילדים

20:30 - חד הורים - מבוגרים

שישי | י"ט תשרי 14.10

13:00 - המסע של ברל"ה - ילדים

ראשון | כ"א תשרי 16.10

12:00 - המסע של ברל"ה - ילדים

"ביקשתי מהאנשים, למרות המצב, שנעשה ממש באותם רגעים טקס הנחת אבן הפינה להקמת ישיבה חדשה באנטבקה. ביקשתי מכולם להצטרף, הלכנו לאחד השטחים הפתוחים באנטבקה, עשינו הנחת אבן הפינה עם טקס שכלל שירה וריקודים ופשוט שכחנו לאורך כל היום מהבשורה הקשה הזו על הטנקים שמתקרבים אלינו"

"ישראל חייבת לבחור בצד הנכון של ההיסטוריה ולעזור לאוקראינה". עם נשיא אוקראינה, ולדימיר זלנסקי

אל תגיעו לאומן

לפני כמה חודשים, ביום העצמאות של אוקראינה, עשה הרב אסמן מעשה לא שגרתי. הוא הקליט שיר פטרייטי באוקראינית שהפך במהירות ללהיט לא רק בקרב היהודים אלא גם ברשתות החברתיות הפעילות במדינה. את השיר, ששמו 'אוקראינה, אנחנו איתך', מבצע הרב אסמן יחד עם חיילים בשדה חיטה בקייב, ומשולבים בו קטעים מהפגנות שנערכו ברחבי העולם למען האוקראינים.

איך מתחבר רב חסיד לשיר שהפך להיט אמיתי באוקראינה?

"כל אחד מאיתנו צריך להיות מיוחד" מחיך הרב אסמן. "אני מאוד אוהב לשיר, זה לא השיר הראשון שהקלטתי, בעבר כבר ביצעתי דיסק שלם", הוא מפתיע. "יש באנטבקה סטודיו הקלטה מקצועי ויש

הורים ושואלים אותי המון על הקשר עם רבני רוסיה. אני עונה שאנחנו אומנם בסכנה פיזית באוקראינה, אבל ברוחנו אנחנו אנשים חופשיים ויכולים לחשוב ולהגיד מה שאנחנו רוצים - גם אם אנחנו לא אוהבים את הפעילות של הממשלה שלנו. ברוסיה אסור להגיד מה שמנוגד לדעת הקרמלין. עזבתי לפני הרבה שנים את ברית המועצות כי לא הייתי מוכן להשלים עם מצב שבו מישוהו יכתוב לי מה להגיד ומה לדבר". הרב אסמן לא מסתיר את אכזבתו מכך שישאל לא הביעה עמדה נחרצת יותר לגבי המצב בין רוסיה לאוקראינה. "בתור עם ישראל שעבר את השואה אנחנו צריכים לעזור לעם אחר - מה גם שלא מעט יהודים נהרגו וסובלים כאן, וקהילות שלמות נהרסו. אני חושב שזו לא רק מלחמה נגד אוקראינה, אלא נגד כל המדינות החופשיות, אירופה ואמריקה. חשוב לישראל שאוקראינה תהיה חזקה, כי היא בת ברית שלה. מי נשאר בנות ברית של הרוסים? איראן, צפון קוריאה, סוריה והפלשתינים. אוקראינה עשתה עבודה טובה גם מבחינת ישראל, כי הוכח שהצבא הרוסי לא ממש מפחיד כמו שעשו ממנו.

"לדעתי ישראל צריכה לעזור הרבה יותר לאוקראינה, כי האוקראינים מצפים לזה ושואלים על כך. אני מסביר שיש כאן עניינים אסטרטגיים בגבולות ושיש יהודים ברוסיה שצריך לשמור עליהם, אבל כאן מתקשים להבין למה לא מוכרים לאוקראינה אפילו נשק הגנתי כמו מערכת כיפת ברזל. קשה להם מאוד להבין את היחס הזה דווקא ממדינת ישראל", הוא מדגיש.

חבר הכנסת ניר ברקת ביקר אצלכם ממש בשבועיים האחרונים, אבל זה היה ביקור יוצא דופן. למה פוליטיקאים מישאל לא מגיעים לדעתך לאוקראינה? זה המצב הביטחוני?

"הפוליטיקאים לא מגיעים לאוקראינה מסיבה אחרת, לא בגלל ביטחון אלא משום שהם לא רוצים להתערב בין רוסיה לאוקראינה. ניר ברקת אכן ביקר פה באחרונה. מזכיר המדינה האמריקני כבר היה אצלנו, וגם ראש ממשלת פולין ושר החוץ של גרמניה, אבל ישראלים לא הגיעו. מדינת ישראל בחרה צד לא נכון. היא צריכה לבחור בצד הנכון של ההיסטוריה".

לנו מלחין יהודי מקצועי בקהילה, ושיר לפעמים יכול להעביר מסר הרבה יותר חזק מאשר מילים שנאמרות. רציתי לתת את השיר כמתנה למדינה. בהתחלה חשבתי שאתקשה לשיר אותו כי הוא ממש לא בסגנון שלי, אני שר שירים שקטים יותר וזו מוזיקת רוק רועשת. אבל הקלטנו, ובסופו של דבר התגובות היו חזקות מאוד".

נראה שזה שם המשחק של הרב אסמן: להיות לא שגרתי. חוסר השגרתיות הזו קנה לו מקום של כבוד בארצו ומחוצה לה. הוא מקושר היטב הן לתורמים והן לגורמים פוליטיים ונחשב לאישיות אהודה מאוד באוקראינה.

עכשיו הוא עסוק בליקוט שברי המלחמה. "הקהילה שלי בקייב לפני המלחמה מנתה קרוב ל-50,000 איש. מתוכם קשה לי להגיד כמה נשארו, אחרי שהוצאנו לפחות 30,000 בני אדם מחוץ למדינה. העלינו גם הרבה מאוד עולים לארץ ישראל, אם כי היו לצערי גם כמה שחזרו. אני בעד העלייה לארץ ישראל, עודדתי אותה ואמשיך לעודד. לצערי, גם לאירופה הגיעו הרבה מאוד יהודים שניסו לכוון לארץ הקודש".

ומה מצב המוסדות שלכם?

"רק בקייב הבירה היו לנו חמישה בתי ספר יהודיים, גנים יהודיים, מוסדות רבים. הכול ריק עכשיו. אנחנו מנסים לפתוח עכשיו בית ספר חדש עם מקלט".

איך ייראו תפילות ראש השנה ויום הכיפורים בקייב?

"חוץ מכמות האנשים, לא יהיה שינוי של

ממש בתפילות ראש השנה ויום הכיפורים. אנחנו מארגנים הכול ונתפלל השנה באופן הכי חזק לניצחון ולשקט. אנחנו במצב חדש. כולם נושאים עיניים אל אוקראינה, ואנחנו בתור הקהילה היהודית צריכים להיות חזקים, להתעלות ולשמש דוגמה לכולם. אנחנו צריכים להשפיע בכל יום, בכל דרך, על מיליוני אוקראינים שרואים אותנו דואגים לכולם, כל הזמן".

קראת לחסידיים שמגיעים בדרך כלל לאומן לראש השנה להימנע מכך. למה בעצם?

"האזהרה שלי נגעה בעיקר לראש השנה באומן, לא לימים אחרים", הוא מסביר. "מסוכן מאוד שיגיעו לאומן עשרות אלפים בראש השנה. הרי כולם, גם הגויים, יודעים בדיוק מתי מגיעים לשם רבבות. אין שם הגנה רצינית, אין שם מקלטים, והרוסים יכולים לנצל זאת כדי לעשות פרובוקציות ולירות לעבר האזור. אוקראינה לא יכולה לאבטח כמות כזו של אנשים בריזמנית".

עם הפנים לשנת תשפ"ג, מה אתה מאחל לעצמך וליהודי אוקראינה?

"אני חושב שאנחנו בתקופה של פעמי משיח. אנחנו בשנת השמיטה, וכתוב שבשנה הזו מלחמות מתגברות, ובמוצאי שמיטה בן דוד בא בעזרת ה'. בינתיים אני כאן, המלחמה נמשכת ואנחנו דואגים לקהילה. בשבת שעברה עשינו שבתון לצעירי הקהילה והיו די הרבה אנשים בבית הכנסת, ואני מקווה שהמגמה הזו רק תלך ותגבר, שנחזור לפעילות כפי שהיה לפני המלחמה, ואף הרבה יותר מכך". ●

"מאמין שהנס ימשך ואוקראינה לא תיפול". כביש שהופצץ בין קייב לאנטבקה

לא רק משפחה, אורחים ואוכל: החגים הם זמן טוב לעצב את החיים

החגים באים ואנחנו, אופטימיים חסרי תקנה, לא מאמינים בסגר ומחכים כבר לשולחן העמוס, למשפחה ולאורחים שלא יודעים מתי ללכת. מה עם הבית שלנו? זה זמן טוב לחשוב גם עליו

קול (רעש), עמידות בפני רטיבות ולחות (חדרים רטובים), יציבות בפני רעידות אדמה וכמובן המודולריות שהזכרנו כבר.

כן, גם מעצבים עם החומר הזה.

כל זה טוב ויפה אבל מה שלנו חשוב באמת הוא איך ייראו הדברים בסוף. אנחנו רוצים שהבית יהיה נעים, יתאים לנו ולחיים החדשים שלנו, לגבס התמחות גם בזה וללא מתחרים. תוכלו להנמיך תקרה ולשלב תאורה שקועה בתוכה, ליצור נישות לארון ספרים ולכל דבר אחר, לפתוח חלונות ולבנות קירות מעוגלים, אפילו קשתות בפתחי כניסה לחדשים, הגבס באמת יודע לעשות הכל ולהשאיר את פני השטח, חלקים ובגימור שקיר בטון או בלוקים יכול רק לחלום עליו.

לא השתכנעתם? אז תדעו שהבנייה בלוחות גבס היא בניית בזק והוא זול יותר ממה שאתם חושבים. זאת אומרת, מעכשיו ועד האורחים שעתידים להגיע לחג, הכל כבר יכול להיות אחרת. כל שנותר הוא להכין להם יותר מידי אוכל ושיהיה נעים מידי כדי שהם יחזרו גם בשנה הבאה.

אבל יותר חשוב מכל אלה, לחלק את הבית בצורה הטובה ביותר, זו שתיטיב עמכם ועם בני ביתכם, שתדע היום לתת לכם דירת 5 חדרים ומחר כשהילדים יצאו מהבית להפוך לדירת 4 חדרים מפנקת, בקלילות ובמהירות.

גם אנחנו התמכרנו לגבס

בנייה בלוחות גבס נתפסת היום, יותר מתמיד, כשיטת הבנייה המתקדמת, היעילה והכדאית ביותר. היא זוכה לאהדה לא רק בקרב מי שכבר בנה בעזרתה אלא גם עבור רשויות איכות הסביבה בארץ וברחבי העולם. הגבס הוא חומר טבעי שאינו מכיל חומרים רעילים ומזיקים, בריא למשתמש ולכל מי ששוהה במבנה עשוי גבס, ניתן למחזר אותו והשימוש בו כמעט ולא מייצר פסולת. כל זה וגם תוכלו אחרי כמה שנים לשנות את מיקום הקירות בקלות, זה באמת חלום.

בחברת אורבונד מסבירים את היתרונות הנוספים של החומר שהפך אותו בעצם לחומר המוביל היום בשוק, שימוש בגבס מייצר בידוד תרמי משמע יעילות אנרגטית של המבנה וחסכון בהוצאות החשמל, בידוד אקוסטי בין חדרים המונע מעבר

ודאי משתוללת איפשהו בעולם, חם ולמי כבר יש כוח לעשות משהו בחום הזה ובגדול יש הרבה סיבות למה לא. מצד שני, יש גם סיבות ממש טובות למה כן. התקופה האחרונה הכניסה אותנו לבתינו שהפכו להיות המרחבים המשמעותיים ביותר בחיינו ועם כזו אחריות, הם צריכים להיות גם מזמינים, נעימים, מתאימים לחיים הדינאמיים שלנו. למדנו שהבית שלנו צריך להיות גמיש ולתת לנו מענה לצרכים המשתנים. פתאום הבית הפך למשרד, צריך להזיז קירות ולייצר פינות עבודה שקטות תוך כדי זה שהילדים נמצאים בבית. אז איך עושים את זה?

איך ניתן לשלב שינויים קלילות כדי לשמור על שפיות ולעבור את זה בשלום? התשובה - תבחרו בדברים הפשוטים, הנוחים והקלים, שיסדרו לכם את החלל ויעצבו לכם מחדש את הבית עליו אתם חולמים, בלי להוריד את הגג ולהפיל עמודים תומכים, קירות אפשר וכדאי לבנות עם לוחות גבס, אולי אפילו עדיף.

כן, תיקנו וילונות חדשים שיכניסו אור הביתה, תרכשו את הכורסא הפינתית שתמיד רציתם, תחליפו את השטיח באחד אחר שיפתח את החלל

שיפוץ הבית הוא משימה לא פשוטה בכלל. את זה כולם יודעים ומי שלא, כדאי שיתקדם לשנת 2022, בין אם אתם עושים את זה בעצמכם ולא צריכים להתייעץ עם איש לגבי בחירת הקרמיקה בחדר הרחצה וצבע הקיר בחדר השינה לבין אם אתם עושים את זה בזוג וכן צריכים לקבל החלטה משותפת לגבי האם הרצפה תהיה מפרקט או מאריחי פורצלן, מדובר על משימה שיש שאפילו יגדירו אותה כבלתי אפשרית.

בכל זאת, מאות אלפי אנשים משפצים את ביתם בכל שנה בישראל וצולחים את הדרמה הגדולה בהצלחה. לא נטען פה טיעונים לגבי למה בכלל זה כדאי כי התשובה ברורה, לפעמים כי צריך ולפעמים כי רוצים, הסיפור המעניין באמת הוא למה עכשיו?

הרבה סיבות למה לא וגם כמה למה כן

החודשים הקרובים הם תקופת מעבר, מהקיץ לחורף, מסופה של שנה לתחילתה של חדשה, מהחופש לפעילות מחודשת, זה זמן טוב לשינויים, להתפתחות, להחלטות חדשות. החגים כבר מעבר לפינה, מגפה כזו או אחרת

אורבונד מאחלת לכל קוראי בשבע שנה טובה

צילום: רותי צחורי - חלומות מעוצבים

התחלה // לפני 38 שנים בירושלים. הרביעית מתוך שבעה אחים ואחיות.

אבא // הרב שמואל אליהו. "הרבי שלי. כל עולמי. גדלתי לצד אבא שלא לוקח אותך להסתובב בקניון אלא לאר"י הקדוש, לרבי יוסף קארו או למעיינות. הוא השראה לאיך לאהוב מכל הלב כל אדם מישראל, איך לראות רק את הטוב בכל מצב ולדאוג במסירות נפש לכל יהודי".

אמא // הרבנית טובה אליהו, ראש מדרשת 'תכלת' בצפת ומפיקת סרטים תורניים לילדים. "אמא תלמידת חכמים, סמל לנשיות וליופי. אישה שנותנת לבעלה את המרחב לעשייה. היא האמא הכי בעולם. ממנה למדתי שאישה צריכה להיות מלאה כרימון".

זאת ילדותי // נולדה בירושלים בשמחת תורה, "ומאז כל החיים שלי בכיוון הזה". כילדה קטנה הצפינה עם משפחתה לשלומי, כאשר אביה מונה לרב המקום. "בזמנו שלומי הייתה עיירת פיתוח בכל המובנים, אבל האנשים שם היו זהב טהור. הייתה שם אוירה חמה ומיוחדת. אנחנו הילדים למדנו בבית הספר עם כולם. נראה לי שמהחיים המשותפים שם קיבלתי את היכולת להתחבר לכל הסגנונות".

ראיתי עיר // בגיל חמש עברה עם משפחתה לצפת, בעקבות מינויו של אביה לרב העיר. "אין כמו צפת, עיר הרוח. זה לחיות מגיל צעיר בהבנה שיש משהו שהוא מעבר למה שהעיניים רואות. זאת עיר עם המון שכבות בזמן, בחוכמה ובעומק".

מחברים // "לאורך הילדות שלנו ההורים שלי היו בתודעה של השקעה בחינוך. אמא שלי נכנסה לאולפן והקליטה סדרה של סיפורי תנ"ך לילדים במיוחד בשבילנו. היינו מאזינים לקלטות שלה בשקיקה. אבא היה מטייל איתנו המון והיה מספר לנו סיפורים על גדולי ישראל, על החיד"א, הבן איש חי, הבאבא סאלי והרבי מלובביץ'. ככה סופגים אהבת תורה באופן חי ועמוק".

סבא // הרב מרדכי אליהו זצ"ל. הייתה בת 24 כשהלך לעולמו. "מגיל צעיר הייתי מחוברת לסבא. זה לגדול לצד מישהו שמסתכל עלייך ואומר לך כל הזמן שאת הכי טובה. זה להיות הכי אהובה, ותמיד הלב היה פתוח והעיניים היו מרוכזות בי. כילדה ידעתי שסבא נורא עסוק, אבל הרגשתי הכי חשובה בשבילו. הוא היה בשבילי סבא שמחמם לי בורקס ומכיין לי חביתה, אבל גם אדם מלא הוד וצדיקות".

צדיק // "אהבתי לראות אותו יושב בחדר שלו עמוס הספרים וקורא ולומד כמו מישהו ששוחה מים חיים בצמא. אהבת התורה שלו הייתה עצומה. ראיתי מולי אדם מלא באור, וגם כילדה הלב הרגיש יראת הרוממות ממנו. הוא היה בשבילי כמו ספר תורה מהלך".

בדרכו // "היום אני משתדלת לחיות אותו בתוכי. בכל דבר אני חושבת מה סבא היה עושה. אני משתדלת לנהוג כמנהגיו, לומדת את הספרים שלו ומגלה הרבה דברים שלא ידעתי עליו. הוא מאוד נוכח בחיים שלי. לא יודעת מה הייתי בלעדיו. אני משתדלת להמשיך את האור שלו בעולם".

אולפנה // אולפנת בהר"ן בגדרה. "הלכנו יחד קבוצה של חברות, ולראשונה בחיי הייתי עם בנות שדומות לי. יש משהו מאוד נוח בלהיות בקבוצת השווים בגיל ההתבגרות. הצוות באולפנה השקיע בנו המון. יש לי המון הכרת הטוב לאולפנה. במיוחד

הרבנית רחל בזק

38

נשואה לרב בצלאל בזק, אם לשבעה

תושבת נתניה

יועצת אישית וזוגית, רבנית בקהילת החוזרים בתשובה 'היכל אליהו', מעבירה שיעורים לנשים בארץ ובעולם

- הישיבה, השכנים, החינוך, הכול. אבל בעלי ואני הסתכלנו אחד על השני ואמרנו 'אוקיי, מה עכשיו? במה נוכל להיטיב לעולם?' חיפשנו במה אנחנו יכולים לתרום".

התשובה // יחד עם בעלה הם מובילים את קהילת 'היכל אליהו' לחוזרים בתשובה בנתניה, על שם הרב מרדכי אליהו זצ"ל. "האוכלוסייה מגוונת, מכל הגילים והעדות והגוונים של עם ישראל. כולם אנשים שמחפשים מעייין לשנות ממנו. בעלי תשובה זו ברכה לעם ישראל. אין יותר מרגש מהם. הם אמיצים וזאת זכות ענקית להיות לציידם".

פנימה // "בקהילה כזו אין כללי לבוש, אין סטטוסים. כל אחד במקום שלו וכולם ברורים וכולם אהובים. בחיצוניות אולי אנחנו שונים, אבל בנשמה פנימה אנחנו אחד. יש שם 'לך אֵלִי תשוקתי', הם חיים בתשוקה לקדוש ומתמודדים עם אתגרים לא פשוטים בשילוב החיים החדשים עם העולם הקודם. אנחנו שם למענם, להתפלל ולתת להם את הכוח לעבור את הגשר".

לומדות // במהלך השבוע ובשבטות מעבירה שיעורים לנשות הקהילה. זה הבסיס לשיעור השבועי המופץ בקרב אלפי נשים בכל הארץ. "בקורונה לא

הנחת // שבעה ילדים, הבכורה בת 17 והקטן בן שנתיים. "הם גילוי האינסוף של המתקנות והאמת. אני משתדלת לנהוג איתם כמו שנהגו בי בילדותי, באפס ביקורתיות והמון עין טובה".

יועצת // בהכשרתה יועצת חינוכית, מעל עשור עבדה בתור יועצת בבתי ספר יסודיים. "היועצת היא דמות משמעותית שיושבת במיתרי הלב של המערכת. הרבה מונח על הלב שלה. זו הייתה שליחות עצומה, כי גיל הילדות הוא גיל מאוד קריטי שבו אפשר להשפיע ולתקן. אולי פעם אחזור לזה".

ביטחון בה' // "הילדים של היום נועדו להיות נביאים וצריך לגדל אותם לכך. לחנך להקשבה לקול ה' ולשאול מה תפקידי בעולם, מה ה' רוצה ממני. חשוב שהילדים יחששו את אהבת ה', כמה ה' אוהב אותם, שה' הוא אב הרחמים. הרבה מדברים על חינוך לביטחון עצמי, ואני אומרת שצריך לגדל ילדים עם ביטחון בה' - מכך נובע הכול".

מצפה // כזוג צעיר קבעו את ביתם במצפה יריחו. אחרי חמש שנים החליטו שהגיע הזמן לעבור למשימה הבאה, ארוז מזוודות ועברו לנתניה, ומאז, כבר 14 שנה, הם שם. "הכול היה מושלם במצפה

אני מלאת הערכה לרב משה נוימן, ראש האולפנה, מחנך בחדס, מלא ענווה ואהבה. איש נדיר".

לתת // בשנת השירות שימשה מדריכה באולפנת בהר"ן. "זה היה בשבילי אימון שרידים, להבין שאת לא הנושא ואת צריכה להיות עסוקה בלעשות טוב לזולת". אחרי השירות למדה במדרשת 'צפת' בצפת. ראש המדרשה הייתה מי שלימים הפכה לחמותה, הרבנית טובה בזק, "האדמו"רית שלי".

גדלים יחד // "בעיקרון לא רציתי להתחתן בגיל עשרים ובכלל רציתי לטוס להודו, אבל אבא, שפחד שאני אתחיל להתבלבל, הציע לי את בצלאל, תלמיד ישיבה במצפה יריחו. כשיצאתי איתו אמרתי לו שאני לא רוצה להתחתן, אבל הוא האמין בנו והייתה לו סבלנות גדולה. בסוף הלכתי אחריו. במבט לאחור, כשהתחתנתי לא הייתי בשלה לחתונה, אבל הבשלת יחד איתו, גדלנו יחד".

החצי השני // הרב בצלאל בזק, רב קהילת 'היכל אליהו', קהילה של חוזרים בתשובה, ומלווה בעלי תשובה בבית מדרש באבן יהודה. "הוא הכול בשבילי, בלעדיי אני כלום. הוא החבר הכי טוב והשותף לכל דבר ועניין".

במגרש הביתי

בוקר טוב

משתדלת להשכים קום מוקדם לתפילה וכדי לעשות השכמה בנחת לילדים, ואז הכנת השיעורים ופגישות עם נשים. אחר הצהריים מוקדש למשפחה, "כשהפלאפון בארון ואני יותר עם הילדים". בערבים מעבירה שיעורים בכל הארץ.

השבת שלי

"שב ואל תעשה. שבת וינפש, כמו נופש עם הילדים, וגם השיעור המתוק לנשים בקהילה".

פאילאס

שירים של ימים נוראים. "אני נהנית לשמוע אותם גם לאורך השנה. זה משאיר אותי על תדר גבוה".

צ'אט לופט

סבתא, הרבנית צביה אליהו תליט"א, אשת הרב מרדכי אליהו זצ"ל. "כמו שסבא כתב לה ביד רועדת בימיו האחרונים: 'לכל מה שהגעת - בזכותך הגעת'. זהו כוחה של אישה".

לשאלה

"שיהיה לעם ישראל שלום בלב, בגוף ובנפש".

לפחית אותי

"מצער אותי שאנשים וזוגות במחלוקת".

כשאמיה גול

"התפילה שלי היא לזכות להגיע לכל האחיות שלי בארץ ובעולם ולתת להן מהמים החיים, אהבת עולם והריפוי שקיבלתי אצל סבי המאור הגדול".

יכולנו להיפגש והעברנו את השיעור בזום, ומאז השיעור הפך ארצי, בשידור חי". את יומה מקדישה לשיעורי נשים, וליווי נשים ולהעצמתן.

אור גדול // בנוסף, לבקשתו של אביה נפתחה 'החבורה'. "מדובר בחבורת נשים מהארץ ומהעולם ששותפות בעבודת ה'. אנחנו נפגשות פעם בשבועיים בזום, ובעיקר עובדות תהליכים של ריפוי הנפש ומבט פנימי. ללמוד דרך האר" הקדוש ותלמידו הבעש"ט איך לחיות באור. זאת הדרך שלי להעביר את מה שאני קיבלתי מסבא זצ"ל, כיצד אישה יכולה לחיות באור".

העיקר להתחיל מהתחלה

"אני פוגשת הרבה נשים מכל המגזרים - חרדיות, דתיות-לאומיות, מסורתיות, חזרות בתשובה ושאינן דתיות. הרבה תהליכים שנשים עוברות נובעים מהיכולת שלהן להתחדש בתודעה, להתנתרר מהעבר ולא להיתקע שם. בפתחה של שנה חדשה צריך לשנן ולהאמין שאני בריאה חדשה, וככל שנבק את זה יותר לעומק ייפתחו לנו שערים חדשים".

אם זה לא היה המסלול

עושה ברוך ה' את מה שאבי מורי ביקש ממני, ושמוחה על כך".

שנה 100 מתמת

שנה ראשונה! חנים

אפשרות לשני ימי לימוד בשבוע בלבד *

הוראת מתמטיקה
מסלול חד חוגי ממוקד ומעמיק

שנה מהספרים

ספרות
גם תואר שני

שנה קצבית ושמחה

מוזיקה
אפשרות לשילוב עם מזמור

שנה קטנה גדולה

הגיל הרך
אפשרות לשילוב עם חנ"מ

שנה של חזרה למקורות

תנ"ך
גם תואר שני

Shana Tova

שנה ראשונה! חנים

אפשרות לשני ימי לימוד בשבוע בלבד *

אנגלית
yes you can

שנה של גילויים מעניינים

מדע וטכנולוגיה
תואר איכותי לעולם מתקדם

שנה מיוחדת

חינוך מיוחד
תואר שני בחינוך משלב

החוג לאנגלית גם בשילוב חוגים נוספים: תנ"ך, ספרות, מדעים וחינוך מיוחד

שנה ראשונה! חנים

המכללה האקדמית לחינוך
גבעת ושינגטון
חינוך בראש אחר

washington.ac.il
toar@washington.ac.il
לפרטים ולהרשמה: 073-3744339

* בבטח לחתום ומכללה

מאחורי כל גבר מצליח עומדת

נסיונות להתחבר לעצמנו, אנחנו בסך הכל מנסים לסלול כביש עוקף להגיע אל הנפש האלוקית.

מה מפריד בינינו הדבר שמפריד את החיבור בין איש לאשתו זה הנפש הבהמית.

הנפש הבהמית של מי מהם?

של שניהם.

למה?

נכון שציניו שהמגרש הביתי של הזוגיות הוא המגרש הביתי של האשה. אבל, כתוצאה מעיוות של הטבע האינטואיטיבי הנכון של האשה מילדות וכתוצאה של אכזבות או אפילו חוסר אמון שהיא מגיעה איתו אל הקשר או חוסר אמון שנוצר בתוך הקשר.

אותה נפש בהמית שכל אחד מבני הזוג מביא לתוך הקשר, מביאה את היישות של כל אחד לתוך הקשר ומייצרת סוג של חומת הפרדה בין האיש והאשה. בעצם, כל הריבים וההתנגדויות המתרחשות בזוגיות מתבססות על המקום הזה, תוצאה של זה שלא מצליחה להווצר אחדות בין בני הזוג.

איך רותמים את הנפש הבהמית ולא נותנים לה להשתלט?

אנחנו יודעים מה קורה בפועל, הנפש הבהמית מנצחת בהרבה מערכות... הנפש הבהמית ערמומית, מלאה בשקרים והבטחות, יוצרת פרוד ולא אחדות.

רק שכל אחד מצליח להתחבר לעצמו, רק ורק אז יכול להתאפשר חיבור אמיתי בין בני הזוג או לחילופין, דרך הצורך ליצור זוגיות טובה זה מדייק את האדם ועוזר לו להתחבר לעצמו, לנפש האלוקית שלו.

זו הדרך לגלות ולהתחבר לאלוקים בצורה הכי מעשית בחיינו, זו ההתגלות האלוקית הכי מוחשית שיש לנו, זו אחת הסיבות שבגללה בן אדם הוא שלם רק כשהוא נשוי.

תהליך פרקטי של עבודת עזר כנגדו

תהליך בניית העבודה של עזר כנגדו בפנימיות, מושתת על תהליך של בניית וחזקת אמון בזוגיות.

איך זה בעצם עובד?

רוב האנשים אפילו לא מבינים שאין להם באמת אמון נקי טהור בבן או

שהיא היישות הזוגית. בגלל שהנפש הטבעית היא הנפש הבהמית, היא הצורה הראשונית והאינטואיטיבית שבה האדם חווה את העולם, אוטומטית הוא נמשך לשם בלי הרבה מאמץ: תאוות, עצלנות, היא גורמת לו להיות אוכל חינם, לבסס את חייו על העדפות ולא על בחירה.

זה גורם לשניהם להרגיש מחסור וכאב עמוק מאוד בנשמה, הם נמצאים בריקנות תמידית כי הם לא מזינים את הנשמה שלהם.

נמאס לי מהריקנות הנוראית הזאת

מה זה הריק הנורא הזה שמנסים למלא אותו בלי הפסקה בכל כך הרבה דרכים:

קניות, סמים, מין, אוכל, סרטים ועוד.... הריק הזה הוא סימפטום, הוא סוג של כאב שהנפש האלוקית מכאיבה לאדם ואומרת לו בצורה לא מודעת שהוא מזין את עצמו במקומות הלא נכונים. והכאב הזה ממשיך ומחריף והופך לדכאונות ואפילו מחלות נפש.

החיבור האמיתי לעצמי

כבר הבנו שהחיבור לנפש הבהמית שלנו, לא פותר לנו את החיבור לעצמנו. ההפך

הוא יוצר ריחוק מאוד קשה וכואב בין הנפש לגוף, הוא מעצים את הפער. כשאדם מצליח להתחבר לנפש האלוקית שלו, למקור החיות שלו שמחיה אותו בכל רגע ורגע, אז הוא מצליח להתחבר לעצמו.

להיות מחובר לעצמו - המשמעות היא לא להיות מחובר לכעסים, לפחדים, לתאוות שלו אלא למקום הנשמתי שלו שהוא המקום האמיתי שבו שלא מושפע מהנפש הבהמית.

בגלל שהיישות שולטת בנו בצורה טבעית ומאוד אגרסיבית, אנחנו נוטים להאמין לדמיונות, לכעסים, לפחדים ולכל המנגנוני הגנה שנוצרו על מנת להגן על אותה נפש בהמית.

תמיד כשבדקים לעומק טוב טוב על מה מנגנוני ההגנה שאנחנו ממשיכים לשמר יושבים, זה רק הגנה (לא יעילה) על הנפש הבהמית.

כשאנחנו עמלים והולכים להתפלל, מתבוננים התבוננות פנימית, מקיימים שיחות, לומדים תורה ועוד אלפי

במשפט: "על כן יעזב איש את אביו ואת אימו ודבק באשתו והיו לבשר אחד".

המשמעות היא, שהגבר צריך לעזוב את המגרש הביתי שגדל בו והוא צריך להתחבר למגרש הביתי של אשתו וביחד הם הופכים לנשמה אחת במגרש הביתי של האשה. זה לא טעות, נכון שנוצר משהו חדש אבל זה נוצר במגרש שלה.

במקור, גבר שנושא את אשתו לאשה, אמור בעצם לבחור בה בחירה אמיתית. בדורנו, לצערנו, בגלל קידוש האינדיבידואליזם הגבר הממוצע לא באמת בוחר בחירה אמיתית באשתו. הוא מרגיש ומביע התנגדויות רבות לכל הנסיונות של האשה לשנות אותו, להשתלט לו על החיים, לבלוע אותו, למחוק אותו.

"מה? אין לי חיים? אני לא יכול להביא את עצמי? היא משתלטת עלי? אני צריך למחוק את עצמי בשביל שיהיה פה טוב בקשר? למה זה צריך לבוא על חשבוני? אסור שלבן אדם יהיו דברים פרטיים?"

הוא לא מבין, שבסך הכל, האשה מנסה לעזור לו להתכוון אליה ולהשתלב בצורה תקינה לתוך הזוגיות.

בדרך כלל היא מגיבה ככה כשהיא מרגישה שהאיש שלה לא מכוון אליה והמשמעות של זה שהוא לא מכוון לזוגיות.

לא מספיק שהגבר יכנע ליכולת הניווט של אשתו. גם האשה צריכה להכניע את השתלטנות שלה ואת הרצון שלה לשנות אותו, ורק אז התמונה תהיה מתוקנת.

אז מה עושים? קודם צריך להבין את מבנה הנפש של האדם.

הנפש הבהמית והנפש האלוקית

מה שמפיה בגוף חיים זו הנשמה.

באדם יש 2 נפשות.

יש נפש שמקושרת אל הגוף ונפש שמקושרת אל הנשמה.

הנפש הטבעית המקושרת אל הגוף היא הנפש הבהמית והנפש שמקושרת אל הנשמה זו הנפש האלוקית.

כאשר בני זוג מתחתנים, הנשמות שלהם מתאחדות והופכות לנשמה אחת.

אפשר להגיד שנוצרת יישות חדשה

"ככה צריכה להראות זוגיות? את באמת מאמינה שככה צריכה להראות זוגיות?" שאל אותי תומר "איך?" שאלתי אותו חזרה

"היא לא מסכימה שאני אמשיך לרכב בקבוצת רכיבה שלי, קיבלתי הצעה לעבודה במשרד פרסום הכי גדול בתל אביב והיא לא מסכימה שאני אתחיל לעבוד שם..."

"קודם כל, אתה שוכח שיש לך ילדים קטנים, שיש לך בית שצריך לדאוג לו ולשים אותו בראש סדר העדיפויות ואני יודעת בדיוק מה קורה במשרד הזה בתל אביב ואני לא צריכה לפרט...." אמרה

"אני פשוט מרגיש כלוא, חסר אונים, שואל את עצמי למה התחתנתי? זה התיקון שלי?" שאל בייאוש תומר "כן" עניתי לו

"מה כן?" שאל אותי תומר

"היא התיקון שלך ואתה התיקון שלה" עניתי

"אז למה רק אני סובל?" שאל

"כי אתה מתנגד לתיקון.

ועכשיו, לכבוד חודש אלול, שזה חודש התיקון, הרחמים והסליחות אסביר לכם את כל העניין על רגל אחת:

התיקון

כל הזמן אני שומעת זוגות שאומרים בציניות מלווה במרירות: היא התיקון שלי, אנחנו תיקון אחד של השני...וכן...

הם לא באמת מבינים במה מדובר, אבל הם מעריכים שאם הם סובלים בזוגיות, אז הם עוברים איזה תיקון. אז ברשותכם, בואו נתחיל לעשות סדר בדברים.

המגרש הביתי של הזוגיות

האשה, היא המקום.

כח הפיתוי הוא כח נשי שהאשה מזמינה את הגבר אליה.

היא בונה את הבית, קולטת את הזרע, מפתחת אותו, מגדלת את הילדים.

זאת אחת מהסיבות שהאינטואיציות הטבעיות של הנשים כלפי מצב הקשר הזוגי, כלפי האיש שלה לרוב נכונות, היא קולטת בצורה מודעת או לא מודעת האם הגבר שלה בתוך הזוגיות או שהוא רק נמצא פיזית.

ההתנגדות הטבעית

אישה שמנווטת אותו על היעד

בת הזוג, חלק חושבים שכן כי הם לרוב מפרשים את האמון בצורה הרדודה שלו. שהם מאמינים וסומכים אחד על השני, אבל אם באמת נבחן את האמון ברמה הנפשית, נגלה לצערנו שלא רק שאין לנו אמון מלא בבן או בת הזוג שלנו, אלא גם אין לנו אמון מלא בעצמנו.

המטרה היא להביא את הנפש הבהמית לכניעה תחת הנפש האלוקית שזה בדיוק המצב ההפוך מהמצב הטבעי שלנו שבו 99.99% מהזמן אנחנו תחת השליטה של הנפש הבהמית.

לצער הלב, רוב המאבקים של האדם בין הנפשות שלו, ידועים וצפויים לכשלון והחתיירה לכיוון הנפש האלוקית הופכת למשהו מאוד תאורטי ומייאש.

הנפש הבהמית בגלל שהיא טבעית ויצרה באדם תשתית מאוד חזקה של שליטה ומנגנוני הגנה, קשה מאוד להשתלט עליה באמת מכל הכיוונים.

לא משנה כמה תעניות, סיגופים וייסורים אדם יעשה לעצמו, בסופו של דבר, גם זה מגיע מתוך איזה מקום, איזה זרוע מהאגו שלו בתחפושת של הנפש האלוקית, זו בדיוק הבעיה הקשה, אדם קרוב אצל עצמו.

ואז הוא מגלה שהמושכות באמת באמת, בידיים של הנפש הבהמית ולא הנפש האלוקית

ופה מגיע הכלי הפרקטי האמיתי שאנשים לא באמת נעזרים בו ואפילו חושבים שזה איזה בעיה בקשר, אי התאמה בזוגיות וכו...

הכלי הוא: התיקון בין בני הזוג. הרי, מה שמפריע לנו בזוגיות שלנו היא הנפש הבהמית.

היא מפרידה ביני לבין עצמי ומן הסתם באוטומט היא גם מפרידה בין בני הזוג. בגלל שאנחנו חולקים את אותה הנשמה כזוג נשוי ואנחנו צריכים לחשוף אותה, לגלות את הקב"ה ולהגיע לחיבור אמיתי בקדושה, הנפש האלוקית היא מוגבלת תחת הגוף ותחת השליטה הקשה של הנפש הבהמית.

פה נכנס הפטנט של הזוגיות:

נעזר שוב בפסוק: ועזב איש את אביו ואימו ודבק באשתו והיו לבשר אחד. השלב הראשון שצריך לעשות בזוגיות הוא להביא את בני הזוג להכנעה כשההכנעה של הגבר יכולה להתבצע אך ורק דרך בניית אמון מלא באשתו.

הוא הולך לתוך הזוגיות הזו עם כל כוחות הנפש שלו ומוסר את הניווט של הנפש הבהמית שלו לאשתו.

למה?

הרי אמרנו שמה שמפריע זה הנפש הבהמית של שניהם.

ואז הדרך הנכונה שנבנית בצעדים איטיים זה להתחיל לתת בה אמון מאוד חזק, כל פעם למצוא נקודה חדשה שהאיש מגלה שקשה לו לתת בה אמון שם ובנקודה הזאת להתחיל לשחרר ולתת לה את כח הניווט ולסמוך עליה בעינים עצומות.

האשה מנגד, מנווטת את האיש שלה לכל מקום שמרגיש לה הכי נכון מבחינת הקשר הזוגי, הדבר הזה מחזיר אליה את תחושת האמון, את תחושת הבטחון לחזור אל המקום האלוקי.

כשהאיש מבין שאשתו היא שליחה של הקב"ה וברגע שהוא מתחיל להפקיר את הנפש הבהמית שלו לטובת אשתו ונותן בה אמון מלא, אז הוא גם מצליח לעשות את אותה הפעולה מול אשתו והקב"ה. אז תתחיל לנתק את החציצה, את המוגבלות הקשה כל כך שיש לך בחיבור לעצמך, בחיבור לקב"ה.

בעזרת המסירות נפש הגדולה שנוצרת, מתחילה להווצר יכולת אמיתית חדשה של חיבור זוגי.

החיבור האמיתי - גילוי השכינה

החיבור בין בני האדם הוא שונה מאוד מהצורה הפיזית של בעלי החיים כי אצלם אין משהו חזק וגבוה יותר כמו הנשמה הגבוהה וכח הבחירה בטוב שהקב"ה טבע בנו.

כשהמפגש נעשה רק בצורה טכנית, כשיש מפגש שנקרא במקורותינו: "אחור באחור", כשכל אחד מרוכז באינטרסים שלו, האלוקות לא מתגלה שם בצורה מלאה. זו מעין סוג של מלכודת לעבודה זרה.

חשוב מאוד להבין את העקרון.

האשה בטבעיות שלה, מכוונת לחיבור שלה עם עצמה ויותר קל לה להיות מחוברת למקום הרוחני הזה. המוכנות של הגבר מגיעה דרך זרימת הדם, דרך כוחות הנפש הבהמית. נדרש הרבה יותר מאמץ מצד האשה להיות באמת מוכנה, כי כשהיא עושה

מאמצים להיות מוכנה, היא עושה מאמצים להיות מוכנה לחיבור אמיתי, היא ממש רותמת את הנפש הבהמית ומכניעה אותה לטובת הנפש האלוקית. ברוב המקרים, המקום המתוקן הטבעי ברמה הרוחנית נמצא אצל האשה והגבר צריך לדעת להתכוון לזה.

הבעיה, שהגבר נותן משקל גדול מאוד לנפש הבהמית שלו, מרגיש שהחשקים והרצונות שלו הם הוא באמת ובגלל הקושי שלו להפריד בין הנפש הבהמית שלו לנפש האלוקית שלו, הוא מתקשה להגיע לחיבור הרוחני עם אשתו ומגיע לתסכול עצום, הוא נפגע, נעלב, כועס, מרגיש שאשתו מבטלת את כל זרם הדם הזה שזורם בעורקיו.

התיקון של הגבר, הוא להבין שאשה שמתעקשת ולא מתפשרת על חיבור רוחני, המטרה שלה היא לא לתסכל אותו. הוא צריך להעריך את זה שהיא נלחמת על הקשר שלהם והיא נלחמת עליו, שהוא יגיע למקום רוחני הרבה יותר גבוה. צריך לקחת בחשבון שלא כל הנשים כאלה, ולפעמים גם האשה נדרשת לעבוד על זה שתהיה מכוונת לזוגיות באמת ותאמין שהחיבור ביניהם הוא חיבור רוחני.

עזר כנגדו בחיבור:

פה בעצם בא לידי ביטוי בצורה החזקה ביותר כל עניין של העזר כנגדו. באותה נקודת תסכול כל כך קשה, הוא צריך לסמוך על אשתו ולהבין שהיא הנווטת של המטוס.

הוא כטייס לא באמת רואה את כל התמונה, הוא בתוך הפעילות, אבל היא רואה את זה מלמעלה, כמו מערכת בקרה שיודעת בדיוק לאן צריך להגיע ולכן חוסר ההתפשרות של האשה זה בעצם האמון המלא שהיא נותנת בבעלה, שהוא יוכל להגיע למקום הזה לא משנה כמה פעמים הוא יהיה מתוסכל וכמה פעמים הוא יצטרך להחליף את זרימת הדם בגוף שלו עד שיגיע לחיבור.

הוא מעביר את כל מערכת הבקרה והניווט לאשתו ואז היא יכולה לעזור לו לנווט את הנפש הבהמית שלו ולהתחבר לנפש האלוקית. זה מצריך בניית אמון משני הצדדים.

הגבר צריך להיות בהכנעה מול הנפש הבהמית שלו ולתת את כל האמון באשתו שהיא תנווט אותו ואשתו מצד שני צריכה להיות באמון מלא שבעלה יכול לעשות

את זה, שהוא לא ישבר. אחד מהסיבות שנושם לרוב נכונות ואפילו מעוותות את המקום הבריא שלהן, זה חוסר אמון מאוד גדול שיש להן בבעלה, הן "קונות" את חוסר היכולת של הגברים להתמודד עם הנפש הבהמית שלהם כאילו פורקן הגבר הוא משהו שחייב להתרחש כאילו הוא עלול להתפוצץ אם זה לא יקרה.

בצורה המתוקנת, כשהגבר קשוב ורגיש מאוד לאשתו, היא עוזרת לו בעצם לשמור על כל הקדושה שקיימת בגבר, שלא תלך לבטלה ולפרוד.

באיזה מקום, האוצר הזוגי שלהם מופקד אצל הגבר ורק אם הוא קשוב לאשתו, הוא יכול לשמור על האוצר של שניהם.

באופן הזה, האשה בעצם מצילה את הגבר שלה מהחטא, ככה הוא לא יפספס את המטרה.

ככה היא מנווטת אותו ליעד האמיתי והוא מצליח לשמור על הקדושה והערך האמיתי של הדבר.

היא מנווטת את זרימת הדם של הגבר שלה לחיבור אמיתי שלו עם הנפש האלוקית, ככה הוא משפיע בצורה מתוקנת.

כל נקודה של מסירות נפש כזו, תתחיל לייצר עוד מדרגה, עוד נקודת חיבור ועוד מקפצה להגיע לחיבור האמיתי.

לא סתם רב חשוב הולך לבקש אישור מאשתו לפני שהוא הופך להיות משפיע קהילתי, היא מנווטת את כוחות הנפש שלו.

מאותה סיבה תמיד אומרים את המשפט: מאחורי כל גבר מצליח עומדת אשה. עומדת אשה שמנווטת אותו להגיע אל המטרה.

ברכה והצלחה

חנה דיין -טיפול זוגי ופרטני

054-4480705

קליניקה פרטית במרכז

מייל: hanna.tipul@gmail.com

לכל המאמרים : www.hannad.co.il

חנה קטון
chanakatan@gmail.com

משהק המלכים

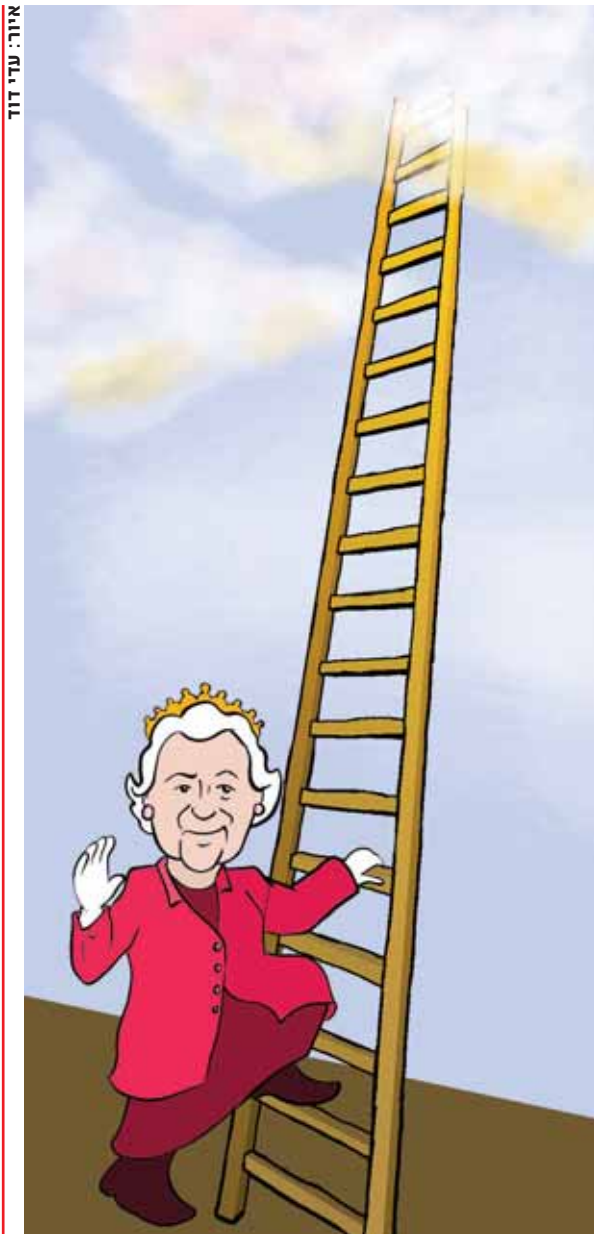
הכנסת הייקי בשכונה החרדית גולדרס גרין. התפילה הייתה חגיגית ויפה, אבל התפלאתי לראות עד כמה כל היהודים, כולל רבנים ואנשים תורניים, עמדו בהתרגשות בתפילה לשלום המלכה ובני משפחתה שנאמרה אחרי קריאת התורה, ואיך שהם חוזרים בקול, במקהלה אדירה, על הברכה "ירום הודה" במבטא אנגלי חד אחרי שהחזן מזכיר את שמה של המלכה אליזבת השנייה עם כל כינויי הכבוד שלה, באנגלית כמובן. אבל במוחשבה מעמיקה, אני מבינה את זה - הארץ הזו קיבלה את הוריהם והורי הוריהם בזרועות פתוחות, כך שהכבוד למלכה הוא חלק מהכרת הטוב. זה לא מבטל את העובדה שהגיע הזמן שייקחו את הפקלאות ויחזרו הביתה לארץ ישראל, אבל כל עוד הם שם - כבוד המלכות הוא דבר לגיטימי ואפילו מחויב. אגב, בילדותי בארצות הברית - למרות שהוריי היו פטריטים של הדוד סם והכירו בארצות הברית כמדינת חסד - לא העלינו על דעתנו למלמל תפילה לשלום נשיא ארצות הברית, אבל הקפדנו גם הקפדנו לומר תפילה לשלום מדינת ישראל.

גינונים אינם בדיחה. בעוד כמה ימים נעמוד מול ריבוננו של עולם בתפילת "אבינו מלכנו". אבינו זה ברור, אבל מלכנו הוא ביטוי שבימינו קשה מאוד להתייחס אליו בצורה אמינה - הרי המלכים היום הם רק קריקטורה. אז זהו שלא. עם כל הטקסים שנראים לנו מוזרים ביותר, יש משהו אותנטי במלכות, וחבל שההיבט הזה קיים רק במרוקו ובירדן ובכמה ארצות במזרח הרחוק. המכובדות וההוד וההדר מאפשרים לדמיין גם את הכוח הגדול שעומד מאחוריהם, לפחות באופן תיאורטי. ומכאן אפשר לנסות לדמיין את כוחותיו הבלתי מוגבלים של מלך מלכי המלכים.

ועוד נקודה - הפרטים של הטקסים וכל הוד המלכות הזה וכל הכללים והגיגונים נראים לנו חסרי טעם. אבל אם נעזור רגע להתבונן, אולי נקודת ההסתכלות תתהפך ב-180 מעלות. הפרטים הקטנים הרי עושים את המכלול. הראש הישראלי הספונטני והיצירתי והמאלתר והדוגרי לא שם לב לחשיבות שיש לפעמים לכללי טקס יקיים ומחייבים. זה מה שנותן את הרגשת היציבות, את המכובדות שכבר דיברנו עליה, ואפילו את הרגשת הקשר והאחדות בין אזרחי המדינה כולה. אז רבותיי, לא לזלזל.

יש רב בקהל? אולי יש מעט מהמכובדות הזאת בכבוד שהציבור החרדי מעניק ל"גדולים" שלו. הפמליה שמלווה את הרב לכל מקום, יראת הרוממות, נישוק הידיים - כל זה מאוד מרשים בעיניי, גם אם לא בדיוק לטעמי. אין את תרבות הסחבק שקיימת אצל הרבנים במגזר שלנו, שבו ככל שאתה סחבק ועניו ופשוט יותר - אתה גדול יותר. הענווה הזו מרשימה, והיא כל כך מובהקת עד שלעיתים אי אפשר לזהות מתוך הקהל מיהו הרב. ובכל זאת, אני רואה מקום להחיות גיגוני כבוד לגדולים באמת.

לפני שנים הייתי בכנס פירון. בדיוק דיברתי עם רב אחד שבירר אצלי עניין מסוים, ופתאום חלפו לפנינו כמה פרופסורים בכירים מאוד בתחום הפירון. אמר לי אז הרב: הנה לפנינו עוברים ה"גדולים". השבתי לו ספונטנית: בעלמא דשקרא אלה הם הגדולים... ●

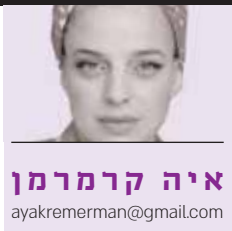
עם כל הטקסים שנראים לנו מוזרים ביותר, יש משהו אותנטי במלכות, וחבל שההיבט הזה קיים רק במרוקו ובירדן ובכמה ארצות במזרח הרחוק. המכובדות וההוד וההדר מאפשרים לדמיין גם את הכוח הגדול שעומד מאחוריהם, לפחות באופן תיאורטי. ומכאן אפשר לנסות לדמיין את כוחותיו הבלתי מוגבלים של מלך מלכי המלכים

במה זכתה המלכה? היו אלה ימי פברואר גשומים וקרירים לפני שנים רבות מאוד. שהיתי ארבעה ימים אפרוריים באדמת אנגליה. המלון לא היה כשר והיינו צריכות לחפש בקדחתנות משהו לאכול. האנשים נראו מאוד זעופים, ובכלל לא הלבינו שיניים. וחוץ מטיולים בהייד פארק ומהביקור החטוף בפתח הארמון כדי להתרשם בלייב מנציבי המלח שמחופשים למשמר המלכה, כמעט ואין לי זיכרונות משם. אה, כן - התפילה לשלום המלכה. אבל על זה נדבר אחר כך.

אני לא יודעת במה זכתה אליזבת השנייה, מלכת בריטניה, לאריכות ימים מופלגת ובריאה באופן כה מיוחד. אני לא יודעת למה היא זכתה לזוגיות ארוכת ימים כל כך, כשבעלה, שהיה מבוגר ממנה כמעט בעשר שנים, חי איתה בבריאות עד שנפטר בגיל תשעים ותשע לפני שנים בודדות. אני לא יודעת במה היא זכתה להיות צלולה ופעילה ממש עד שעותיה האחרונות. יומיים לפני מותה היא הספיקה לקבל את התפטרות ראש הממשלה הקודם ולאשר את המינוי של ראשת הממשלה הבאה, וכל ההבדל היה שהם היו צריכים להגיע אליה לטירה בסקוטלנד שבה שהתה בימים האחרונים, ולא היא נסעה ללונדון בתוקף תפקידה לפי כללי הטקס. אני גם לא יודעת למה היא זכתה לעצום את עיניה לנצח במנוחה במיטתה כאשר ארבעת ילדיה סובבים אותה - מחזה די נדיר בימינו, במיוחד שגם הילדים שלה כבר לא כל כך צעירים בעצמם.

כנראה שיש לה זכויות, אולי זכות אבותיה שנתנו מקלט ליהודים רבים במשך דורות רבים בארץ האי. אולי בגני מרומים נשמרו לה זכויות של מנהיגי בריטניה מלפני מאה שנה, שנתנו לעם ישראל את הצהרת בלפור שדחפה באופן משמעותי את הקמת הבית היהודי ליהודים בארץ ישראל. ואולי ריבוננו של עולם זכר לה את העובדה שאנגליה ניצבה בראש המדינות שנלחמו נגד היטלר, ועל פי דרך הטבע, לולא המאמץ האדיר של האימפריה הבריטית, האסון של השואה היה יכול להיות גדול הרבה יותר. אני באמת לא יודעת. מה שאני כן יודעת הוא שהמלכה הזאת לא דרכה מעולם על אדמת ארץ ישראל. היא ביקרה בימי חייה ביותר מ-150 מדינות, אבל לא בארץ הקודש, שקדושה לכאורה גם לה. למה? יש אומרים שזה בגלל החלטה של משרד החוץ הבריטי, עוד בתחילת ימי המדינה, שבית המלוכה לא יגיע לביקור במדינת ישראל לפני שייכון שלום בינה ובין שכניה הערבים, ומהעץ הזה היה להם קשה לרדת.

"ירום הודה" בבית הכנסת. אבל אני יודעת שאפשר ללמוד המון מהמלכות הארוכה והמכובדת (בדרך כלל, שכן מדי פעם אירעו לה צרות ובושות מצד הילדים) של מלכת אנגליה. חכמינו אומרים שיש מצווה לרוץ ולראות מלכי אומות העולם, כדי שלעתיד לבוא נוכל לחוש בהבדל שבינם ובין מלך ישראל, המלך המשיח. הם המשל, ומלך ישראל הוא הנמשל. והנמשל קרוב אלינו יותר מאי פעם. הרבה מכובדות והדר קיימים במלכות הבריטית, והטקסיות האובססיבית הזו היא חלק ממסורת של אלף שנה, שעם כל מזורותה היא זו שמחזיקה את האתוס הבריטי, והיא חשובה כמעט לכל אזרח בריטי, כי היא חלק מזהותו. בטיול הקצרצר לאנגליה הקרירה התפללתי בשבת בבית

איה קרמרמן
ayakremerman@gmail.com

עננו העונה בעת רצון

אחרי השנה הלא קלה שעברתי, אני עומדת בתפילה לפניך בערב ראש השנה ומתחננת ליותר מדי ברכות, אבל רק כי הבנתי שבאמת אין לי על מי לסמוך חוץ ממך

שברוך מרדכי, בין ארורי ההמון שמקיפים את חיינו. תן לנו את הפרופורציות הנכונות במשלוחי המנות, תן לנו לזכור שהמצווה הזו ניתנה לנו כדי להרבות אהבה ולא כדי להרשים את השכנות. בבקשה תרחיק את כל המשתכרים המקיאים למיניהם ממני, היו לי מספיק כאלו בגלגול הקודם.

בבקשה ה', עזור לי לא להילחץ מפסח, עזור לי להבדיל בין חמץ לטפל. תמיד בחיים. עזור לי לשמוח מההכנות, לא לשאוג על הילדים. עשה שביל הסדר נהיה מלכים, כאוהבים, כמשפחה. תן לי להגיע אליו בנחת רוח, אחרי שנ"צ עסיסי, בלי כביסות בסל.

בבקשה ה', תן לי לעצום עיניים ולראות את ים סוף נחלק לשנים: עשר שבילים. תן לי להרגיש את כפות רגליי הולכות בחרבה. תן לי לדעת אותך ולהאמין בך ובמשה עבדך, כאילו הייתי שם. כאילו כל זה היה לכבודי. תן לי לחיות את הרגע הזה של ידיעה מוחלטת בלי מתווכים, לומר בשירה "מי כמוך באלים".

בבקשה ה', גלה לי את סודות העומר, קצת, במילימטר. אני לא מבקשת יותר. רק לא לצלוח את הספירה בלי לדעת או להרגיש כלום. הסר ממני את הקליפות שצריך, ברחמים, גלה לי את האורות המיוחדים לכל שבוע. תן לי לא לכעוס שמוזיקה לא מתנגנת בבית.

בבקשה ה', תן לי לראות בתקומת העם שלנו, בתפארת המדינה שלנו, כל יום, לא רק בלילה אחד מלא זיקוקין. תן לי להרגיש כמה טוב פה, אפילו שהכול יקר ומלוכלך, בפה וברחובות. תן לי להעריך את הבית, לשמור עליו, לייקר ולשבח אותו.

בבקשה ה', תכניס ללב שלי מעט מרבי שמעון, ממסירות הנפש שלו, מהסודות, מהדבקות האיתנה. תן לי את החוסן שהיה לו, את החיבור הישיר אליך.

בבקשה ה', תן לי לעמוד בהר סיני. תן לי לחיות אותו, תן לי לראות את הקולות, לקבל את התורה. תן לנו, לעם שלנו, רגע אחד שבו נרגיש בלב אחד. זה כל כך חסר לנו.

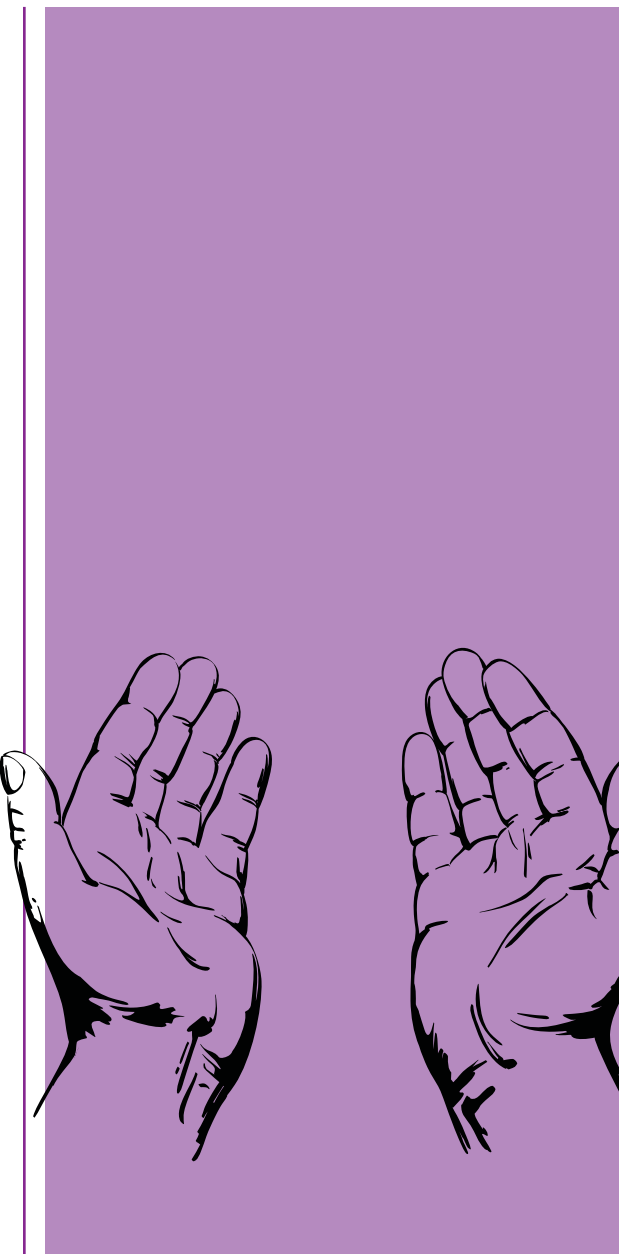
בבקשה ה', אל תיתן לי להצטער בנפול ירושלים, אלא הראה לנו בגלוי את תקומתה. בנה אותה בניין עולם, בלי פקקים, בלי עבודות בכביש. ככה, בנוי מהשמיים, לא "בקרב", בבקשה מחר. בבקשה ה', יום אחד, מתוך חודש אלול, פתח לי שערי תשובה. וכל אלו הגלויים לנו. ומה עם אלה שאינם גלויים לנו?

טוב נראה ונגלה

תן לי כוחות לעמוד במטבח לכבוד שבת, תן לי את השמחה בלהיות עיקר הבית. תן לי לגדול ולפרוח ולזכור שאני לא רק משהו למישהו, אלא גם עצמי. תן לי את הדעת להודות לך על הנשמה שאתה משיב לגופי. טע בי בריאות, גם בילדים, בבעלי בהורים, בחברים, בורים שעליהם אני מתפללת. תוריד מרשימת החולים שמות, תחזיר אותם לרשימת הבריאים. אני מתחננת - תן לי נחת יהודית מהילדים. תן להם הצלחה בלימודים, פתח להם את דרך ה' בעולמך. שמור עליהם מליסטים רעים, חיצוניים ופנימיים. שלח זיווגים הגונים לאלו שנשבר כבר ליבם מתפילה שלא נענית. ה' שפתיי תפתח ופי יגיד תהילתך, כל יום, כל היום. בבקשה תן לי לא להישבר. תן לי את כל הטוב שבדעתך לתת, טוב הנראה והנגלה כהבנתי הרדודה.

אני יודעת שאני מבקשת המון. אבל השנה הבנתי שאין לי עוד מלבדך, אין לי על מי לסמוך אלא עליך, שהכול נהיה בדברך. הכול. אז אני מבקשת הכול מכול כול. תודה מראש, הבת שלך.

תכלה שנה וקללותיה, תחל שנת משיח. ●

הבט בנו עומדים ומבקשים על חיינו, מתוך שיעור קשה שלמדנו על בשרנו, כמה שבריריים הם. מאלף כיוונים עומדים עלינו לכלותנו ואנחנו עומדים, לבנים וחגיגיים, על אף, כדי להמליך אותך עלינו. כנגד כל הסיכויים, כל מה שאנחנו מבקשים הוא שתביט בנו כאבא אוהב, רחם על הילדים

ה', אני פה. עומדת בתפילה. עדיין. אפילו. אחרי שנה מלאה אבל. אחרי שנה שאתה מנסה אותי, את האהובים שלי בלי סוף. גל אחרי גל, האחד אכזרי מקודמו. ואני עדיין עומדת. מולך. מבקשת את פניך, את רחמנותך, שלרגעים נראתה כאילו פרחה לה לעולמות אחרים. אני עומדת פה, עדיין, שבורה ושלמה. שנה שבה הארת לי את האמונה שבי. השארת אותה בליבי כי ידעת שבלעדיה אין לי כלום. אני פה, כמעט ראש השנה. תכלה שנה וקללותיה. מי דמיין כאלה קללות? אני עומדת פה, מתחננת.

בבקשה ה', הקשב לברכות שלנו על סימני ראש השנה, קבל אותם אליך באהבה, השב לנו את תשובתם בהמתקה, כמו שאנחנו מבינים מתיקות. כדבש ממש. הבט בנו עומדים ומבקשים על חיינו, מתוך שיעור קשה שלמדנו על בשרנו, כמה שבריריים הם. מאלף כיוונים עומדים עלינו לכלותנו ואנחנו עומדים, לבנים וחגיגיים, על אף, כדי להמליך אותך עלינו. כנגד כל הסיכויים, כל מה שאנחנו מבקשים הוא שתביט בנו כאבא אוהב, רחם על הילדים.

בבקשה ה', סלח לנו. סלח לי. אלף פעמים, אם לא יותר, נפלת השנה. ואלף פעמים ואחת ניסיתי להתרומם. ניסיתי לסלוח, ניסיתי לשכוח, ניסיתי להתפלל מהעומק שלי. ניסיתי לסמוך עליך, ניסיתי לוותר. ניסיתי לרצות אחרים. ניסיתי לעשות מצוות. ניסיתי לא לבוא בטרוניות, ניסיתי לא להרגיש שמגיע לי. כלום. שהכול בחסד. ניסיתי לשמוח מהכביסות. סלח לי על שנכשלתי בכל אלו.

בבקשה ה', פרוש עלינו סוכת שלומך. לא רק בחג האהוב עלינו ביותר. לא רק עם סוכה לבנה, כמו שאנחנו אוהבים, כוז שמזכירה את סיני, למרות שלא היינו בסיני שנים. פרוש עלינו סוכת שלום - בין כל חלקי המשפחה, מהקרובים ועד הרחוקים. סוכת שלום בתוך העם שלנו - שנדמה כמסוכסך עד היסוד. שונא מדי, מתלהם מדי. אלה לא אנחנו. אולי עם קשה עורף אנחנו, אבל תמיד עורף אחד היה לנו, כי היינו אחד מאוחד.

בבקשה ה', שמח ליבנו בתורתך. בשמחה כה גדולה, שרגלינו לא יצליחו לעמוד דום, שליבנו יפרוץ בריקודים, שגרוננו ישאג "טוב לי תורת פיך" כילדים. שמח ליבנו בתורתך גם יום אחרי שמחת תורה, חודש ואפילו שנה אחרי. תמידית, ללא רפיון.

להגיע לסדר אחרי שנ"צ טוב

בבקשה ה', את חג הבחירות השנתי העבר מעלינו נטול לשון הרע, ללא השלכת בוץ הדדית ואיך-סופית. ללא תינוקות שנשבו עם אינטרס לפלג ולפלח אותנו ליותר פלחים משחייבים. השיבה שופטינו כבראשונה, הסר ממנו יגון ואנחה. קצנו במנהיגים לא ראויים, עייפנו מבעלי תפקידים. שלח לנו מנהיג שלא יעשה איפה ואיפה בין צאנו. ואם כבר באותו נושא, אז עוד משהו בקטנה - הסר מטלפוננו את הסמסים הבלתי נסבלים של סקרים מציקים.

בבקשה ה', תן לנו לגלות שאור קטן מרחיק איך-סוף חושך. תראה לנו שאין ייאוש בעולם כלל, גם כשהמציאות מראה לנו שמתחת לטבע אין לנו סיכוי. בבקשה ה', תן לי פעם אחת להצליח להכין סופגניות ז'אנגלר.

בבקשה ה', שלח לנו פירות יפים, שלח לעצים שלנו כוח ועזות דפריחה, אחרי ששנה שלמה התעלמתי מקיומם, בציוויך. שלח לילדים תעודות שיהיו גאים בהן, מילים מעין טובה של המורים שלהם. שלח למורים מילים מעודדות, מגדילות, מחזקות, שייתנו מרץ לילדים להמשיך ולהשקיע.

בבקשה ה', תן הרבה שמחה בחיינו. שלח לנו פרנסה בשפע - לחלק ברוחב לב למי שצריך. שלח לנו רגע של דעת

שנה תנובה ומתוקה

תנובה מאחלת לכם שנה של שפע והתחדשות,
שנה של משפחתיות, שמחות ובריאות איתנה!
שנה טובה לכל בית ישראל.

למהדרין יש תנובה